

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

การใช้ประโยชน์จากบริการรายชื่อหนังสือใหม่ของห้องสมุดต่างๆ
ต่อการพัฒนาคอลเลกชันและบริการเชิงอ้างอิง : กรณีศึกษา
สาขาการเกษตร ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้

**Utilization of New Books Service for Collection Development and
Referral Service : a Case Study of Agricultural Books of
Maejo University Library**

โดย

สุธรรม อูมาแสงทองกุล

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

2556

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

การใช้ประโยชน์จากบริการรายซื้อหนังสือใหม่ของห้องสมุดต่างๆ
ต่อการพัฒนาคอลเลกชันและบริการเชิงอ้างอิง : กรณีศึกษาสาขา
การเกษตร ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้

Utilization of New Books Service for Collection Development
and Referral Service : a Case Study of Agricultural Books of
Maejo University Library

ได้รับการจัดสรรงบประมาณวิจัย

ทุนวิจัยส่วนตัว

จำนวน 30,000 บาท

หัวหน้าโครงการ

นายสุธรรม อูมาแสงทองกุล

ผู้ร่วมโครงการ

งานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์
วันที่ 30 พฤศจิกายน 2556

คำนำ

รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นการขยายกิจกรรมการสร้างเนื้อหาฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมเอกสาร จากการพัฒนาฐานข้อมูลบรรณานุกรมงานวิจัยและวิทยานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ที่มีขอบเขตครอบคลุมเอกสารทั่วประเทศ มาสู่การพัฒนาฐานข้อมูลบรรณานุกรมเอกสารวิชาการสาขาการเกษตรเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้งานของหน่วยงานต้นสังกัดคือมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประกอบกับผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการจะพัฒนาห้องสมุดเพื่อผู้ใช้นักศึกษาและคณาจารย์นั้นควรเน้นการพัฒนาคอลเลกชันหรือการจัดซื้อจัดหาเอกสารที่มีคุณค่าเข้าห้องสมุด หนังสือที่ดีจะดึงดูดผู้ใช้เข้าใช้ห้องสมุด สร้างความประทับใจแก่ผู้ใช้ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของห้องสมุดได้

ฐานข้อมูลบรรณานุกรมเอกสารวิชาการสาขาการเกษตรนี้ ได้มาจากการรวบรวมรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตรจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาสำคัญๆ ของไทย เป็นประโยชน์ต่อการใช้เป็นเครื่องมือหรือคู่มือสำหรับบรรณารักษ์ในการคัดเลือกและจัดหาเอกสารเข้าห้องสมุดได้นอกจากนี้ยังจะช่วยลดภาระการวิเคราะห์และทำรายการเอกสารของหนังสือจัดซื้อจัดหาข้าราชการฐานข้อมูลนี้ สามารถนำหนังสือออกบริการผู้ใช้ได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งฐานข้อมูลที่สร้างขึ้นแม้จะไม่มีหนังสือในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้รองรับ ก็ยังสามารถให้ผู้ใช้ค้นคว้าหาเอกสารที่ต้องการจากแหล่งข้อมูลอื่น หรือติดตามความก้าวหน้าและวิทยาการใหม่ๆ ได้

ผู้วิจัยหวังว่าเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินการในมุมมองบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์จากผลงานวิจัยนี้ จะสามารถให้แง่คิดบางประการสำหรับพัฒนาความรู้และเทคนิคการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดต่างๆ บ้างตามสมควร ข้อผิดพลาดและข้อบกพร่องในผลงานวิจัยและฐานข้อมูล ผู้วิจัยต้องขอภัยและยินดีรับคำชี้แนะและข้อมูลเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น.

ผู้วิจัย

รท 025.21 ส783ก

สุธรรม ชูมาแสงทองกุล

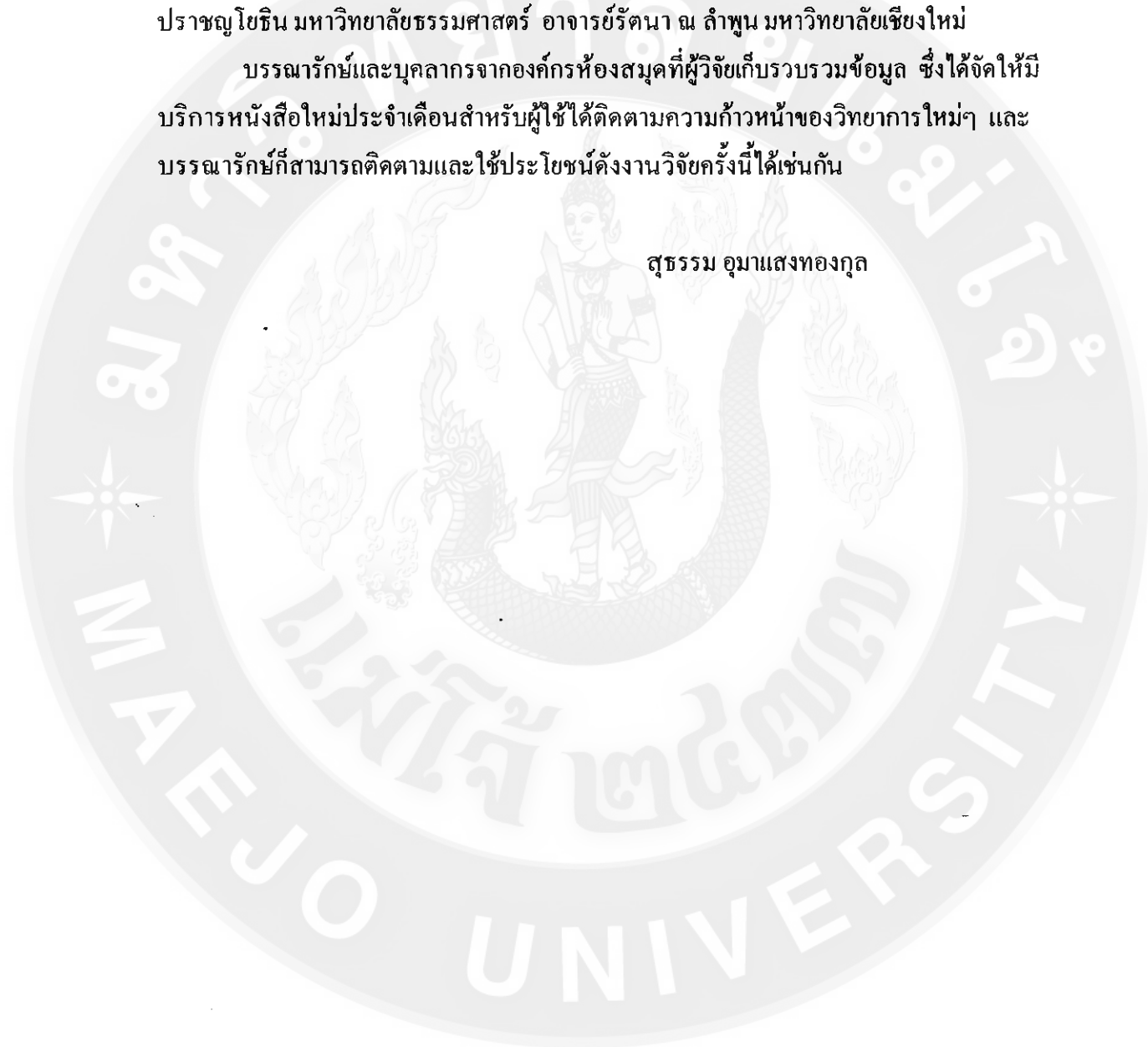
การใช้ประโยชน์จากบริการรายชื่อหนังสือใหม่ในห้องสมุด

58001000012080

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณทุกๆ ท่านที่ให้วิทยาทาน ความเมตตา ความกรุณา ในเรื่องต่างๆ
 ตลอดจนให้กำลังใจ จนกระทั่งผู้จัดทำสามารถจัดทำรายงานการวิจัยฉบับนี้แล้วเสร็จ ได้แก่
 คณาจารย์ท่านต่างๆ ที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้ผู้วิจัย โดยเฉพาะอาจารย์ณฤมล
 ปราชญ์โยธิน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจารย์รัตน ฌ ลำพูน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 บรรณารักษ์และบุคลากรจากองค์กรห้องสมุดที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้จัดให้มี
 บริการหนังสือใหม่ประจำเดือนสำหรับผู้ใช้ได้ติดตามความก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ๆ และ
 บรรณารักษ์ก็สามารถติดตามและใช้ประโยชน์ดังงานวิจัยครั้งนี้ได้เช่นกัน

สุธรรม อูมาแสงทองกุล

สารบัญเรื่อง

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทคัดย่อ	1
Abstract	3
บทที่ 1 บทนำ	5
ความสำคัญของปัญหา	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
นิยามศัพท์	8
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	10
แนวคิดและทฤษฎี	10
การพัฒนาคอลเลกชันห้องสมุดหรือการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ	10
การประเมินทรัพยากรสารสนเทศ	12
ฐานข้อมูลเชิงอ้างอิง	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
งานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิง	18
งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคอลเลกชันเอกสารของห้องสมุด	19
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	26
ขั้นตอนการวิจัย	26
วันเวลาและสถานที่ดำเนินการวิจัย	27
ประชากร	28
เครื่องมือในการวิจัย	29
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	29
การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	29
ขั้นตอนการสร้างเนื้อหาข้อมูลในฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่	31

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

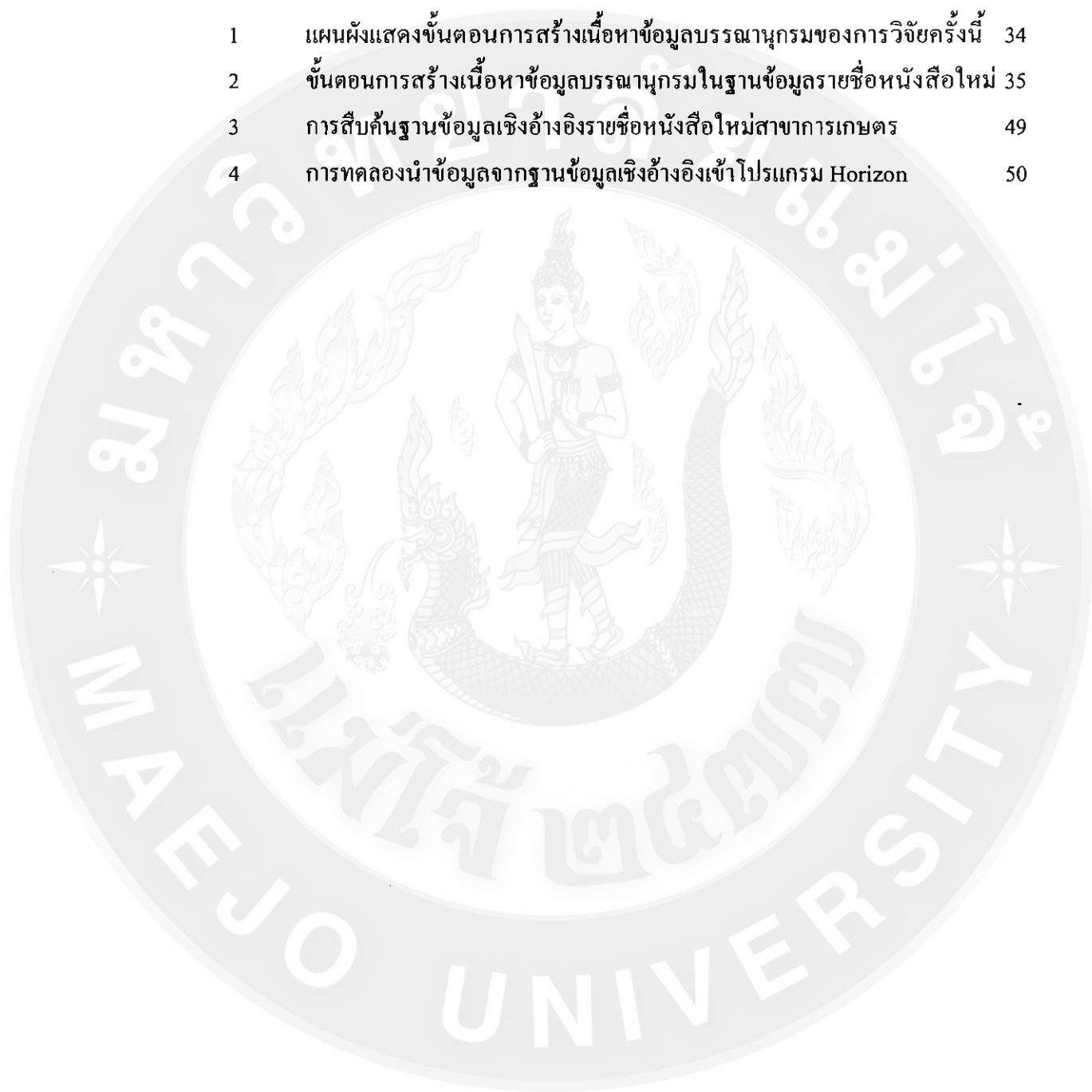
	หน้า
ภาพจากจอภาพคอมพิวเตอร์แสดงขั้นตอนการสร้างฐานข้อมูล	35
รายชื่อหนังสือใหม่ของการวิจัย	
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 4 ผลการวิจัย	47
ตอนที่ 1 ผลการรวบรวมบรรณานุกรมและสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อ	47
หนังสือใหม่สาขาการเกษตร	
ฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตรบนเว็บ	47
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่	50
ไปใช้ในงานวิเคราะห์และทำรายการ	
การนำข้อมูลเข้าฐานข้อมูลโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ Horizon	51
ข้อดีของการใช้ข้อมูลบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่ในงาน	51
วิเคราะห์และทำรายการเอกสาร	
ปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ	53
ตอนที่ 3 ผลการประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาเกษตรศาสตร์ที่เป็นรายชื่อใหม่	58
การประเมินทรัพยากรสารสนเทศรายชื่อใหม่ของห้องสมุด	58
มหาวิทยาลัยแม่โจ้	
การประเมินทรัพยากรสารสนเทศรายชื่อใหม่ของห้องสมุดต่างๆ	62
ในภาพรวม	
ตัวอย่างรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตรที่น่าสนใจ และไม่พบ	66
ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้	
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
สรุปผลการวิจัย	77
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก ประวัติผู้วิจัย	98

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบจำนวนหนังสือใหม่สาขาการเกษตรที่เพิ่มขึ้นในรอบ 1 ปี ระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	59
2	เปรียบเทียบการชำระรายการของหนังสือใหม่สาขาการเกษตร ระหว่าง ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	60
3	เปรียบเทียบจำนวนหนังสือใหม่สาขาการเกษตรที่เพิ่มขึ้นในรอบ 4 เดือน ของห้องสมุดต่างๆ จำนวน 14 แห่ง	63
4	เปรียบเทียบรายการชำระของหนังสือใหม่สาขาการเกษตร ระหว่างห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ	64
5	การกระจายของหนังสือใหม่สาขาการเกษตรในห้องสมุดต่างๆ 14 แห่ง	74
6	ปีที่พิมพ์ของรายการหนังสือใหม่สาขาการเกษตร	75

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่		หน้า
1	แผนผังแสดงขั้นตอนการสร้างเนื้อหาข้อมูลบรรณานุกรมของการวิจัยครั้งนี้	34
2	ขั้นตอนการสร้างเนื้อหาข้อมูลบรรณานุกรมในฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่	35
3	การสืบค้นฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตร	49
4	การทดลองนำข้อมูลจากฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงเข้าโปรแกรม Horizon	50

การใช้ประโยชน์จากบริการรายชื่อนหนังสือใหม่ของห้องสมุดต่างๆ

ต่อการพัฒนาคอลเลกชันและบริการเชิงอ้างอิง : กรณีศึกษา

สาขาการเกษตร ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้

Utilization of New Books Service for Collection Development and

Referral Service : a Case Study of Agricultural Books of

Maejo University Library

สุธรรม อุมาแสงทองกุล

Sutham Umasangtongkul

สำนักสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ 50290

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อนหนังสือใหม่สาขาการเกษตรของห้องสมุดสำคัญในไทย (2) เพื่อศึกษาการนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อนหนังสือใหม่ไปใช้ในงานวิเคราะห์และทำการรายการในฐานข้อมูลโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ และปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูล (3) เพื่อประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาการเกษตรรายชื่อนใหม่ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และของห้องสมุดต่างๆ ในภาพรวม ดำเนินการรวบรวมข้อมูลประชากรคือรายการบรรณานุกรมรายชื่อนหนังสือใหม่จากจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย 13 แห่ง และจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่เป็นกรณีศึกษาอีก 1 แห่ง รวม 14 แห่ง เครื่องมือที่ใช้คือโปรแกรม CDS/ISIS, Ulibm, Qedit สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยมีดังนี้

I. ผลการรวบรวมบรรณานุกรมและสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อนหนังสือใหม่สาขาการเกษตร ดำเนินการแล้วเสร็จ มีข้อมูลทั้งสิ้น 1,316 รายชื่อ บริการด้วยโปรแกรม Ulibm ณ เว็บไซต์ <http://library.mju.ac.th:8080/agtx1/>

2. ผลการศึกษาการนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อนหนังสือใหม่ ไปใช้ในฐานข้อมูลโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ Horizon ทดลองนำข้อมูลเข้าตามมาตรฐาน ISO-2709 ได้ มีผลดีหลายประการคือ (1) ลดภาระการบันทึกข้อมูล (2) ข้อมูลมีรายละเอียดสมบูรณ์มากขึ้น (3) ข้อมูลบางรายการมีสารบัญหรือบทคัดย่อ (4) ข้อมูลได้ถูกบรรณาธิกรเบื้องต้น ส่วนผลการศึกษาปัญหา

เชิงคุณภาพของข้อมูล พบปัญหาเกี่ยวกับ (1) ปัญหารูปแบบข้อมูลตามมาตรฐาน MARC format เช่น เขตข้อมูลที่ห้องสมุดต่างๆ ใช้ต่างกัน ข้อมูล indicator ต่างกัน (2) ปัญหาการลงรายการตามหลักเกณฑ์ทางบรรณารักษศาสตร์ เช่น ความผิดพลาดในการลงรายการ ความผิดพลาดในการวิเคราะห์และจัดทำหัวเรื่อง รูปแบบการลงรายการเอกสารรายงานการประชุม/สัมมนา รายงานประจำปี/เอกสารต่อเนื่อง รายงานการวิจัย/วิทยานิพนธ์ (3) ปัญหารูปแบบการพิมพ์

3. ผลการประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาเกษตรศาสตร์รายชื่อใหม่

3.1. การประเมินทรัพยากรสารสนเทศรายชื่อใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เทียบกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า

(1) สัดส่วนหนังสือใหม่ที่กำหนดใน 1 ปี ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาได้ร้อยละ 76.27 เมื่อเทียบกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดหาได้เป็นฐาน (100%)

(2) สัดส่วนหนังสือชำระรายการ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาใน 1 ปีและที่มีอยู่เดิม เท่ากับร้อยละ 15.08 เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นฐาน (100%)

(3) สัดส่วนหนังสือหาได้เฉพาะแห่ง หนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ แต่ไม่มีในห้องสมุดเกษตรศาสตร์จำนวน คอ หนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แต่ไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เท่ากับ 111 : 332 หรือประมาณ 1:3

3.2. การประเมินทรัพยากรสารสนเทศใหม่ๆ ของห้องสมุดต่างๆ ในภาพรวม พบว่า

(1) จำนวนหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ 14 แห่งในช่วง 4 เดือน (ก.ย.-ธ.ค. 2555) มี 983 รายชื่อ ห้องสมุด 3 ลำดับแรกคือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 222 รายชื่อ (ร้อยละ 22.58) มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 181 รายชื่อ (ร้อยละ 18.41) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำนวน 162 รายชื่อ (ร้อยละ 16.48)

(2) รายชื่อหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ 907 รายชื่อ เมื่อตรวจสอบกับฐานข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้แล้วไม่พบ มีจำนวนที่ไม่พบ 579 รายชื่อ (ร้อยละ 63.83 จากยอดฐานที่ใช้คำนวณคือ 907 รายชื่อ) เมื่อพิจารณารายชื่อดังกล่าวพบว่ามีหลายรายการเป็นหนังสือที่มีคุณค่าและเนื้อหาเชิงอ้างอิง สถิติ แผนและนโยบาย เอกสารคู่มือ หนังสือที่มีเนื้อหาแปลกใหม่หรือไม่ค่อยมีการเขียนเผยแพร่ ผลงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ที่ให้ข้อมูลในภาพรวม และควรจัดหาเข้าห้องสมุด

(3) ปีพิมพ์ของหนังสือที่พบมากที่สุดคือ หนังสือปี 2554 (ร้อยละ 27.06) หนังสือปี 2555 (ร้อยละ 20.75) และหนังสือก่อนปี 2550 (ร้อยละ 18.31) ตามลำดับ สัดส่วนปีพิมพ์ 2550-2555 รวมกันร้อยละ 81.27

คำสำคัญ : การพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ; รายการบรรณานุกรมของห้องสมุด ; หนังสือ ; เกษตรกรรม

Abstract

The purposes of this study were (1) to create referral database of agricultural new books (2) to study the usage of new book bibliographic data in cataloging (3) to evaluate Maejo University new book collection comparing with other libraries. Bibliographic data of new books from 14 libraries was collected. The research tools were CDS/ISIS, Ulibm and Qedit software. Analyzed the data by percentage and average. The results were as follows:

1. The database was created and was presented at <http://library.mju.ac.th:8080/agt.txt>. It consisted of 1,316 titles based on Ulibm library software.
2. Transfer of new book bibliographic data to Horizon database using ISO-2709 format is well done with the pros of (1) reducing librarian task (2) increasing bibliographic details (3) adding contents and abstracts in several records (4) pre-edition of bibliographic data. Some data quality problems were found concerning the areas of (1) MARC format e.g. various usage of MARC tags, indicator codes (2) cataloging data e.g. cataloging error, subject heading error, various formats of conference/seminar documents, annual reports/series books, theses/research reports, and (3) typing format.
3. The results of the evaluation of Maejo University new book collection comparing with other libraries were presented as follows:

3.1 Maejo University Library vs. Kasetsart University Library.

- (1) New book quantity (in 1 year) of Maejo University Library was 76.27% of Kasetsart University Library's (100%).
- (2) Duplicated new book titles (in 1 year) and those existing in Maejo University Library was 15.08% of Kasetsart University Library's (100%).
- (3) Unique titles found only in each library (in 1 year) shown that the Maejo University Library's and Kasetsart University Library's quantity were 111:322 titles or 1:3 in proportion.

3.2 Maejo University Library vs. other 13 libraries; and the summary statistics.

- (1) New book quantity (4 months, Sep.-Dec. 2012) was 983 titles. The first to third ranks were Kasetsart University Library (222 titles, or 22.58%), Mahidol University Library (181 titles, or 18.41%), Maejo University Library (162 titles, or 16.48%).

(2) 507 (63.83%) titles of new books (907 titles, or 100%) was not found in Maejo University Library. These titles included some interesting books such as reference books, statistical books, documents about policy planning, manuals, new topics/subjects matter or topics that rarely founded, and some research reports or theses shown scenery data of that topics.

(3) Proportions of new book published in 2011 (B.E. 2550), 2012 (B.E. 2551), before 1997 (B.E. 2550) were 27.06, 20.75, 18.31 percent of all books (100%). The proportion of books from 1997-2012 (B.E. 2550-2555) was 81.27 per cent.

Keyword : Collection development ; Library catalogs ; Books ; Agriculture

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

บริการรายชื่อนี้ใหม่ของห้องสมุดเป็นบริการสารสนเทศประเภทหนึ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้ให้ทราบว่าห้องสมุดได้จัดหาหนังสือและวัสดุการศึกษาใหม่ๆ รายการใดมาบริการ สามารถติดตามแนวโน้ม วิทยาการใหม่ๆ ได้ ในอดีตก่อนที่จะมีการนำโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาใช้งานห้องสมุด รวมทั้งการสื่อสารสารสนเทศผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายเวิลด์ไวด์เว็บยังไม่มีบริการ บริการหนังสือใหม่มักจัดทำเป็นจดหมายข่าวหรือวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์แพร่กระจายไปยังห้องสมุดและหน่วยงานต่างๆ ต่างจากในปัจจุบันที่การประมวลผลข้อมูลรายการบรรณานุกรมห้องสมุดเป็นระบบดิจิทัล ทำงานด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์แบบอัตโนมัติ และการสื่อสารข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีระบบเชื่อมประสานกับผู้ใช้ (user interface) ใช้งานง่าย ทำให้ห้องสมุดนิยมจัดบริการหนังสือใหม่จากหน้าเว็บเพจของตนหรือจากโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศสาธารณะโอแพก (OPAC หรือ online public access catalog)

บริการรายชื่อนี้ใหม่นอกจากจะมีประโยชน์ต่อผู้ใช้แล้ว ยังมีประโยชน์ต่อบรรณารักษ์ในการใช้ข้อมูลเพื่อแสวงหาหนังสือและวัสดุการศึกษาใหม่ๆ ที่น่าสนใจเข้าห้องสมุดได้ อันเป็นการพัฒนาคอลเลกชัน (collection development) เอกสารของห้องสมุดอย่างหนึ่ง เป็นบริการหรือภาระงานเชิงรุกที่จำเป็นต้องอาศัยความรู้และทักษะทางวิชาชีพ การประเมินคอลเลกชันที่มีอยู่ การคาดการณ์ความต้องการของผู้ใช้ และการสะสมทรัพยากรห้องสมุดที่มีคุณค่าเพื่อบริการผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ก็เป็นแหล่งสารสนเทศสาขาการเกษตรแห่งหนึ่งที่ต้องศึกษาและประเมินคอลเลกชันสาขาการเกษตรที่มีบริการ

นอกจากนี้แนวคิดใหม่ๆ ในการให้บริการสารสนเทศที่เน้นการเข้าถึงข้อมูลโดยขยายขอบเขตไปยังทรัพยากรสารสนเทศนอกเหนือที่ห้องสมุดถือครอง (Cotter and Koehler, 2002) ทำให้ห้องสมุดสามารถบริการข้อมูลเชิงอ้างอิง (referral database) สำหรับสารสนเทศพิเศษ เช่น งานวิจัยเฉพาะสาขาได้ ประกอบกับข้อมูลรายการบรรณานุกรมเอกสารในปัจจุบันจัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถคัดลอก ถ่ายโอน หรือแปลงผันข้อมูลเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลบรรณานุกรมของห้องสมุดได้ง่าย โดยไม่ต้องมีการบันทึกข้อมูล (key in) ใหม่ อันเป็นการลดภาระงาน สามารถ

สร้างฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมเอกสารของห้องสมุด (library catalog) ได้อย่างรวดเร็ว แต่ก็อาจมีปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูลบรรณานุกรมที่ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลจากแหล่งอื่นมาใช้ประโยชน์ได้เท่าที่ควร หรือปัญหาการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ไปด้วยกันอาจทำให้ข้อมูลมีความแตกต่างและขาดคุณภาพได้ ดังกรณีสหบรรณานุกรมของเครือข่าย ThaiLIS ในระยะแรกที่ใช้โปรแกรมห้องสมุด VTLS ซึ่งควรมีการศึกษาปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูลบรรณานุกรมให้เข้าใจยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์จากบริการรายชื่อหนังสือใหม่ที่ห้องสมุดต่างๆ ต่อการพัฒนาคอลเลกชันห้องสมุดขึ้น โดยในที่นี้เป็นการศึกษาคอลเลกชันเอกสารด้านการเกษตร สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตรของห้องสมุดสำคัญในไทย
2. เพื่อศึกษาการนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่ไปใช้ในงานวิเคราะห์และทำการในฐานข้อมูลโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ และปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูล
3. เพื่อประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาการเกษตรรายชื่อใหม่ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้และของห้องสมุดต่างๆ ในภาพรวม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัยดังนี้

1. สาขาวิชา ศึกษาเฉพาะทรัพยากรสารสนเทศสาขาการเกษตร (ดูขอบเขตที่ นิยามศัพท์)
2. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล ศึกษาและรวบรวมข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่จากรายการบรรณานุกรมเอกสารของฐานข้อมูลในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ในกลุ่มความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่มีคณะทำงานฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ประมาณ 30 แห่ง ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญของประเทศและมีคุณภาพการจัดทำข้อมูลรายการบรรณานุกรมนำเชื่อถือได้ในการรวบรวมข้อมูลจริง จะดำเนินการเฉพาะแหล่งที่มีบริการรายชื่อหนังสือใหม่ประจำเดือนและระบบโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศโอแพกสามารถสืบค้นหนังสือใหม่ได้สะดวก ในการนี้ได้รวบรวมจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่เป็นแหล่งกรณีศึกษา และห้องสมุด

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่จะใช้เทียบเคียง เป็นเวลา 1 ปี (รวบรวมข้อมูล ม.ค.-ธ.ค. 2555) ส่วนห้องสมุดอื่นๆ รวบรวมข้อมูล 4 เดือน (รวบรวมข้อมูล ก.ย.-ธ.ค. 2555)

3. การประเมินผล ประเมินเฉพาะประเด็นการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เทียบเคียงกับห้องสมุดอื่น และการประเมินทรัพยากรสารสนเทศในภาพรวมไม่ได้ประเมินความคิดเห็นของบุคลากรห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้หรือมหาวิทยาลัยอื่นๆ ต่อแนวทางการดำเนินการต่างๆ ส่วนแนวทางการใช้ประโยชน์ของบริการรายชื่อนี้ใหม่ที่มีต่อการพัฒนาคอลเลกชันห้องสมุดนั้นนำเสนอเพียงตัวอย่างรูปธรรมของบริการที่พัฒนาขึ้นใหม่ว่าสามารถบังเกิดขึ้นได้ ไม่ได้ประเมินผลความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของผู้ใช้ต่อสิ่งที่เกิดขึ้นและไม่ได้ศึกษาถึงขั้นตอนต่อไปเกี่ยวกับการพิจารณาคัดเลือกรายชื่อนี้ใหม่ที่จัดหาตัวเล่มจริงเข้าห้องสมุด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สามารถใช้ข้อมูลรายการบรรณานุกรมหนังสือใหม่สาขาการเกษตรเป็นพื้นฐานในการวางแผนการพัฒนาคอลเลกชัน เช่น การจัดซื้อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศเข้าห้องสมุดได้ รวมทั้งใช้ในการสร้างระเบียบข้อมูลหนังสือรายชื่อนี้เดียวกับที่มีในฐานข้อมูลนี้ด้วยวิธีการถ่ายโอนหรือการทำสำเนาได้อย่างรวดเร็ว ลดภาระงานทำรายการเอกสาร ตลอดจนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในงานบริการ เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถติดตามเอกสารใหม่ๆ ในสาขาการเกษตรจากแหล่งข้อมูลสำคัญๆ ทั่วประเทศได้
2. บรรณารักษ์ นักเอกสารสนเทศ และผู้เกี่ยวข้องกับงานบริการสารสนเทศ และงานสร้างฐานข้อมูล สามารถศึกษาแนวทางสร้างฐานข้อมูล และนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาคอลเลกชันของทรัพยากรสารสนเทศสาขาอื่นๆ นอกเหนือจากสาขาการเกษตรได้
3. ผู้รับผิดชอบงานฐานข้อมูลลักษณะสหบรรณานุกรมหรือฐานข้อมูลกลางที่เป็นแหล่งรวมบรรณานุกรม และบรรณารักษ์ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ สามารถทราบลักษณะของข้อมูลและปัญหาการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกัน และหาแนวทางสร้างเกณฑ์มาตรฐาน วิธีป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อให้ข้อมูลมีคุณภาพเป็นมาตรฐานเดียวกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลและใช้ข้อมูลร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. นักศึกษาและนักวิชาการสาขาเกษตรศาสตร์ สามารถใช้ฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อนี้ใหม่ด้านการเกษตรที่รวบรวมจากแหล่งข้อมูลสำคัญทั่วประเทศ เพื่อค้นหาข้อมูลใหม่ๆ หรือติดตามข้อมูลใหม่ๆ ได้จากฐานข้อมูลแหล่งเดียว

นิยามศัพท์

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดคำศัพท์ให้มีความหมายตามขอบเขตที่ต้องการดังนี้

บริการรายชื่อนหนังสือใหม่ หมายถึง บริการนำเสนอรายชื่อนหนังสือใหม่ที่ห้องสมุดต่างๆ ได้รับเข้าห้องสมุดของคน โดยปัจจุบันนิยมนำเสนอเป็นรายเดือน ส่วนใหญ่เชื่อมโยงกับระบบรายการบรรณานุกรมห้องสมุดในโปรแกรมระบบงานห้องสมุดอัตโนมัติ สามารถสืบค้นได้จากโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศโอแพก แต่ห้องสมุดบางแห่งจัดทำเป็นรายการหรือรายชื่อนี้แยกต่างหาก เช่น เป็นแฟ้มข้อมูลของโปรแกรมสเปรดชีต เช่น Microsoft Excel หรือเป็นหน้าเอกสารเว็บเพจ HTML เป็นต้น

สาขาการเกษตร หมายถึง สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการปลูกพืช พืชศาสตร์ การเลี้ยงสัตว์ ปศุสัตว์ สัตวศาสตร์ สัตวบาล ประมง การเพาะเลี้ยงในน้ำ ป่าไม้ วนศาสตร์ ซึ่งบริบทของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่เป็นแหล่งข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เน้นด้านการผลิต (production) ผลผลิต เป็นหลัก แต่ก็ยังรวบรวมข้อมูลสาขาอื่นๆ ที่มีเนื้อหาใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้อง ในบริบทการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เช่น ปฐพีวิทยา ชลประทาน เศรษฐศาสตร์การเกษตร วิศวกรรม การเกษตร พฤษศาสตร์ สัตววิทยา สัตวแพทยศาสตร์ สารเคมีทางการเกษตร เกษศาสตร์ของสมุนไพร เทคโนโลยีอาหาร ภูมิสถาปัตยกรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น

รายการบรรณานุกรม หมายถึง ข้อมูลที่บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือหรือเอกสาร เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ครั้งที่พิมพ์ จำนวนหน้า ภาพประกอบ ขนาด ข้อมูลหมายเหตุเกี่ยวกับเอกสาร สารบัญ บทคัดย่อหรือสารสังเขป หัวเรื่องหรือคำกรรณีเพื่อการสืบค้น ข้อมูลการเชื่อมโยง (link) ไปยังเอกสารฉบับเต็ม (full text) ในระบบไฮเปอร์เท็กซ์ เป็นต้น บางกรณีอาจใช้คำว่า ระเบียบบรรณานุกรม เมื่อหมายถึงการจัดเก็บในฐานข้อมูล

โปรแกรมสืบค้นสารสนเทศโอแพก (online public access catalog software หรือ OPAC software/module) หมายถึง โปรแกรมย่อยโมดูลงานสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดที่มีบริการเพื่อผู้ใช้ทั่วไปของโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ ตามห้องสมุดที่เป็นแหล่งเก็บรวบรวมในการวิจัยครั้งนี้ คือ Innopac, Horizon, VTLS, Magic Library, Walai Autolib, ALIST

(หมายเหตุ การรวบรวมข้อมูลจริงจากบริการรายชื่อนหนังสือใหม่ ดำเนินการได้จากแหล่งที่ใช้โปรแกรม Innopac และ Horizon เท่านั้น)

การใช้ประโยชน์จากบริการรายชื่อนหนังสือใหม่ หมายถึง การนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมจากรายชื่อนหนังสือใหม่ มาคัดเลือกเฉพาะที่สอดคล้องกับสาขาการเกษตร ที่เป็น

เอกสารพื้นฐานเหมาะกับการเรียนการสอน การวิจัย ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ (ไม่รวมรายการเอกสาร วิทยานิพนธ์ และรายงานการวิจัยที่ค่อนข้างมีเนื้อหาเฉพาะ) แล้วสร้างเป็นฐานข้อมูลพิเศษสำหรับการวิจัยครั้งนี้ด้วย โปรแกรมจัดการฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการทำงาน เช่น CDS/ISIS, Ulibm, Elib, TASLIB ฯลฯ เมื่อมีฐานข้อมูลพิเศษ ซึ่งในที่นี้ใช้คำว่า ฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อหนังสือใหม่แล้ว จึงศึกษาแนวทางการใช้เป็นข้อมูลพัฒนาคอลเลกชันของห้องสมุด ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้

การพัฒนาคอลเลกชันเอกสารของห้องสมุด หมายถึง การดำเนินการเฉพาะบางเรื่อง ตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

(1) **การสร้างฐานข้อมูลเพื่อบริการเชิงอ้างอิง (referral service)** หรือที่ใช้คำว่า ฐานข้อมูลเชิงอ้างอิง หมายถึง ฐานข้อมูลคอลเลกชันเฉพาะทางคือสาขาการเกษตร ที่รวบรวมรายการ บรรณานุกรมทรัพยากรสารสนเทศใหม่ (new books) จากแหล่งข้อมูลห้องสมุดสำคัญๆ ของไทย เป็นการบริการบรรณานุกรมเชิงอ้างอิงแม้ห้องสมุดเจ้าของฐานข้อมูลนี้ (คือห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้) จะไม่มีตัวเล่มเอกสารจริงรองรับก็ตาม แต่ผู้ใช้ทั่วไปสามารถนำข้อมูลไปติดตามเอกสาร จากห้องสมุดอื่นได้ และบรรณารักษ์สามารถใช้ข้อมูลเพื่อการวางแผนการพัฒนาคอลเลกชันของ ห้องสมุดได้

(2) **การนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่ไปใช้ในงานวิเคราะห์และทำ รายการเอกสาร มุ่งศึกษาเฉพาะ** (2.1) การนำข้อมูลจากฐานข้อมูลพิเศษ (ในที่นี้ใช้โปรแกรม CDS/ISIS) เข้าในฐานข้อมูล โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ (ในที่นี้คือ โปรแกรม Horizon) และ (2.2) การศึกษาปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่ที่รวบรวมมา

(3) **การประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาเกษตรศาสตร์** ของการจัดหาหนังสือใหม่หรือ การพัฒนาคอลเลกชันห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และสภาพการณ์ของทรัพยากรสารสนเทศสาขา เกษตรศาสตร์ใหม่ๆ ในภาพรวม ได้แก่

(3.1) สถิติการจัดหาหนังสือสาขาการเกษตรของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เปรียบเทียบกับ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระยะเวลา 1 ปี

(3.2) สถิติการจัดหาหนังสือสาขาการเกษตรของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เปรียบเทียบกับ มหาวิทยาลัยต่างๆ ระยะเวลา 4 เดือน

(3.3) สถิติในภาพรวมของหนังสือใหม่ด้านการเกษตรที่รวบรวมจากห้องสมุดต่างๆ เช่น จำนวนรายชื่อ การจัดหาเข้าห้องสมุดแต่ละแห่ง การกระจายในห้องสมุดต่างๆ ปีพิมพ์

ซึ่งหากเปรียบเทียบกับกิจกรรมในการพัฒนาคอลเลกชัน 6 ประการคือ (1) การศึกษาผู้ใช้ (2) การจัดทำนโยบายการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (3) การเลือก (4) การจัดหา (5) การคัดออก และ (6) การประเมินทรัพยากรสารสนเทศ แล้ว งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาข้อ (3) และ (6)

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎี

- การพัฒนาคอลเลกชันห้องสมุด หรือการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
- การประเมินทรัพยากรสารสนเทศ
- ฐานข้อมูลเชิงอ้างอิง

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- งานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิง
- งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคอลเลกชันเอกสารของห้องสมุด

หมายเหตุ ข้อความที่นำเสนอต่อไป มีการใช้คำว่า สารสนเทศ แทน สารนิเทศ ของเอกสารฉบับนี้

แนวคิดและทฤษฎี

การพัฒนาคอลเลกชันห้องสมุด หรือการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

ความหมายและความสำคัญ

คำว่า “การพัฒนาคอลเลกชันห้องสมุด” (collection development) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความหมายทำนองเดียวกันกับคำภาษาไทยว่า “การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ” ซึ่งเป็นคำไทยและมีปรากฏในเอกสารวิชาการของไทย

ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ (2533 : 81) กล่าวว่า การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (collection development) หมายถึง กระบวนการที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้สถาบันบริการสารสนเทศการวางแผนงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของผู้ใช้ ภายในวงเงินงบประมาณที่มีอยู่ และสามารถตรวจสอบทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหาเข้าไปได้ว่ามีข้อดีหรือข้อบกพร่องหรือไม่เพียงใด

Kavitha (2009) กล่าวว่า คอลเลกชันของห้องสมุดและการแพร่กระจายทรัพยากรสารสนเทศเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดของห้องสมุด (collection and dissemination of information is the

most important function of a library) คอลเลกชันห้องสมุดที่จะประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับ การสนองความพึงพอใจของผู้ใช้ที่ได้รับสารสนเทศตามความต้องการ ห้องสมุดที่เน้นบริการเชิง วิชาการและการศึกษาควรมีคอลเลกชันที่หลากหลายที่จะสนองตอบความต้องการของผู้ใช้ในด้าน ต่างๆ และห้องสมุดที่บริการวิชาการในระดับที่สูงขึ้น ควรมีคอลเลกชันที่จะสนองตอบการเรียนรู้ ตามหลักสูตรและการวิจัยทางวิชาการ นอกจากนี้ยังควรมีคอลเลกชันสำหรับวัตถุประสงค์การอ่าน ทางนันทนาการและวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน คอลเลกชันของห้องสมุดเป็นผลพวงของความสำเร็จใน การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศในอดีต เพื่อการใช้ประโยชน์ในปัจจุบันและในอนาคต

กิจกรรมในกระบวนการพัฒนาคอลเลกชัน

กิจกรรมที่ประกอบขึ้นเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศมี 6 ประการคือ (ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ, 2533 : 81)

- (1) การศึกษาผู้ใช้
- (2) การจัดทำนโยบายการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
- (3) การเลือก
- (4) การจัดหา
- (5) การคัดออก และ
- (6) การประเมินทรัพยากรสารสนเทศ

เครื่องมือช่วยในการเลือกทรัพยากรสารสนเทศ

ธาดาศักดิ์ วัชรปรีชาพงษ์ (2530 : 29-49) กล่าวว่า เครื่องมือช่วยในการเลือกทรัพยากร ห้องสมุดจัดเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่จะช่วยให้บรรณารักษ์ทราบความเคลื่อนไหวและรายละเอียด ต่างๆ เกี่ยวกับทรัพยากรห้องสมุด เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกทรัพยากรห้องสมุดที่มี คุณค่า ทันสมัย และตรงตามความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุด โดยมีประโยชน์ดังนี้

- (1) ช่วยให้ทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับทรัพยากรห้องสมุดที่ผลิตออกใหม่ๆ หรือใน อดีต เช่น หนังสือใหม่ในรอบสัปดาห์/เดือน/ปี
- (2) ใช้ตรวจสอบรายละเอียดทางบรรณานุกรม และการจัดจำหน่าย
- (3) ใช้ประกอบการพิจารณาในการประเมินคุณค่าทรัพยากรห้องสมุด
- (4) ใช้ประกอบการตัดสินใจในการเลือกซื้อทรัพยากรเข้าห้องสมุด
- (5) ช่วยในการให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด เช่น บริการสารสนเทศ บริการแนะแนวการอ่าน เป็นต้น

ประเภทของเครื่องมือช่วยในการเลือกทรัพยากรสารสนเทศ มี 6 ประเภทคือ

- (1) บรรณานุกรม เช่น บรรณานุกรมหนังสือทั่วไป บรรณานุกรมหนังสืออ้างอิง บรรณานุกรมหนังสือเฉพาะวิชา บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์รัฐบาล บรรณานุกรมหนังสือเรียน
- (2) โฆษณาและแจ้งความของสำนักพิมพ์ ผู้ผลิต ร้านจำหน่ายหนังสือ
- (3) รายชื่อหนังสือและสิ่งพิมพ์ที่จัดทำโดยร้านค้า สำนักพิมพ์
- (4) บทวิจารณ์และแนะนำหนังสือ มกตีพิมพ์ในวารสารหรือนิตยสาร หนังสือพิมพ์
- (5) รายชื่อทรัพยากรห้องสมุดของห้องสมุดต่างๆ เช่น รายชื่อหนังสือใหม่ รายชื่อสิ่งพิมพ์ รัฐบาล รายชื่อวารสาร รายชื่อทรัพยากรไม่ตีพิมพ์
- (6) แหล่งอื่นๆ เช่น รายชื่อเอกสารอ้างอิงหรือบรรณานุกรมท้ายเล่มเอกสาร รายชื่อทรัพยากรที่ได้รับการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ นิตยสาร การบรรยาย/อภิปราย เกี่ยวกับนักเขียนและวรรณกรรม รายชื่อวารสารที่ปรากฏในดัชนีวารสาร เป็นต้น

การประเมินทรัพยากรห้องสมุด

ความหมายและความสำคัญ

ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ (2533 : 115) กล่าวว่า การประเมินสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการตรวจสอบทรัพยากรสารสนเทศที่ได้เลือกและจัดหาเข้าไว้ในสถาบันบริการสารสนเทศ ว่าตรงกับความต้องการและความจำเป็นของผู้ใช้หรือไม่ มีคุณภาพดีเพียงใดและมีข้อบกพร่องที่ใด เพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติงานได้รับทราบและปรับปรุงให้ถูกต้อง ... เป็นกระบวนการที่ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจึงจะทำให้เกิดประโยชน์ดังนี้ (1) ทำให้ผู้ประเมินรู้จักและเข้าใจขอบเขตของทรัพยากรสารสนเทศในสถาบันตนเองอย่างถูกต้อง เป็นความรู้พื้นฐานเพื่อการวางแผนพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศต่อไป (2) เป็นหลักฐานในการขอจัดสรรงบประมาณจัดซื้อทรัพยากรสารสนเทศ (3) เป็นหลักฐานยืนยันว่ามีสถาบันบริการสารสนเทศได้ดำเนินการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนตามนโยบายของหน่วยงาน (4) เป็นแนวทางในการปรับปรุงบริการของสถาบันบริการสารสนเทศให้ดีขึ้น

วิธีการประเมินทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด

ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ (2533 : 115-116) กล่าวว่า การประเมินสามารถทำได้หลายรูปแบบ แต่ที่นิยมใช้กันมีดังนี้

1. การศึกษาจากสถิติ เช่น (1) จำนวนทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมดที่มีอยู่ในด้านประเภทและสาขาวิชา และจำนวนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี (2) จำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่มีการใช้ (3) จำนวนและประเภทของผู้ใช้ที่ใช้ทรัพยากรสารสนเทศนั้น (4) จำนวนงบประมาณที่มีการจัดสรรเพื่อจัดซื้อจัดหาตามสาขาวิชาและประเภททรัพยากร

2. การสอบถามจากผู้ใช้ เป็นวิธีการที่ทำให้ได้ข้อมูลความพอใจหรือไม่พอใจต่อทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ ทำได้หลายวิธี เช่น การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การพูดคุย ตลอดจนการสังเกตการใช้

3. การตรวจสอบกับรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศที่ได้มาตรฐาน นับเป็นการประเมินเชิงคุณภาพ รายชื่อที่จะนำมาเป็นแม่แบบนั้นอาจเป็นรายชื่อที่เป็นมาตรฐานสากล หรือผู้ประเมินรวบรวมขึ้นใหม่ก็ได้ ตัวอย่างรายชื่อ เช่น รายชื่อหนังสือดี (best books) รายชื่อหนังสือที่ได้มาตรฐาน (standard catalog) รายชื่อที่รวบรวมขึ้นจากรายชื่อหนังสือที่มีอยู่ในสถาบันบริการสารสนเทศแห่งอื่นๆ และประเมินว่าควรมีอยู่ในสถาบันบริการสารสนเทศ

4. การเปรียบเทียบกับมาตรฐาน เช่น มาตรฐานห้องสมุดที่จัดทำโดยสมาคมวิชาชีพ

5. การประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น เช่น กำหนดเกณฑ์ด้านเนื้อหา ความต้องการของผู้ใช้ ความทันสมัย และคุณสมบัติอื่นๆ ตามที่ผู้ประเมินต้องการประเมิน แล้วผู้ประเมินให้คะแนนสำหรับทรัพยากรสารสนเทศแต่ละรายการเป็นระดับคะแนน เช่น 4 ดีมาก 3 ดี 2 ปานกลาง 1 ไม่ดี เป็นต้น

ประภาวดี สืบสันธิ์ (2533 : 789-844) กล่าวถึงการประเมินทรัพยากรสารสนเทศว่ามีแนวทางดังนี้

1. การประเมินโดยเน้นทรัพยากรสารสนเทศ มุ่งเน้นถึงขนาดขอบเขตของสารสนเทศที่สถาบันได้จัดหา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถาบันบริการสารสนเทศและหน่วยงานต้นสังกัด สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้ใช้

1.1 การประเมินโดยวิเคราะห์สถิติ คือประเมินปริมาณหรือขนาดทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งกล่าวได้ว่าสำคัญ เพราะแสดงถึงความพอเพียงในการให้บริการผู้ใช้ สถิติที่ใช้ได้แก่

(1) สถิติทรัพยากรสารสนเทศที่มีทั้งหมด โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน หรือเปรียบเทียบกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของสถาบัน หรือเปรียบเทียบกับสถิติของสถาบันแห่งอื่นที่มีเป้าหมาย การดำเนินงาน และจำนวนผู้ใช้ที่ใกล้เคียงกัน

หมายเหตุ การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวทางตามข้อ 1.1 (1) นี้ โดยศึกษาทรัพยากรสารสนเทศสาขาการเกษตรของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เปรียบเทียบกับสถิติของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และห้องสมุดต่างๆ ที่เก็บรวบรวมรายการหนังสือใหม่ 13 แห่ง

(2) สถิติการเพิ่มทรัพยากร

1.2 การประเมินตามรายชื่อ จำแนกเป็น

(1) รายชื่อทรัพยากรสารสนเทศที่มีการจัดทำเผยแพร่ เช่น รายชื่อมาตรฐานของสมาคมห้องสมุด รายชื่อทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะด้านที่จัดทำโดยสถาบัน องค์การระดับประเทศ สมาคมวิชาชีพ รายชื่อหนังสือขายดีหรือได้รางวัล รายชื่อหนังสืออ้างอิง รายชื่อวารสารที่ควรมี

(2) รายชื่อที่รวบรวมขึ้นเองเพื่อให้เหมาะสมกับความสนใจและวัตถุประสงค์ของแต่ละสถาบัน

1.3 การประเมินโดยผู้รู้ เช่น ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา บรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศ ซึ่งเป็นผู้จัดทำทรัพยากรสารสนเทศ

2. การประเมินโดยเน้นผู้ใช้และการใช้ เป็นการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้และทรัพยากรสารสนเทศ โดยศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ใช้ วิธีการที่ผู้ใช้ใช้ทรัพยากรสารสนเทศ และทรัพยากรที่ผู้ใช้เลือกใช้

2.1 การศึกษาการใช้ เช่น การศึกษาการยืมออก การใช้ภายในสถาบัน

2.2 การสำรวจทัศนคติของผู้ใช้

2.3 การทดสอบการพบทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการ เช่น ศึกษาว่าผู้ใช้เสียเวลานานหรือไม่จึงจะได้สิ่งที่ต้องการ การทดสอบการพบทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการบนชั้น

2.4 การศึกษาการอ้างถึง คือการที่ผู้เขียนกล่าวอ้างงานอื่นที่ตนใช้ในงานเขียนของตน โดยลงในรูปเชิงบรรณานุกรม หรือรายการอ้างอิงท้ายเรื่อง

กิจกรรมในการประเมินทรัพยากรสารสนเทศ

ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ (2533 : 116-117) กล่าวว่าสถาบันบริการสารสนเทศแต่ละแห่งสามารถประเมินทรัพยากรสารสนเทศ โดยการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เช่น

- การกำหนดเกณฑ์การวัดคุณภาพและคุณค่าทรัพยากรสารสนเทศของสถาบันแต่ละแห่ง แล้วดำเนินการประเมินทรัพยากรสารสนเทศเป็นระยะๆ

- การสุ่มตัวอย่างทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ เพื่อตรวจสอบว่าการใช้นาน้อยเพียงใด

- การรวบรวมรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการ แต่สถาบันบริการสารสนเทศยังไม่ได้จัดหา

- การเก็บสถิติรายชื่อทรัพยากรสารสนเทศที่มีการใช้ภายในสถาบัน (กล่าวคือไม่ได้ยืมออก) โดยรวบรวมจากชั้นหรือโต๊ะที่แสดงว่ามีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศนั้นแล้ว
- การเก็บสถิติและบันทึกรายละเอียดทรัพยากรสารสนเทศที่มีการยืมระหว่างห้องสมุด
- การรวบรวมรายชื่อและจำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่เก่า ล้าสมัย และไม่มีผู้ใช้เป็นต้น

สรุป

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เป็นทฤษฎีพื้นฐาน จะเห็นว่ารายชื่อหนังสือใหม่ของห้องสมุดต่างๆ เป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนึ่ง การรวบรวมข้อมูลบรรณานุกรมหนังสือใหม่เป็นฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงของรายชื่อหนังสือใหม่ตามการวิจัยครั้งนี้สามารถอำนวยความสะดวกในขั้นตอนการพัฒนาคอลเลกชันหรือการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดหลายประการ โดยเฉพาะกิจกรรมในขั้นตอน การเลือก การตรวจสอบรายละเอียดทางบรรณานุกรมเพื่อจัดซื้อ และการประเมินทรัพยากรสารสนเทศ นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในการบริการผู้ใช้ห้องสมุดให้ทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับทรัพยากรห้องสมุดใหม่ๆ ตลอดจนประโยชน์ต่อบรรณารักษ์ในงานวิเคราะห์ทรัพยากรห้องสมุดที่สามารถได้รายละเอียดข้อมูลทางบรรณานุกรม

ฐานข้อมูลเชิงอ้างอิง

ลักษณะของฐานข้อมูล

ฐานข้อมูลเชิงอ้างอิง (referral database) ของรายการหนังสือสาขาการเกษตรหรือสาขาใดๆ ตามการวิจัยครั้งนี้ ไม่ได้หมายถึงฐานข้อมูลของรายการบรรณานุกรมหนังสืออ้างอิง (reference books) แต่หมายถึงฐานข้อมูลที่รวบรวมรายการบรรณานุกรมหนังสือหรือเอกสารใดๆ ที่ไม่จำเป็นว่าจะต้องมีตัวเล่มเอกสารไว้ในความครอบครองของห้องสมุดเจ้าของฐานข้อมูล

สุนทรี หังสอุต (2523 : 1) กล่าวถึง ศูนย์บริการบรรณานุกรมหรือเอกสาร หรือศูนย์บริการเอกสาร (documentation centers) หรือสหบรรณานุกรม (union catalog) ที่เป็กิจกรรมหนึ่งในงานควบคุมทางบรรณานุกรม (bibliographic control) โดยการควบคุมทางบรรณานุกรม หมายถึง การมีอำนาจเหนือบันทึกความรู้ต่างๆ ที่เขียนหรือพิมพ์ไว้ รวมไปถึงการเข้าถึงบันทึกความรู้ต่างๆ โดย

การใช้บรรณานุกรมด้วย ช่วยให้ทราบว่า มีบันทึกความรู้ใดบ้างที่มีผู้บันทึกหรือจัดทำไว้ในสาขาวิชาต่างๆ และเมื่อต้องการศึกษาค้นคว้าก็สามารถนำออกมาใช้ได้ทุกโอกาส

จะเห็นว่าฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายการหนังสือใหม่ตามการวิจัยครั้งนี้เป็นกิจกรรมสำคัญประการหนึ่ง มีลักษณะบริการรายการบรรณานุกรมดังกล่าว กิจกรรมศูนย์บริการบรรณานุกรม หรือสหบรรณานุกรมเช่นกัน

นักวิชาการตะวันตกได้พยากรณ์และคาดการณ์รูปแบบและจุดเปลี่ยนของบริการสารสนเทศสมัยใหม่ไว้นานมาแล้วในเอกสารต่างๆ ตัวอย่าง Horny (1987) กล่าวว่า ลักษณะคอลเลกชันเอกสารในอนาคตนั้นจะนำเสนอเพียงข้อมูลรายการบรรณานุกรมพื้นฐาน บทคัดย่อ และขยายไปยังเอกสารฉบับจริง (full texts) ในรูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย เอกสารต่างๆ จะสามารถเข้าถึงได้แม้ว่าห้องสมุดนั้นจะไม่ได้ครอบครองเป็นเจ้าของก็ตาม (resources will be accessed but not owned by libraries)

Cotter and Koehler (2002) กล่าวถึงการจัดการคอลเลกชันทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์และบริการสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ในยุคสมัยปัจจุบันที่เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสูงขึ้น ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือแนวคิดเปรียบเทียบระหว่าง ความเป็นเจ้าของทรัพยากรสารสนเทศกับการเข้าถึงสารสนเทศ (concept of “ownership” of materials to that of “access” to information) บทความนี้นำเสนอความคิดเห็นหลายประการซึ่งสามารถนำมาประยุกต์และตีความเข้ากับฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงในการวิจัยครั้งนี้ได้ ตัวอย่างเช่น

- ความคิดเห็นว่ามุมมองต่อห้องสมุดไม่ควรเป็นเพียงสถานที่ (place) เท่านั้น แต่ควรพิจารณาถึงกระบวนการหรือบริการที่ห้องสมุดมีให้
- ห้องสมุดดิจิทัลเป็นองค์กรที่จัดการเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อคัดเลือก จัดโครงสร้าง นำเสนอช่องทางเข้าถึงความรู้ แพลตฟอร์มกระจาย บำรุงรักษาให้คงอยู่ตลอดไป ของผลงานคอลเลกชันที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัล
- ความเป็นเจ้าของทรัพยากรสารสนเทศ กับการเข้าถึงสารสนเทศ สำหรับห้องสมุดในรูปแบบตามแบบแผนดั้งเดิม (traditional library) คอลเลกชันของห้องสมุดถูกจัดวางบนชั้นหนังสือภายในอาคารห้องสมุด คุณค่าของคอลเลกชันอยู่ที่ขนาดของคอลเลกชัน แต่ในยุคห้องสมุดดิจิทัลหรือห้องสมุดลักษณะ access-based library คอลเลกชันไม่คำนึงถึงความเป็นเจ้าของ แต่จะถูกจัดเตรียมไว้ให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงทรัพยากรได้ คุณค่าของคอลเลกชันอยู่ที่ความสามารถในการค้นคืนข้อมูลที่มีประโยชน์ อย่างไรก็ตามรูปแบบห้องสมุด นักวิชาการบาง

คนเสนอว่ารูปแบบทั้งสองต่างมีทั้งข้อดีและข้อเสีย และมีคำแนะนำในเชิงผสมผสานว่า ห้องสมุดอาจจัดหาหรือเป็น “เจ้าของ” ทรัพยากรสารสนเทศที่ผู้ใช้มีความต้องการสูง และสามารถให้ผู้ใช้ “เข้าถึง” ทรัพยากรสารสนเทศที่มีความต้องการต่ำได้อย่างสะดวก

โดยสรุป เอกสารวิชาการที่กล่าวมาข้างต้นอาจเรียกบริการ ฐานข้อมูล หรือองค์การ สถาบันบริการสารสนเทศที่ให้บริการรายการบรรณานุกรมที่มี และ/หรือไม่มีเอกสารตัวเล่มจริง ในห้องสมุดแตกต่างกันไป แต่ก็ได้มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการสารสนเทศที่ยกประเด็นหลักปรัชญาการเข้าถึงข้อมูล (access philosophy) มาเทียบเคียงกับปรัชญาการเก็บรวบรวมถือครองข้อมูล (owner or holding philosophy) เพื่อประโยชน์ในการบริการผู้ใช้ให้มีขอบเขตการเข้าถึงทรัพยากรได้กว้างขวางขึ้นภายใต้บริบทเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน

การประเมินเนื้อหาข้อมูลในฐานข้อมูล

Jasco (1997) กล่าวถึงแนวทางในการประเมินเนื้อหาข้อมูลในฐานข้อมูลดังนี้

1. ขอบเขตความครอบคลุมเอกสาร (database scope, composition, and coverage) เช่น
 - ขอบเขตของฐานข้อมูลหรือขนาดของฐานข้อมูล (size of the database)
 - จำนวนปีของเอกสาร (journal base, length and width) เช่น วารสารในฐานข้อมูลว่า

ครอบคลุมช่วงเวลาใด

- ความลึกของความครอบคลุมข้อมูล (depth of coverage) เช่น จำนวนบทความในวารสาร หรือในเอกสารการประชุมสัมมนา หรือเนื้อหาจากแต่ละบทของหนังสือ ที่นำมารวบรวมในฐานข้อมูล

- ขอบเขตครอบคลุมเชิงภูมิศาสตร์และเชิงภาษา (geographic and language coverage) เช่น รวบรวมจากแหล่งข้อมูลภูมิภาคใด เอกสารภาษาใด

2. ความทันสมัยของข้อมูล (database currency) พิจารณาถึงช่วงเวลา (time lag) ระหว่างเอกสารต้นเรื่องตีพิมพ์กับที่ปรากฏในฐานข้อมูล

3. ความถูกต้องของข้อมูล (accuracy and precision) เช่น การพิมพ์ การสะกดคำ ในการบันทึกข้อมูล ซึ่งอาจประมาณการได้จากการสุ่มข้อมูลระเบียบมาตรวจสอบว่ามีข้อผิดพลาดที่จำเป็นต้องมีการบรรณาธิกรแก้ไขเพียงใด ปัญหานี้จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการค้นคืนสารสนเทศ

4. ความสม่ำเสมอของการลงรายการข้อมูล และความสมบูรณ์ของข้อมูล (consistency and completeness of data elements) ในระเบียบข้อมูล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับการสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิง

งานวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาข้อมูลเนื้อหารายการบรรณานุกรมจากข้อมูลโอแพค

สุธรรม อูมาแสงทองกุล (2555ก ; 2555ข) ศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมทางบรรณานุกรม และการพัฒนาเนื้อหาข้อมูลงานวิจัยจากการสืบค้นโอแพคฐานข้อมูลห้องสมุดต่างๆ ในไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการควบคุมทางบรรณานุกรมวิทยานิพนธ์และคุณภาพฐานข้อมูลของไทย เพื่อศึกษารายละเอียดทางเทคนิควิธีในกระบวนการจัดการเนื้อหาข้อมูลบรรณานุกรม และเพื่อสร้างฐานข้อมูลงานวิจัยเฉพาะสาขา ดำเนินการรวบรวมข้อมูลประชากรคือรายการบรรณานุกรมจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา 25 แห่ง และฐานข้อมูลที่เป็นแหล่งรวมข้อมูลอีก 2 แห่ง เครื่องมือที่ใช้คือ โปรแกรม CDS/ISIS, Elib, Qedit สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้คือ

การดำเนินการ ใช้แนวทางการควบคุมทางบรรณานุกรม ที่แบ่งเป็นช่วงวางแผน 9 ขั้นตอน และช่วงดำเนินการ 9 ขั้นตอน สามารถสร้างฐานข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ลดภาระงานบันทึกข้อมูลด้วยมือ ไม่จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านการทำรายการมากนัก สามารถบรรณาธิกรรายการข้อมูลและบรรณานุกรมที่ผิดพลาดและต่างกันให้ถูกต้องและมีความสม่ำเสมอของการทำรายการจนได้ฐานข้อมูลที่มีคุณภาพ

ส่วนในต่างประเทศมีตัวอย่างการสร้างเนื้อหาฐานข้อมูลจากการศึกษาของ Rajendiran, Parihar and Deshpande (2007) ในอินเดีย โดยรวบรวมจากโปรแกรมสืบค้นโอแพคห้องสมุดต่างๆ เช่น Library of Congress, Copac, WorldCat ของ OCLC ซึ่งได้ข้อมูลแบบ MARC และจาก Google Scholar, Windows Academic Live ซึ่งได้ข้อมูลรูปแบบที่แยกเขตข้อมูล (tagged format) บันทึกข้อมูลที่สืบค้นได้เป็น (1) เพิ่มข้อมูลมาตรฐาน ISO 2709 (MARC) และ (2) เพิ่มข้อมูลรูปแบบที่แยกเขตข้อมูล แล้วใช้โปรแกรมนำเข้าข้อมูล (import) ของโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ LibSys 5 (Release 5.0) ซึ่งเป็นโปรแกรมเชิงพาณิชย์ที่ใช้งานอยู่ที่สามารถนำเข้าข้อมูลแบบ MARC หรือแบบ tagged format เข้าในฐานข้อมูลได้ โดยสามารถใช้เพิ่มข้อมูลสำหรับปรับโครงสร้างข้อมูล (format structured file) ช่วยให้การจัดการข้อมูลมีความยืดหยุ่นและเป็นไปตามที่ห้องสมุดกำหนด กระบวนการดังกล่าวมีผลคือ (1) ลดภาระงานบันทึกข้อมูลด้วยมือ (manual keying) จึงลดปัญหาข้อมูลผิดพลาด (2) สร้างระเบียบเอกสารจำนวนมากได้ในเวลาที่รวดเร็ว (3) ไม่จำเป็นต้องอาศัย

บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านการทำรายการมาก เนื่องจากบุคลากรที่ไม่ใช่ผู้ชำนาญก็ปฏิบัติงานได้ และได้ผลลัพธ์เป็นมาตรฐาน MARC ด้วย (4) ลดเวลาการทำรายการเอกสาร (cataloging) (5) ต้นทุนและประสิทธิภาพสูง (6) วิธีการทำงานง่ายและสะดวก

งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคอลเลกชันเอกสารของห้องสมุด

จากการสำรวจวรรณกรรมในฐานข้อมูลงานวิจัยและวิทยานิพนธ์สาขาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ของไทย (<http://202.28.109.101/elib/lis.htm> ระบบโปรแกรม Elib หรือ <http://library.mju.ac.th:8080/lis/> ระบบโปรแกรม Ulibm) พบว่าผลงานที่ใช้คำทำนอง “การพัฒนาคอลเลกชัน” มีจำนวนน้อยมาก ผลงานที่ใช้คำว่าคอลเลกชันบางรายการก็นำเสนอเพียงการวิเคราะห์สถิติสภาพการณ์ของคอลเลกชัน ไม่ได้นำเสนอประเด็นการพัฒนาคอลเลกชันในเชิงการวางแผนหรือการบริหารจัดการไปสู่สภาพการณ์ให้บังเกิดคอลเลกชันที่มีคุณค่าขึ้น ส่วนใหญ่พบผลงานที่ใช้คำทำนอง “การจัดซื้อจัดหา” เป็นหลัก และการนำเสนอเนื้อหาจากที่พบในบทความของผลงานลักษณะหลังนี้ ก็มุ่งเน้นงานประจำ ที่มีขอบเขตทรัพยากรที่ห้องสมุดจัดซื้อและครอบครองเป็นเจ้าของเป็นหลัก ในที่นี้นำเสนองานวิจัยเพียงบางเล่มดังนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาคอลเลกชัน

นภลัย ทองปิ่น และวงศ์สว่าง เชาว์ชุติ (2535) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ของหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดเป็นผลงานหนึ่งที่มีลักษณะการวิเคราะห์และวางแผนการพัฒนาสร้างคอลเลกชันเอกสารที่มีคุณภาพในอนาคต โดยการวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาหลักสูตรและแผนการเรียนการสอนของคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งจะจัดตั้งเป็นคณะใหม่ในปี พ.ศ. 2537 แล้วใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการจัดหาและพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ สำรวจศักยภาพปัจจุบันของหอสมุดกลางในแง่ความพร้อมในการให้บริการในสาขาวิชานี้ จากนั้นได้สำรวจรายชื่อหนังสือและวารสารหลัก (core list) ที่พึงมีในสาขาวิชานี้จากบทวิจารณ์ การค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างๆ แล้วนำผลสรุปที่วิเคราะห์แล้วเสนออาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาให้เป็นผู้คัดเลือกและแนะนำเพิ่มเติม

ผลการสำรวจศักยภาพปัจจุบันของหอสมุดกลางพบว่า ทรัพยากรสารสนเทศสาขาวิทยาศาสตร์การกีฬาของหอสมุดกลางยังมีจำนวนน้อย กล่าวคือ เป็นหนังสือ 1,038 ชื่อเรื่อง แยกเป็นหนังสือภาษาไทย 623 ชื่อเรื่อง และหนังสือภาษาต่างประเทศ 415 ชื่อเรื่อง ทั้งนี้เป็น

หนังสือในสาขาวิชาวิทยวิธีมากที่สุด รองลงมาคือสาขาสุขาภพประยุกต์ และสาขาสรีรวิทยา ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามปีพิมพ์ พบว่าหนังสือจำนวนมากเป็นหนังสือที่ตีพิมพ์ในช่วง 10 ปี ย้อนหลัง สำหรับวารสารในสาขาวิชานี้หอสมุดกลางบอกรับเพียง 10 ชื่อเรื่องแยกเป็นวารสาร ภาษาไทย 3 ชื่อเรื่อง และภาษาต่างประเทศ 7 ชื่อเรื่อง

สำหรับผลการวิเคราะห์และรวบรวมรายชื่อวารสารและหนังสือสาขาวิทยาศาสตร์การ กิฬา ที่หอสมุดกลางควรจัดหามาให้บริการจำนวน 235 ชื่อเรื่อง ซึ่งได้นำเสนอให้อาจารย์ผู้ทรง คุณวุฒิจำนวน 4 คนพิจารณา สรุปความเห็นได้ว่าสารสนเทศที่หอสมุดกลางควรจัดหามาให้บริการ เป็นหนังสืออ้างอิงภาษาต่างประเทศ 10 ชื่อเรื่อง หนังสือทั่วไปภาษาต่างประเทศ 89 ชื่อเรื่อง วารสารภาษาไทยจำนวน 9 ชื่อเรื่อง วารสารภาษาต่างประเทศ 16 ชื่อเรื่อง

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ประมาณการงบประมาณที่จะต้องใช้ในการจัดหาสารสนเทศดังกล่าวเสนอไว้ เป็นข้อมูลสนับสนุนการจัดทำงบประมาณประจำปี นอกจากนี้ยังได้ให้ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในเชิง การบริหารและการวางแผนในระยะยาวไว้อีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ

จูรี อุคุภรัตน์ (2527) ศึกษาเรื่อง การจัดหาทรัพยากรห้องสมุด : นโยบายและการ ดำเนินงานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ทำการศึกษาถึงนโยบายและการ ดำเนินการสั่งซื้อของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ด้วยการค้นคว้าจากเอกสารและ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า การคัดเลือกจะให้สิทธิอาจารย์คัดเลือก รองลงมา บรรณารักษ์เป็นผู้คัดเลือก กลุ่มที่ใช้สั่งซื้อมากที่สุดคือ รายชื่อและใบปลิวโฆษณาจากสำนักพิมพ์ และผู้แทนจำหน่าย วิธีการจัดซื้อหนังสือภาษาต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะสั่งซื้อผ่านร้านค้า ส่วน การจัดซื้อหนังสือในประเทศทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยนั้น บรรณารักษ์จะไปติดต่อเลือกจาก ร้านค้า รองลงมาคือบริษัทร้านค้านำหนังสือมาเสนอราคา

พูลสุข ศรีภิรมย์ (2516) ศึกษาเรื่อง การจัดหาหนังสือของห้องสมุดมหาวิทยาลัยใน ประเทศไทย เป็นการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการจัดหาหนังสือของห้องสมุด มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา ถึงปัญหาและอุปสรรคที่ห้องสมุดต้องประสบ และเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหานั้น ได้ใช้วิธีค้นคว้า จากหนังสือ บทความวารสาร และเอกสารอื่นๆ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการ จัดหาและความรู้อื่นๆ ที่ เกี่ยวข้อง และทำการสำรวจโดยส่งแบบสอบถามและสัมภาษณ์บรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของ มหาวิทยาลัยในประเทศไทย 10 แห่ง รวมทั้งการสำรวจการผลิตและการจำหน่ายหนังสือโดยส่ง แบบสอบถามไปยังสำนักพิมพ์ 18 แห่ง ได้รับคำตอบคืน 9 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50 ร้านจำหน่าย

หนังสือ 23 แห่ง ได้รับคำตอบ คืน 15 แห่งคิดเป็นร้อยละ 65.17 จากผลการวิจัยพอจะสรุปได้ว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของไทยจัดให้งานจัดหาเป็นแผนงานหนึ่งของห้องสมุด มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำหน้าที่หลักของแผนกจัดหาคือ การเลือกหนังสือ การสั่งซื้อ การขอหนังสือบริจาค และการแลกเปลี่ยนหนังสือกับสถาบันอื่น การจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดส่วนมากกระทำโดยวิธีซื้อมากกว่าวิธีอื่นๆ ห้องสมุดส่วนใหญ่ซื้อหนังสือต่างประเทศจากตัวแทนจำหน่ายในประเทศไทย ปัญหาที่สำคัญในการจัดหาคือ การขาดแคลนงบประมาณสำหรับซื้อหนังสือ ไม่มีเจ้าหน้าที่เพียงพอในการปฏิบัติงาน หนังสือภาษาไทยยังมีน้อยเกินไปต้องอาศัยหนังสือภาษาต่างประเทศซึ่งมีปัญหาในการสั่งซื้อ ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือความขาดแคลนคู่มือในการเลือกซื้อหนังสือทุกประเภทที่ผลิตในประเทศไทย ในส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาคือ ห้องสมุดควรจะได้รับงบประมาณอย่างเพียงพอ มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานมากขึ้น ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างห้องสมุดด้วยกันในการจัดหาและการแลกเปลี่ยนเอกสาร มีความร่วมมือระหว่างห้องสมุดกับผู้ผลิตและจำหน่ายหนังสือในการติดต่อซื้อขายหนังสือและผลิตหนังสือดีๆ พร้อมทั้งมีคู่มือการเลือกหนังสือที่สมบูรณ์และทันสมัยอยู่เสมอ ทางด้านผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุดและร่วมมือทุกวิถีทางที่จะทำให้ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางแห่งการศึกษาหาความรู้ของมหาวิทยาลัย

วัลลีย์ เพียรสถาพร (2534) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการในการใช้หนังสือของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้บริการการเสนอแนะหนังสือ ตลอดจนความต้องการ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อการใช้บริการเสนอแนะหนังสือของห้องสมุด การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามแก่อาจารย์คณะต่างๆ จำนวน 500 ชุด และได้รับกลับคืนมา 368 ชุด คิดเป็นร้อยละ 64.8 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่ทราบเกี่ยวกับบริการการเสนอแนะหนังสือเพื่อการจัดซื้อจัดหาสำหรับให้บริการศึกษาค้นคว้าของสำนักหอสมุด และได้ใช้รูปแบบในการเสนอแนะหนังสือในลักษณะของการคัดเลือกและการเสนอแนะด้วยตนเองมากที่สุด โดยการใช้บริการเสนอแนะหนังสือดังกล่าวนี้เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยจากทุกภาควิชา อาจารย์มีความต้องการให้จัดส่งบัญชีรายชื่อหนังสือภาษาต่างประเทศไปยังภาควิชามากที่สุด

บุญศิริ สุวรรณเพ็ชร (2522) ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบแผนการจัดหาวัสดุห้องสมุดของบรรณารักษ์ กับความต้องการใช้วัสดุห้องสมุด ของนักศึกษาและอาจารย์วิทยาลัยเอกชน

ผลการศึกษาค้นคว้าโดยสรุปที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้คือ (1) บรรณารักษ์มีแผนการจัดหาวัสดุห้องสมุด โดยส่วนรวม อยู่ในระดับปานกลาง (2) แผนการจัดหา วัสดุห้องสมุดของบรรณารักษ์ กับความต้องการใช้วัสดุห้องสมุดของนักศึกษา แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ และ (3) แผนการจัดหาวัสดุห้องสมุดของบรรณารักษ์ กับความต้องการใช้วัสดุห้องสมุดของอาจารย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินคอลเลกชันด้วยจำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่มี

สมชาย อังสุรานต์ (2523) ศึกษาเรื่อง การประเมินคุณค่าของหมวดหนังสือทางพลศึกษา และกีฬาในหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้วิธีการการพิจารณาหลักใหญ่ๆ 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านปริมาณ พิจารณาเกี่ยวกับจำนวนเล่มหนังสือ:อาจารย์ และจำนวนเล่มหนังสือ:นิสิต (2) ด้านคุณภาพ พิจารณาเกี่ยวกับอายุของหนังสือ จำนวนที่พิมพ์ จำนวนหนังสือที่จำเป็น จำนวนการยืม และจำนวนการอ้างอิง และ (3) ด้านความพอเพียงพิจารณาเกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า หนังสือทางพลศึกษาและการกีฬาในหอสมุดกลางมีคุณสมบัติทางด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ และด้านความพอเพียง ต่ำกว่าเกณฑ์ทุกด้าน จึงตัดสินคุณค่าของหมวดหนังสือทางพลศึกษาและการกีฬาในหอสมุดกลางที่ประเมินได้ ต่ำกว่าเกณฑ์

ศิริพรรณ ดันติวัชรประกาย (2540) ศึกษาเรื่อง พัฒนาการหนังสือทางพลศึกษาและกีฬาที่มีอยู่ในห้องสมุดคณะพลศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างพ.ศ. 2505-2539 เป็นการศึกษาคอลเลกชันเอกสารเฉพาะสาขาวิชาในเชิงประวัติ ถึงจำนวน ขนาด และลักษณะของตัวทรัพยากรสารสนเทศเอง

งานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินคอลเลกชัน ด้วยการเปรียบเทียบการจัดหากับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ

งานวิจัยที่พบจำนวนมากเป็นการประเมินการจัดหากับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ งานวิจัยลักษณะนี้จะมีแนวทางดำเนินการคล้ายคลึงกันคือ ศึกษาความเพียงพอของสารสนเทศที่ห้องสมุดมี อาจศึกษาเฉพาะบางสาขาวิชา หรือศึกษารวมทุกสาขาวิชาประมาณ 3-5 ปี จากการจำแนกเป็นกลุ่มๆ ตามหมวดหมู่ระบบทศนิยมของดิวอี้หรือระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน แล้วหาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของการสถิติจัดหาทรัพยากรกับสถิติการใช้ทรัพยากรห้องสมุด เป็นต้น ตัวอย่างงานวิจัยในลักษณะนี้เช่น

จารุพร พงศ์ศรีวัฒน์. (2526) ศึกษาเรื่อง การสำรวจ Collection ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (หมายเหตุ การศึกษาของจารุพรเป็นการศึกษาสถิติจำนวนหนังสือที่มีปริมาณการยืม วิธีการจัดซื้อหรือบริจาค โดยแยกตามหมวดหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้ ไม่ได้ศึกษาในเชิงการพัฒนาคอลเลกชันตามความหมายของงานวิจัยเล่มนี้ – ผู้วิจัย)

กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2527) ศึกษาเรื่อง ศึกษาการจัดหาและการใช้หนังสือ ณ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ชนิดา จริยาพรพงศ์ (2531) ศึกษาเรื่อง การจัดหาและการใช้หนังสือของหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2525-2527

สุธนา วงศ์ทองสรรค์ (2538) ศึกษาเรื่อง การจัดหากับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของบัณฑิตศึกษา คณะรัฐศาสตร์ ในสำนักหอสมุดกลางรามคำแหง

เกษร จันทร (2549) ศึกษาเรื่อง การจัดหาและการใช้หนังสือของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพาในปีงบประมาณ 2544-2545

สดศรี กันทะอินทร์ (2549) ศึกษาเรื่อง การจัดซื้อและการใช้หนังสือของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2545-2547

งานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินคอลเลกชัน ด้วยการเปรียบเทียบทรัพยากรกับรายชื่อเอกสารสำคัญ

เป็นการศึกษาโดยเปรียบเทียบความสอดคล้องระหว่างทรัพยากรสารสนเทศที่มี กับรายชื่อหนังสือที่อาจารย์แนะนำให้อ่านหรือใช้ประกอบรายวิชา หรือเปรียบเทียบกับเอกสารหลักสูตรรายวิชา ตัวอย่างงานวิจัยในลักษณะนี้คือ

อาภากร สุวรรณธรรมมา (2530) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสอดคล้องของเนื้อหาในสิ่งพิมพ์สาขาพืชสวนที่มีอยู่ในสำนักหอสมุด กับรายวิชาในหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาพืชสวน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชลธิชา นารอง (2535) ศึกษาเรื่อง ความสอดคล้องด้านเนื้อหาของหนังสือตำราคอมพิวเตอร์ในสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับรายวิชาคอมพิวเตอร์ ตามหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นวลลักษณ์ กลางบุรัมย์ (2542) ศึกษาเรื่อง ความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือวิชาการภาษาไทย หมวดบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ที่มีอยู่ในหอสมุดปรีดี พนมยงค์ กับรายวิชาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

งานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินคอลเลกชัน ด้วยการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้

เป็นการประเมินภาพรวมของคอลเลกชันจากทัศนคติของผู้ใช้ วัดด้วยค่าความพึงพอใจของผู้ใช้ ตัวอย่างงานวิจัยลักษณะนี้เช่น

วิภาวรรณ ปลัดคุณ (2545) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของคณาจารย์ต่อการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ.

นิตยา ปานเพชร (2549) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของอาจารย์ต่อการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา

งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้อินเตอร์เน็ตในงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

ชนิษฐา ภมรพิพิธ (2551) ศึกษาเรื่อง การใช้อินเตอร์เน็ตในงานคัดเลือกและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ ของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารห้องสมุดส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของอินเตอร์เน็ตในการคัดเลือกและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ และให้การสนับสนุนบุคลากรในการใช้อินเตอร์เน็ตในการทำงาน การให้ความรู้ด้านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ใช้อินเตอร์เน็ตในงานสั่งซื้อและบอกรับคือ การใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ในการติดต่อกับผู้ใช้ แหล่งจำหน่าย การบอกรับทรัพยากรสารสนเทศผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ส่วนบริการค้นข้อมูลบนอินเตอร์เน็ตนั้น บรรณารักษ์ส่วนใหญ่ใช้ในการสืบค้นแหล่ง/ข้อมูลเพื่อการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ ผู้บริหารห้องสมุดและผู้ปฏิบัติงานมีความเห็นตรงกันในด้านปัญหาอุปสรรคคือการไม่สามารถชำระเงินผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้เพราะขาดระเบียบการเบิกจ่ายเงินของหน่วยงานต้นสังกัด

ประอรนุช โปรมณีกุล (2543) ศึกษาเรื่อง การใช้อินเตอร์เน็ตกับงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีดำเนินการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ สภาพการใช้อินเตอร์เน็ต และปัญหาจากการใช้อินเตอร์เน็ตกับงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า (1) งานคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ บรรณารักษ์ใช้บริการสืบค้นข้อมูลเพื่อตรวจสอบรายละเอียดทางบรรณานุกรมมากที่สุด เช่น จากศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Amazon.com OhioLINK (2) งานสั่งซื้อทรัพยากรสารสนเทศ บรรณารักษ์ใช้บริการสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์คลังสิ่งซื้อแรก (3) งานขอรับบริจาคทรัพยากรสารสนเทศ บรรณารักษ์ใช้บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อติดต่อกับ (4) งานแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศ บรรณารักษ์ใช้บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

งานวิจัยอื่นๆ เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

งานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวกับสายงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ แต่มีจุดมุ่งหมายไม่ตรงกับแนวทางของการวิจัยในครั้งนี้ และไม่ได้นำเสนอในบทบทวนวรรณกรรมนี้ เช่น งานวิจัยในลักษณะการพัฒนาซอฟต์แวร์หรือโปรแกรมระบบงานจัดหา การศึกษาวิธีหรือระบบบริการเสนอแนะทรัพยากรหรือรายชื่อหนังสือใหม่แก่ห้องสมุด การศึกษาแนวโน้มในอนาคตของงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศและทรัพยากรสารสนเทศด้วยเทคนิคเคลฟ เป็นต้น

สรุป

- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่ซึ่งรวบรวมจากห้องสมุดต่างๆ ยังไม่มีการศึกษาในไทย ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาถึงการประโยชน์จากรายชื่อหนังสือใหม่ของห้องสมุดต่างๆ ในฐานะเครื่องมือช่วยการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศ
- งานวิจัยเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือจากโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศโอแพกมี 1 เรื่อง หนึ่ง แม้จะมีงานวิจัยบางเรื่องศึกษาการใช้อินเตอร์เน็ตกับงานการพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด แต่ก็ศึกษาแง่การใช้ประโยชน์จากไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ พาณิษฐ์ อิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ได้ศึกษาการนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมจากโอแพกมาใช้ประโยชน์ในงานวิเคราะห์และทำการเอกสาร
- งานวิจัยที่ศึกษาการพัฒนาคอลเลกชันทรัพยากรสารสนเทศในเชิงนโยบายและการวางแผนการพัฒนาคอลเลกชันมีเพียง 1 เรื่อง งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานจัดซื้อจัดหาอันเป็นงานประจำ
- งานวิจัยที่ศึกษาการประเมินทรัพยากรสารสนเทศ ส่วนใหญ่เป็นการประเมินสถิติทรัพยากรสารสนเทศที่มีกับสถิติการใช้ทรัพยากร หรือการประเมินเนื้อหาทรัพยากรสารสนเทศกับหลักสูตร หรือการประเมินจำนวนทรัพยากรที่มีเทียบเป็นสัดส่วนกับจำนวนผู้ใช้ หรือการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ ยังไม่พบงานวิจัยที่ประเมินสถิติทรัพยากรของห้องสมุดแห่งหนึ่งเทียบเคียงกับของห้องสมุดอีกแห่งหนึ่ง

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

การวิจัยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนการวิจัย

1. ศึกษาความรู้พื้นฐานจากเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาคอลเลกชัน ศึกษาเว็บไซต์และลักษณะบริการรายชื่อนี้ใหม่ของห้องสมุดในกลุ่มเป้าหมาย ศึกษาแนวทางการสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงจากรายชื่อนี้ใหม่

ในการนี้จำเป็นต้องมีโปรแกรมระบบจัดการฐานข้อมูลเอกสารพิเศษ (เช่น CDS/ISIS, Ulibm, Elib, TASLIB ; ในที่นี้เลือกใช้โปรแกรม CDS/ISIS ซึ่งผู้วิจัยคุ้นเคยและได้พัฒนาโปรแกรมเสริมการทำงานเพิ่มเติมไว้) นอกเหนือจากโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติหลัก (เช่น Innopac, Horizon, VTLS) ที่มีข้อจำกัดในการสร้างฐานข้อมูลที่ 2 เพิ่มเติม และหากบันทึกข้อมูลอื่นที่ไม่ใช่ข้อมูลหนังสือที่มีบริการในห้องสมุดเพิ่มเข้าไป อาจทำให้ข้อมูลที่นำเสนอแก่ผู้สืบค้นและไม่สามารถถึงคอลเลกชันปกติที่มีบริการผู้ใช้ได้

2. สร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงของรายชื่อนี้ใหม่ ดังนี้ .

2.1 รายชื่อนี้ใหม่จากฐานข้อมูลบรรณานุกรมห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้

2.2 รายชื่อนี้ใหม่จากฐานข้อมูลบรรณานุกรมห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบกับข้อมูลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้

2.3 รายชื่อนี้ใหม่จากฐานข้อมูลบรรณานุกรมห้องสมุดต่างๆ ประมาณ 30 แห่ง
(ภายหลังตรวจสอบว่ามีรายการชื่อนี้ใหม่ มีรวม 13 แห่ง)

หมายเหตุ รายละเอียดในหัวข้อ การรวบรวมข้อมูล

3. ศึกษาการนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อนี้ใหม่ไปใช้ในงานวิเคราะห์และทำรายการเอกสาร

3.1 ทดลองนำข้อมูลรายชื่อนี้ใหม่เข้าโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ Horizon ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ใช้งาน

3.2 วิเคราะห์ข้อดีของการสร้างระเบียบข้อมูลด้วยการถ่ายโอนข้อมูล

3.3 วิเคราะห์ปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูลรายการบรรณานุกรม

4. ประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาการเกษตร ของการจัดหาห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จากรายชื่อหนังสือใหม่ และประเมินสภาพการณ์ของทรัพยากรสารสนเทศสาขาการเกษตรใหม่ๆ ในภาพรวม

(4.1) สถิติการจัดหาหนังสือสาขาการเกษตรของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ระยะเวลา 1 ปี

(4.2) สถิติการจัดหาหนังสือสาขาการเกษตรของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ระยะเวลา 4 เดือน (ในการนี้รวมรายการที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้อาจจัดหาหรือดำเนินการล่าช้ากว่าห้องสมุดอื่น โดยรวบรวมข้อมูลจากช่วง 3 เดือนหลังจากวันสิ้นสุดการรวบรวมข้อมูลทุกห้องสมุดไว้ด้วย)

(4.3) สถิติหนังสือใหม่ด้านการเกษตรที่รวบรวมจากห้องสมุดต่างๆ เช่น จำนวน การจัดหาเข้าห้องสมุดแต่ละแห่ง ปีที่พิมพ์

(4.4) รายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตรที่ยังไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และผู้วิจัยคัดเลือกบางรายการที่พิจารณาว่าน่าสนใจ

5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และจัดทำรายงานผลการวิจัย

วันเวลาและสถานที่ดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

- ช่วงเตรียมการถึงสิ้นสุดการวิจัย ส.ค. 2555-พ.ย. 2556 รวม 1 ปี 4 เดือน
- ช่วงรวบรวมข้อมูลวิจัยจากรายชื่อหนังสือใหม่ ก.ย.-ธ.ค. 2555 และช่วงรวบรวมข้อมูลหนังสือข้าราชการที่มหาวิทยาลัยแม่โจ้อาจจัดทำล่าช้าอีก 3 เดือนคือ ม.ค.-มี.ค. 2556

โดยข้อมูลจากฐานข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่รวบรวม 1 ปี ม.ค.-ธ.ค. 2555 สามารถจัดหาข้อมูลย้อนหลังได้จากการถ่ายโอนข้อมูลออกมาตามช่วงวันที่ของการสร้างระบบ ม.ค.-ธ.ค. 2555 ส่วนข้อมูลจากฐานข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่รวบรวม 1 ปี ม.ค.-ธ.ค. 2555 สามารถตรวจสอบได้จากเพิ่มข้อมูลรายการหนังสือใหม่ที่จัดทำเป็นเพิ่มข้อมูลแบบสเปรดชีทของโปรแกรม Microsoft Excel ที่หน้าเว็บเพจมีบริการย้อนหลังจากปัจจุบันราว 2 ปี

ดำเนินการวิจัย ณ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลจากห้องสมุดสถานที่ต่างๆ ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดคือ

- ด้านข้อมูล ประชากรคือรายการบรรณานุกรมสาขาการเกษตร (คู นิยามศัพท์) ภาษาไทย ที่ต้องการรวบรวมมาบันทึกและสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงสำหรับรายชื่อหนังสือใหม่ ทั้งนี้อาจรวมรายชื่อภาษาอังกฤษในกรณีที่เนื้อหาเกี่ยวกับไทย หรือเนื้อหาทั่วไปที่ใช้ประโยชน์เชิงอ้างอิง

2.2 ด้านแหล่งข้อมูล คือรายการหนังสือใหม่ของห้องสมุดที่ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ คือ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในกลุ่มความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ที่มีคณะทำงานฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ประมาณ 32 แห่ง ระบุเจาะจงเฉพาะห้องสมุดที่ใช้โปรแกรม Innopac และ Horizon อันเป็นระบบที่สามารถใช้วิธีการสร้างฐานข้อมูลบรรณานุกรมจากข้อมูลที่สืบค้นด้วยโปรแกรม โอแพคได้สะดวกตามที่ผู้วิจัยได้เคยศึกษาไว้แล้ว (สุธรรม อูมาแสงทองกุล, 2555ข) พบว่ามีรายการหนังสือใหม่จากห้องสมุด 13 แห่งที่สามารถรวบรวมข้อมูลได้ (ไม่รวมห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่เป็นแหล่งกรณีศึกษา) เป็นโปรแกรมระบบ Innopac 11 แห่ง และโปรแกรม Horizon 2 แห่ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ที่	ชื่อย่อ	ชื่อสถาบันที่เป็นแหล่งประชากร	รายชื่อหนังสือใหม่	โปรแกรม
-	มจ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	มี (กรณีศึกษาของการวิจัย)	Horizon
1	จพ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	มี (flist)	Innopac
2	มช	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	มี (flist)	Innopac
3	มข	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	มี (flist)	Innopac
4	มร	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	มี (flist)	Innopac
5	มมส	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	มี (flist)	Innopac
6	มม	มหาวิทยาลัยมหิดล	มี (flist)	Innopac
7	มสท	มหาวิทยาลัยศิลปากร	มี (flist)	Innopac
8	สจล	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	มี (flist)	Innopac
9	สจพ	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ	มี (flist)	Innopac
10	มน	มหาวิทยาลัยนเรศวร	มี (flist)	Innopac

ที่	ชื่อย่อ	ชื่อสถาบันที่เป็นแหล่งประชากร	รายชื่อ หนังสือใหม่	โปรแกรม
11	มก	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	มี (Excel)	Innopac
12	มธ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	มี	.Horizon
13	สพบ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	มี	Horizon
-	มศว ป	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ไม่มี	Horizon
หมายเหตุ		ftlist เป็นวิธีประมวลผลข้อมูลหนังสือใหม่ของโปรแกรม Innopac		

เครื่องมือในการวิจัย

อุปกรณ์และเครื่องมือในการวิจัยคือ

1. โปรแกรมสำหรับสืบค้น บรรณานุกรม และสร้างฐานข้อมูล ในการนี้เลือกโปรแกรม CDS/ISIS for DOS version 3.07 ของ Unesco สำหรับสร้างฐานข้อมูล ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมกับการจัดการข้อมูลรายการบรรณานุกรมเอกสารห้องสมุดและการดำเนินงานหลายประการ (Unesco, 1989 ; Library Software Review, 1997) รวมทั้งผู้วิจัยได้พัฒนาโปรแกรมเสริมการทำงานบางส่วนไว้แล้ว และโปรแกรม Qedit
2. โปรแกรมสำหรับบริการสืบค้นฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงของรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตร ในที่นี้เลือกโปรแกรม Ulibm และ/หรือ Elib

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1. ข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่

1.1 รายชื่อหนังสือใหม่จากฐานข้อมูลบรรณานุกรมห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลกรณีศึกษาหลัก ใช้วิธีถ่ายข้อมูลรายการบรรณานุกรมหนังสือใหม่รวม 12 เดือน ตั้งแต่ ม.ค.-ธ.ค. 2555 (คือข้อมูล ธ.ค. 2554-พ.ย 2555) เป็นแฟ้มข้อมูลมาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ISO-2709 data exchange format ถ่ายโอนข้อมูลเข้าฐานข้อมูลชื่อ HMARC บนโปรแกรมจัดการฐานข้อมูล CDS/ISIS หลังจากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบตามระเบียบไล่เรียงรายการรายการใดที่เป็นด้านการเกษตรจะคัดเลือกไว้ ถ่ายโอนรายการที่คัดเลือกเข้าฐานข้อมูล AGTXT ที่ใช้ในการวิจัย

1.2 รายชื่อหนังสือใหม่จากฐานข้อมูลบรรณานุกรมห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบกับข้อมูลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ รวบรวมข้อมูลจากรายชื่อหนังสือใหม่ประจำเดือนรวม 12 เดือน ตั้งแต่ ม.ค.-ธ.ค. 2555 (คือข้อมูล ธ.ค. 2554-พ.ย. 2555)

โดยผู้วิจัยตรวจสอบตามรายชื่อหนังสือใหม่ได้เรียงรายการ รายการใดที่เป็นด้าน การเกษตรจะตรวจสอบว่าซ้ำกับรายการที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ในฐาน AGTXT มีหรือไม่ หากซ้ำกันจะใส่รหัสข้อมูลว่าห้องสมุดนี้ไว้ในระเบียบ หากไม่ซ้ำ จะสืบค้นฐานข้อมูลรายการ บรรณานุกรมแล้วนำข้อมูลมาบันทึกในฐานข้อมูล AGTXT เช่นกัน โดยระบุเขตข้อมูล 852 ว่าเป็น ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ อนึ่งการสร้างระเบียบข้อมูลใช้วิธีการสำเนา (select หรือป้อนค่าข้อมูล รูปแบบมาตรฐาน MARC format มาไว้ในแฟ้มข้อมูลข้อความ (text file) มาเข้าฐานข้อมูลบน โปรแกรม CDS/ISIS ซึ่งเป็นวิธีการทำนองเดียวกันกับการสร้างเนื้อหาข้อมูลฐานข้อมูลงานวิจัยทาง บรรณารักษศาสตร์ในอดีตของผู้วิจัย วิธีการหรือขั้นตอนทำงานนำเสนอโดยสรุปในหัวข้อตอนท้าย

1.3 รายชื่อหนังสือใหม่จากฐานข้อมูลบรรณานุกรมห้องสมุดต่างๆ ประมาณ 30 แห่ง (ภายหลังพบว่าเก็บข้อมูลได้จริง 13 แห่ง) ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบกับข้อมูลของห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และศึกษาในภาพรวมของหนังสือใหม่สาขาการเกษตรทั้งหมด รวบรวมข้อมูล จากรายชื่อหนังสือใหม่ประจำเดือนรวม 4 เดือน ตั้งแต่ ก.ย.-ธ.ค. 2555 (คือข้อมูล ส.ค.-พ.ย. 2555)

โดยผู้วิจัยตรวจสอบตามรายชื่อหนังสือใหม่ได้เรียงรายการ คัดเลือก และนำมา บันทึกในฐานข้อมูล AGTXT ด้วยวิธีการดังข้อ 1.2 ข้างต้น

1.4 รหัสห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่มีหนังสือใหม่ตามข้อ 1.1, 1.2, 1.3 สำหรับรหัส ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จะเพิ่มการตรวจสอบอีก 3 เดือน ตั้งแต่ ม.ค.-มี.ค. 2556 เพื่อนำข้อมูล หนังสือใหม่ที่ห้องสมุดได้รับเฉพาะรายการที่ตรงกับข้อมูลที่มีในฐานข้อมูล AGTXT ข้อ 1.2, 1.3 ข้างต้น โดยมีแนวคิดที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้อาจมีกระบวนการจัดซื้อหรือทำรายการล่าช้า ไปบ้าง เมื่อมีข้อมูลรายการซ้ำกับห้องสมุดอื่นก็จะบันทึกรหัสห้องสมุดไว้ในระเบียบ แต่ถ้าไม่ซ้ำก็ จะไม่บันทึกไว้อีกเพราะถือว่าเป็นรายการหนังสือใหม่ที่อยู่นอกเหนือช่วงการรวบรวมข้อมูลเพื่อ การวิจัย 4 เดือน (ก.ย.-ธ.ค. 2555) แล้ว และเพิ่มการตรวจสอบกรณีการเชิความีอยู่แต่เดิมหรือไม่

2. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อดี และปัญหาในการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่ต่อ การสร้างระเบียบรายการบรรณานุกรมในงานวิเคราะห์และทำรายการเอกสารในฐานข้อมูล โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ Horizon ผู้วิจัยบันทึกข้อดีและปัญหาที่พบ และตัวอย่างข้อมูล

3. ข้อมูลการประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาการเกษตร รวบรวมโดยนับจำนวนสถิติ จากคำสั่งในการค้นหาข้อมูลด้วยเทคนิคการค้นต่างๆ ของโปรแกรม CDS/ISIS เป็นสถิติของ

จำนวนรายชื่อ (title) หนังสือใหม่จำแนกตามลักษณะต่างๆ เช่น ห้องสมุดที่มีหนังสือใหม่ จำนวนรายชื่อที่มี จำนวนรายชื่อจำแนกตามปีที่พิมพ์ สถิติเชิงเปรียบเทียบระหว่างห้องสมุด เป็นต้น

ขั้นตอนการสร้างเนื้อหาข้อมูลในฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่

ผลการวิจัยที่สร้างฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่บริการได้นั้น ผู้วิจัยพบว่าสามารถประยุกต์ใช้วิธีการสร้างฐานข้อมูลงานวิจัยสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารานเทศศาสตร์ (สุธรรม อุมาแสงทองกุล, 2555ก ; 2555ข) มาปรับปรุงรายละเอียดบางประการและดำเนินการวิจัยแล้วเสร็จ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ใช้โปรแกรมสืบค้นสารสนเทศโอแพกของห้องสมุดที่เป็นแหล่งข้อมูล ซึ่งมีการบริการบนโปรแกรม Innopac และ Horizon ขกเว้นข้อมูลจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่จัดทำเป็นรายชื่อหนังสือใหม่เป็นเพิ่มข้อมูลโปรแกรม Microsoft Excel ซึ่งจะตรวจสอบรายชื่อที่ตรงกับสาขาการเกษตรก่อน แล้วจึงนำข้อมูลชื่อเรื่อง หรือชื่อผู้แต่งไปค้นข้อมูลจากโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศโอแพกระบบ Innopac อีกครั้งหนึ่ง

เว็บเพจสำหรับรายชื่อหนังสือใหม่ของห้องสมุด

ระบบโปรแกรม Innopac

- (1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย <http://library.car.chula.ac.th/ftlist>
- (2) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ <http://search.lib.cmu.ac.th/ftlist>
- (3) มหาวิทยาลัยขอนแก่น http://kkulib.kku.ac.th/search*thx/ftlist
- (4) มหาวิทยาลัยรามคำแหง http://library.lib.ru.ac.th/search~S0*thx/ftlist
- (5) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม <http://lib3.msu.ac.th/ftlist>
- (6) มหาวิทยาลัยมหิดล <http://mulinet1.li.mahidol.ac.th/search/ftlist^bib102.1.0.2293>
- (7) มหาวิทยาลัยศิลปากร <http://www.opac.lib.su.ac.th/ftlist>
- (8) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
<http://161.246.37.11/ftlist>
- (9) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
<http://injan.kmutnb.ac.th/ftlist>
- (10) มหาวิทยาลัยนเรศวร <http://library.nu.ac.th/ftlist>
- (11) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
<http://www.lib.ku.ac.th/web/index.php/th/resource/newbookfiles>
<http://intanin.lib.ku.ac.th/search/>

(ตรวจสอบรายชื่อจากแฟ้มรายชื่อหนังสือใหม่ Excel แล้วใช้โปรแกรมโอแพคค้น)
ระบบโปรแกรม Horizon

(12) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

http://search.library.tu.ac.th/ipac20/ipac.jsp?profile=pridi&menu=search&submenu={BSTLLR%20=*}#focus

(13) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

http://libsearch.nida.ac.th/ipac20/ipac.jsp?&profile=main&index=BSTLLR&term=*#focus

สำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งเป็นแหล่งกรณีศึกษา ใช้ระบบโปรแกรม Horizon แต่ไม่ได้สืบค้นด้วยโปรแกรมสืบค้นโอแพค เนื่องจากผู้วิจัยปฏิบัติงานในห้องสมุดนี้และสามารถใช้เมนูถ่ายโอนข้อมูลตามมาตรฐาน ISO-2709 data exchange format ได้ จึงใช้วิธีถ่ายโอนข้อมูลเข้าโปรแกรม CDS/ISIS ในฐานะข้อมูลชั่วคราวแทน แล้วจึงคัดเลือกระเบียนที่มีเนื้อหาสาขาการเกษตรเข้าฐานข้อมูล AGTXT ที่ใช้ในการวิจัยต่อไป

2. ตรวจสอบข้อมูลที่สืบค้นกับฐานข้อมูล AGTXT บนโปรแกรม CDS/ISIS ว่าข้อมูลไม่ซ้ำซ้อน

3. หากข้อมูลซ้ำกับที่มีอยู่เดิม ให้พิจารณาเปรียบเทียบ แล้วเพิ่มเติมข้อมูลให้สมบูรณ์ เช่น ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง รายการเพิ่มชื่อผู้แต่งและชื่อเรื่อง สารบาญ เป็นต้น และบันทึกข้อมูลรหัสของห้องสมุดที่พบข้อมูลในเขตข้อมูล 852

4.. หากข้อมูลไม่ซ้ำซ้อนที่มีอยู่เดิม และต้องการนำเข้าฐานข้อมูล AGTXT

4.1 ให้เลือกแสดงผลข้อมูลจากระบบ Innopac หรือ Horizon ที่ต้องการในรูปแบบ MARC format

4.2 สำเนา (ป้ายคำ) ไปไว้ในโปรแกรมบรรณาธิกรข้อความ (word processing) ในลักษณะแฟ้มข้อมูลข้อความที่ไม่มีรหัสจัดรูปแบบเอกสาร (plain text file) ในการนี้ใช้โปรแกรม Qedit

หมายเหตุ 1. หากโปรแกรมที่ใช้สร้างฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่เป็นโปรแกรม Ulibm สามารถป้ายคำข้อมูลจากโปรแกรม Innopac รูปแบบ MARC format และแปลงผันข้อมูลเข้าฐานได้อัตโนมัติ ส่วนข้อมูลจากโปรแกรม Horizon ไม่อาจแปลงผันเข้าฐานได้ถูกต้องและสมบูรณ์

หมายเหตุ 2. การสืบค้นและการแสดงผลข้อมูลด้วยโปรแกรม Innopac มีความสะดวกในการทำงานมาก และโปรแกรมยังสนองตอบรวดเร็ว ส่วนโปรแกรม Horizon มักกำหนดค่าเวลาใช้งานค่อนข้างจำกัด โปรแกรมมักหลุดจากจอภาพหรือช่วงระเบียนใช้งานไปยังจุดเริ่มต้นใหม่ การไล่เรียง-การดูผลลัพธ์-การย้อนกลับ มักพบปัญหาการหลุดจากระเบียนใช้งาน

5. จัดรูปแบบข้อมูลตามกลุ่ม Tag ให้มีสัญลักษณ์แสดงเขตข้อมูล Tag ต่างๆ ชัดเจน ด้วย คำสั่ง Global change (แก้ไขทั้งหมดโดยอัตโนมัติ) ของโปรแกรม เช่น

เปลี่ยน ชื่อผู้แต่ง: เป็น 100_: โดยเปลี่ยนทั้งหมดอัตโนมัติ

เปลี่ยน | หรือ \$ เป็น ^ สำหรับรหัสแบ่งเขตข้อมูลย่อย โดยเปลี่ยนทั้งหมด
อัตโนมัติ

เป็นต้น

เนื่องจากการจัดรูปแบบจัดทำกับข้อมูลทั้งหมดภายหลังรวบรวมจากห้องสมุดต่างๆ แต่ละเดือน ไม่ได้แก้ไขที่ละรายการหรือระเบียบ เมื่อทำงานด้วยคำสั่ง Global change จึงลดระยะเวลาทำงานได้มาก

6. ตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลเบื้องต้น โดยโปรแกรมบรรณาธิกรข้อความ Qedit มีคำสั่ง Find และ Replace ช่วยการแก้ไขข้อมูลจำนวนมากแบบอัตโนมัติ ตัวอย่างการแก้ไขเช่น

- ค้นหา = เพื่อตรวจสอบข้อมูลชื่อเรื่องเทียบเคียง
- ค้นหา Tag 110 ผู้แต่งนิติบุคคลที่อาจลงรายการผิดและต้องปรับเป็น 710
- ค้นหา ชื่อเรื่อง Tag 245 ที่ขึ้นต้นด้วย รายงานการวิจัย เพื่อย้ายคำเป็น ^b และให้ชื่อเรื่องสำคัญ (proper title) ขึ้นต้นก่อน
- ค้นหาเขตข้อมูลที่ใช้เฉพาะห้องสมุด เช่น 590 หมายเหตุของบางห้องสมุด ที่อาจแจ้งวิธีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดคน หรือการแจ้งว่าห้องสมุดกำลังจัดหรือดำเนินการตามขั้นตอนวิเคราะห์และทำรายการอยู่ เมื่อพบให้ตัดออก

อนึ่ง เนื่องจากเป็นฐานข้อมูลบริการรายชื่อนั่งสือใหม่ จึงไม่ทำการบรรณาธิกรข้อมูลอย่างละเอียด

7. ถ่ายโอนข้อมูลที่จัดรูปแบบแล้วเข้าโปรแกรม CDS/ISIS ด้วยโปรแกรมเสริมการทำงาน

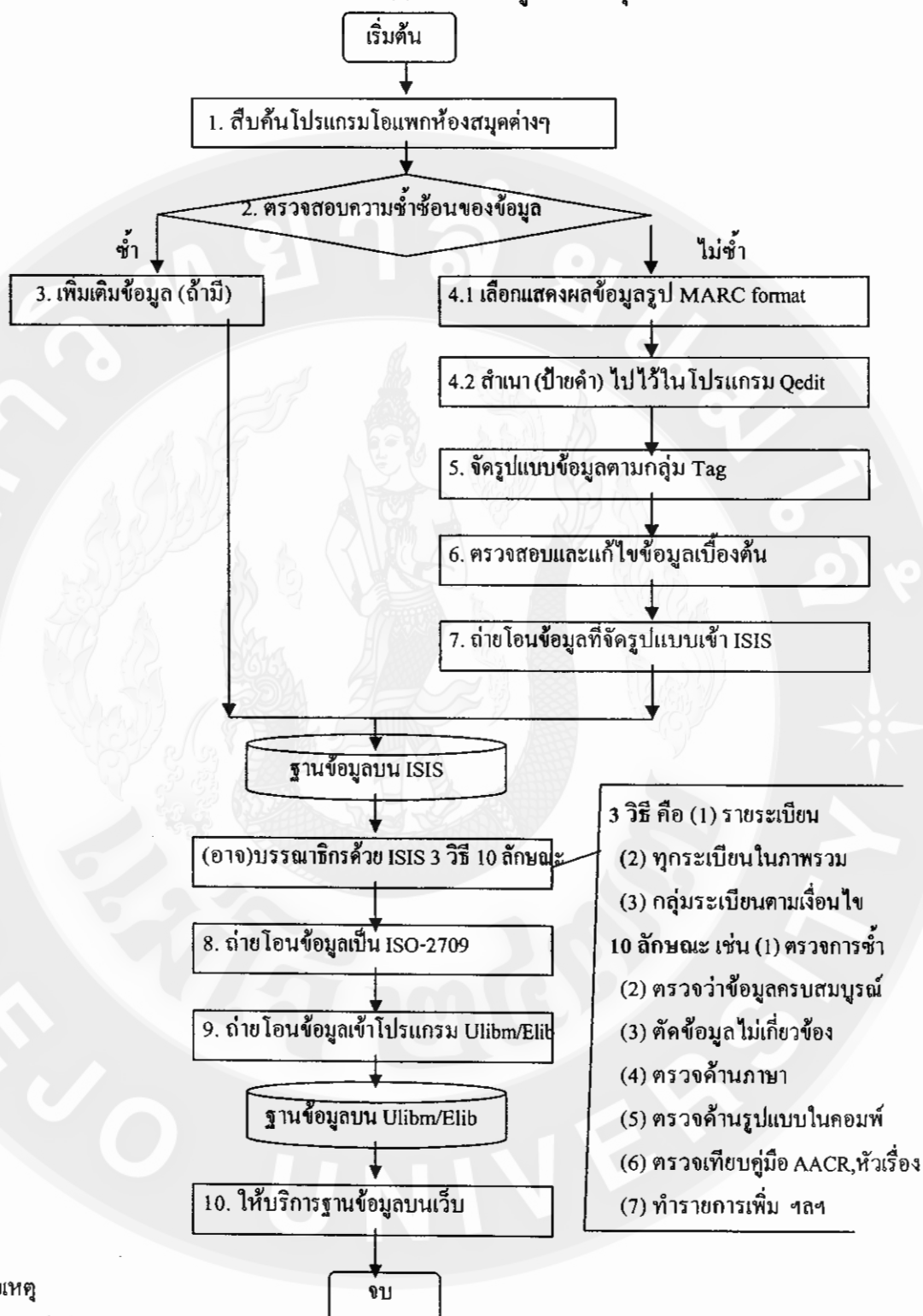
8. ถ่ายโอนข้อมูลเป็นรูปแบบมาตรฐาน ISO-2709 data exchange format จากเมนูนำข้อมูลออก (export) ของ CDS/ISIS เพื่อนำข้อมูลไปใช้งานโปรแกรมบริการฐานข้อมูลบนเว็บ ในที่นี่ใช้โปรแกรม Ulibm (โปรแกรมในกลุ่มใกล้เคียง เช่น Ulibm, Elib, TASLIB) และเนื่องจากข้อมูล ISO-2709 ของ CDS/ISIS ไม่สมบูรณ์ จึงใช้โปรแกรม ISO2MRC.EXE ของบริษัท Book Promotion and Service แปลงข้อมูลให้สมบูรณ์

9. ถ่ายโอนข้อมูลเข้า (import ISO file) ด้วยโปรแกรม Ulibm หรือ Elib ที่เลือกใช้

10. ให้บริการฐานข้อมูลบนเว็บ

โดยมีแผนภูมิ และภาพจากจอภาพคอมพิวเตอร์ที่แสดงการทำงานตามหัวข้อถัดไป

ภาพประกอบที่ 1 แผนผังแสดงขั้นตอนการสร้างเนื้อหาข้อมูลบรรณานุกรมของการวิจัยครั้งนี้

หมายเหตุ

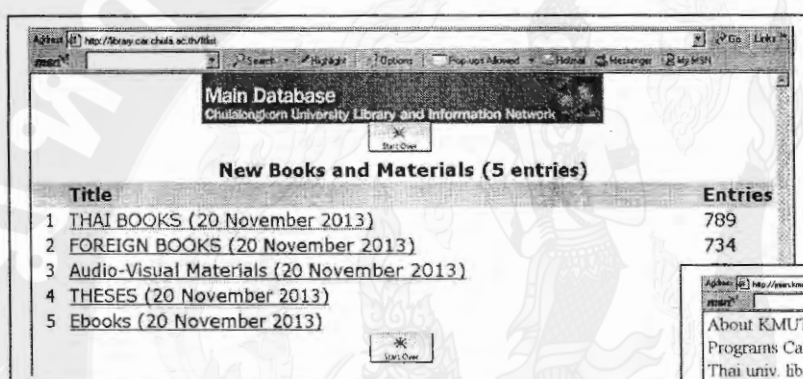
1. ประยุกต์ใช้แนวทางสร้างระเบียบรายการบรรณานุกรมจากข้อมูลสืบค้นด้วยโอแพก ตามงานวิจัยของผู้วิจัยในเรื่องที่เคยจัดทำก่อนหน้านี้ (สุธรรม ลูมาแสงทองกุล, 2555ก ; 2555ข)
2. เนื่องจากเป็นฐานข้อมูลบริการรายชื่อนี้ใหม่ จึงไม่ทำการบรรณาธิกรข้อมูลอย่างละเอียด

ภาพจากจอภาพคอมพิวเตอร์แสดงขั้นตอนการสร้างฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่ของการวิจัย

จอภาพแสดงการทำงานขั้นตอนการสร้างเนื้อหาข้อมูลอย่างเป็นรูปธรรมจากจอภาพการทำงานด้วยคอมพิวเตอร์ นำเสนอรวมกัน โดยมีเลขขั้นตอนสอดคล้องเนื้อหาและแผนภูมิข้างต้น

ภาพประกอบที่ 2 ขั้นตอนการสร้างเนื้อหาข้อมูลบรรณานุกรมในฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่

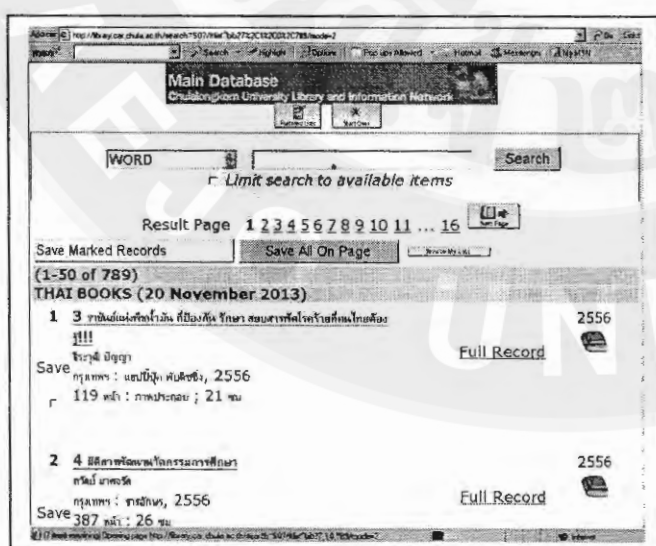
1.1 สืบค้นโปรแกรมโอเพกที่แสดงรายชื่อหนังสือใหม่ประจำเดือนของห้องสมุดต่างๆ
กรณีโปรแกรม Innopac ที่นิยมใช้คำสั่ง FTLIST บริการรายชื่อหนังสือใหม่

(บน) ตัวอย่างจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CATEGORY	# of Titles
1 NEW BOOKS (OCTOBER 2013)	258
2 NEW BOOKS (NOVEMBER 2012)	505
3 NEW BOOKS (DECEMBER 2012)	459
4 NEW BOOKS (JANUARY 2013)	231
5 NEW BOOKS (FEBRUARY 2013)	246
6 NEW BOOKS (MARCH 2013)	829
7 NEW BOOKS (APRIL 2013)	525
8 NEW BOOKS (MAY 2013)	655
9 NEW BOOKS (JUNE 2013)	459
10 NEW BOOKS (JULY 2013)	757
11 NEW BOOKS (AUGUST 2013)	815
12 NEW BOOKS (SEPTEMBER 2013)	486

(บน) ตัวอย่างจาก
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ

(ซ้าย) ตัวอย่างแสดงรายการหนังสือใหม่

ภาพประกอบที่ 2 (ต่อ)

1.2 กรณีห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่จัดทำรายชื่อเป็นแฟ้มข้อมูลแบบ Microsoft Excel ตรวจสอบรายชื่อที่ต้องการ แล้วไปค้นหาจากโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศโอเพก

CALL No.	CALL No.	TITLE	LOCATION
		THAI BOOKS	
		หนังสือทั่วไป	
HF5386 .M121		101 วิธีคิดเงินล้าน / โดย ศกุนต์ งามศรีเรือน	ชั้นหนังสือ
HF5382.5.T35 .M52		108 อาชีพ 76 จังหวัดไทย : คู่มืออาชีพ / เรืองโรจน์ ตรีรัตน์ ขวาลิต	ชั้นหนังสือ
PE1128 .M57	PE1128 .M51	186 ของดีตามเข็มนาฬิกาของสยาม / บรรณาธิการ : สุวัฒน์ ศรีอรรถพยอม	ชั้นหนังสือ
HD5972.55.A6 .M174		19 ปีกับการจัดการงาน : case study of DOE / การจัดการงาน	ชั้นหนังสือ
2555			
QB52 .M17		20 คำถามสำคัญของการเกษตร / ศักดิ์สิทธิ์ สอน - ภาณุคามานันท์ แปล	ชั้นหนังสือ
BQ4570.W64 .M17		2012 ทั่วโลกใน 1 นาที : คู่มืออาชีพ / เรืองโรจน์ ตรีรัตน์ ขวาลิต	ชั้นหนังสือ
TK5103.482 .M97		3.50 คู่มือ 40 จากอดีต โด่งดังในปัจจุบัน / ไพโรจน์ วิชาญศิริ	ชั้นหนังสือ
U162 .D15		36 กลยุทธ์ ชนะ คู่แข่งได้ความตั้งใจ / อนันต์ จันทร์เจริญ	ชั้นหนังสือ
BF697.5.S46 .M35		365 วิธี ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขทุกวัน / ผู้เขียน : Sam Loyd / ผู้แปล : พรเลิศ อรุณ / อรรถสิทธิ์ ตรีรัตน์	ชั้นหนังสือ
TR897.7 .D1515		3d Max 2012 Overview / อนุชา อนุชา / อนุชา อนุชา / อนุชา อนุชา	ชั้นหนังสือ
SB484.T35 .B4472 2555		50 อันดับหนังสือดีที่ควรอ่าน / โดย : ศักดิ์สิทธิ์ สอน - ภาณุคามานันท์ แปล	ชั้นหนังสือ
294.335 .M17 2555		5 พระพุทธประวัติโดย	ชั้นหนังสือ
NY2110 .M87		A little home / Polkadot Lover	ชั้นหนังสือ

Address: http://kaset.su.ac.th/search/

msn

Search by

- AUTHOR
- TITLE
- SUBJECT
- WORDS
- ISBN/ISSN
- LC Call Numbers
- Dewey Call Numbers
- Local Call Numbers

Search other library catalogs

Library Catalog provides bibliographic information of library materials in Office of University Library, campus and branch libraries.

Location Codes

KULINET KASETSART UNIVERSITY LIBRARY NETWORK

ADVANCED SEARCH

Title: 50 อันดับหนังสือดี

GO

* Course Reserves by Course Name

* Course Reserves by Course Instructor

* View your own Library Record / Self-Renew / Patron Information

* Books I would like the Library to acquire

ภาพประกอบที่ 2 (ต่อ)

1.3 กรณีโปรแกรม Horizon ห้องสมุดมักนิยมทำเมนู New List เป็นเมนูแบบแท็บในโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศโอแพก

THAMMASAT UNIVERSITY LIBRARIES

My List - 0 Login Help

Search Journal Borrower Info Services E-Resources **New Title List** Research

Keyword | Alphabetical | Boolean | History | Reserve Book Room

You're searching Pridi Banomyong Library

Keyword Search

Search the library catalog. Fill in at least one field. The more words you search for, the smaller and more refined your results list will be.

General Keyword:

Title Keyword:

Author Keyword:

Subject Keyword:

Series Keyword:

Sources being searched:

- ☒ Pridi Banomyong Library

Other sources

- ☐ E-book
- ☐ Library and Information Center, NIDA
- ☐ Snnakhanwiro

THAMMASAT UNIVERSITY LIBRARIES

My List - 0 Login Help

Search Journal Borrower Info Services E-Resources **New Title List** Research

Keyword | Alphabetical | Boolean | History | Reserve Book Room

New Title List

Titles	
New books Nov. 13	538
หนังสือใหม่ พ.ย. 56	233
New books Oct. 13	821
หนังสือใหม่ ต.ค. 56	967
New books Sept. 13	699
หนังสือใหม่ ก.ย. 56	927
New books Aug. 13	366
หนังสือใหม่ ส.ค. 56	792
New books July 13	493
หนังสือใหม่ ก.ค. 56	1024

Next 20 New Title Lis

THAMMASAT UNIVERSITY LIBRARIES

My List - 0 Login Help

Search Journal Borrower Info Services E-Resources **New Title List** Research

Keyword | Alphabetical | Boolean | History | Reserve Book Room

Search Results

1267 titles matched: **หนังสือใหม่ พ.ย. 55**

Limit by: Sort by:

Next

1. ตุลาการอัยการคดีอาญา : กรณีศึกษาและกรณี "แสงสุริยา" ของบริษัท ขึ้นเรือ จำกัด / ดวงกมล กักคินิจ.
by ดวงกมล กักคินิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
[กรุงเทพฯ] : สาขาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550
[2007]
Call No.: PN1992 65 .ม52 2550
2. การประชาสัมพันธ์อาคารสถานสารณภูมิ : กรณีศึกษาหอดูดาวสามพันปีพิเศษ
อาคารสถานสารณภูมิ (สุพรรณภูมิ)
by ปัทมา รัชชัญญะ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน

Add to my list

ภาพประกอบที่ 2 (ต่อ)

3. กรณีข้อมูลซ้ำที่มีอยู่เดิม เพิ่มเติมข้อมูล

852 Holding Location	[a c] xx'acU'c633.18 ส732จ' ลNU'cSB191.R5 ส732จ 2555
949 UTLS/Hzn Item	
008 0-5KeyInDate	644 7-10Date1 15-17Date2 15-17Date3 22User 24-27 4MatType
(00 abdimrsl)	28-31 29Date4 32-33 33Date5 34Date 35-37Date6 3
008 Fixed field [40_char]	0123456789 123456789 123456789 123456789
100 Author 0_th 1_en	ลสิริยากร พุกกะเวส
245 Title 0fmain 1f	ลจจะเป็นชานา : บคู่มือทำนอกรียสำหรับคนรุนใหม่
740 Title2 f_	
082 Dewey	04
090 Local [mj:n]	
098 Other Class	
099 Collection	2 ลอกรีย-01-012-08
020 ISBN	ล9786167162072

จภาพแสดงรายการเอกสาร-แบบเต็ม (AGTXT)	
ลจจะเป็นชานา : บคู่มือทำนอกรียสำหรับคนรุนใหม่	
ลจจะเป็นชานา :	
ผู้แต่ง.....	ลสิริยากร พุกกะเวส
ชื่อเรื่อง.....	ลจจะเป็นชานา : บคู่มือทำนอกรียสำหรับคนรุนใหม่
ผู้จัดพิมพ์.....	กรุงเทพฯ : Oom, 2555
หน้า, ฯลฯ.....	264 หน้า : ภาพประกอบ
สารบัญ.....	การเลือกซื้อที่ -- ชื่อ โอน รังวัดที่ดิน --
	ตำราสยสบุร่าสร้างบ้านสร้างร้ว -- คำนวณพื้นที่นาและผลผลิตบัว
	-- ตำราพรทมชาติปลูกต้นไม้ตามทิศ -- ความรู้เรื่องดิน --
	วิเคราะห์ที่ดิน -- ปุ๋ยและธาตุอาหารพืช --
	จุลินทรีย์และการปรับปรุงดิน -- ประวัติของบัว --
	พันธุ์บัวพื้นเมืองของไทย -- การเก็บเมล็ดพันธุ์บัว --
	การแบ่งประเภทบัว -- เมล็ดพันธุ์บัวปลูก -- ทุกข์ดกกล้า --
	ตำราดูวันมีรวง -- ตำราวันมีกินคนและวันปลู้นวน -- การดกกล้า --
	เตรียมเพื่อปลูกและถอนกล้า -- เตรียมบ่มเชื้อสำหรับดำนา --
ใช้ปุ่มลูกศรขึ้นลง เพื่อเลื่อนบรรทัด (ถ้าข้อมูลมากเกิน 1 จภาพ)	
กด B ดูสถานะบันทึก	/ กด F เปลี่ยนรูปแบบแสดงผล / กด P พิมพ์/บันทึกข้อมูล
PageDown=Next=ดูต่อ	/ PageUp=Goback=ดูย้อน / ESC หรือ X ยกเลิกการดู
กด X หรือ ESC = ออก	/

ภาพประกอบที่ 2 (ต่อ)

4.1 หากข้อมูลไม่เข้าซ็อนที่มีอยู่เดิม ให้แสดงผลข้อมูลในรูปแบบ MARC format

The screenshot displays a library catalog interface with a search bar and a list of search results. The search results are shown in a table format with columns for LOCATION, CALL#, and STATUS. The first result is for a book titled 'Drying of foods and biomaterials' by Srikanya Teerapattana, published in 2555. The book is located at CL 660.28426 s519n and is currently available (STATUS: 1).

LOCATION	CALL#	STATUS
CL	660.28426 s519n	1

The book details are as follows:

- Author:** สrikanya Teerapattana, Ph.D.
- Title:** การอบแห้งอาหารและวัสดุชีวภาพ = Drying of foods and biomaterials / มณีนุช เทพรัตน์ น. อยุธยา
- Imprint:** กรุงเทพฯ : ฟ้า, 2555
- Subject:** อาหาร -- การอบแห้ง
- Alt Title:** Drying of foods and biomaterials
- ISBN:** 9789749918982

The interface also includes a 'Main Database' section with a search bar and a list of search results. The search results are shown in a table format with columns for LOCATION, CALL#, and STATUS. The first result is for a book titled 'Drying of foods and biomaterials' by Srikanya Teerapattana, published in 2555. The book is located at CL 660.28426 s519n and is currently available (STATUS: 1).

4.2 สำเนา (ป้ายคำ) ไปไว้ในโปรแกรมบรรณานุกรมข้อความ (word processing)

The screenshot displays a library catalog interface with a search bar and a list of search results. The search results are shown in a table format with columns for LOCATION, CALL#, and STATUS. The first result is for a book titled 'Drying of foods and biomaterials' by Srikanya Teerapattana, published in 2555. The book is located at CL 660.28426 s519n and is currently available (STATUS: 1).

LOCATION	CALL#	STATUS
CL	660.28426 s519n	1

The book details are as follows:

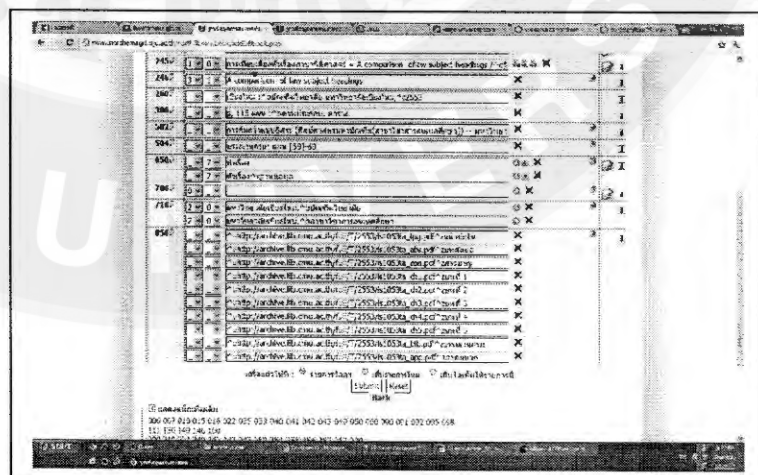
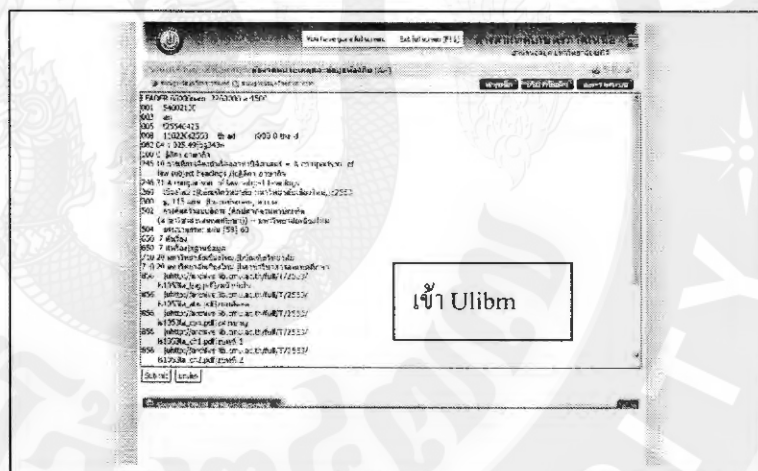
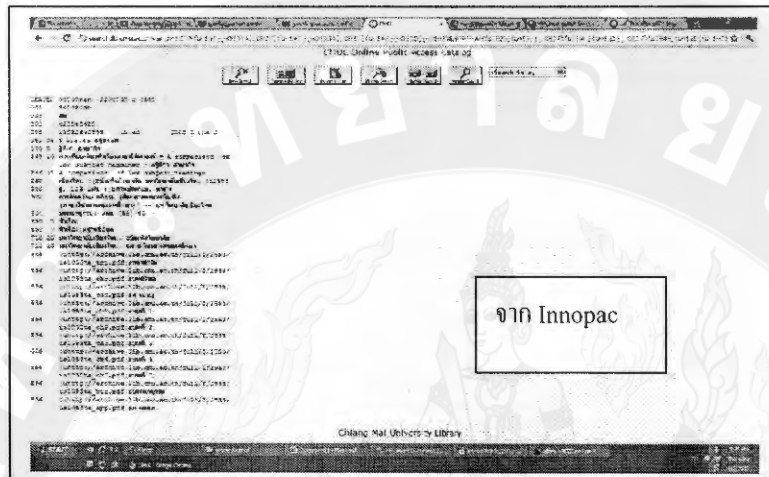
- Author:** สrikanya Teerapattana, Ph.D.
- Title:** การอบแห้งอาหารและวัสดุชีวภาพ = Drying of foods and biomaterials / มณีนุช เทพรัตน์ น. อยุธยา
- Imprint:** กรุงเทพฯ : ฟ้า, 2555
- Subject:** อาหาร -- การอบแห้ง
- Alt Title:** Drying of foods and biomaterials
- ISBN:** 9789749918982

The interface also includes a 'Main Database' section with a search bar and a list of search results. The search results are shown in a table format with columns for LOCATION, CALL#, and STATUS. The first result is for a book titled 'Drying of foods and biomaterials' by Srikanya Teerapattana, published in 2555. The book is located at CL 660.28426 s519n and is currently available (STATUS: 1).

ภาพประกอบที่ 2 (ต่อ)

4. หากข้อมูลไม่เข้าซอร์สที่มีอยู่เดิม

กรณีการใช้โปรแกรม Ulibm ในการสร้างฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่ สามารถป้อนค่า และคัดลอกการข้อมูลในรูปแบบ MARC format จาก โปรแกรม Innopac เข้าฐานข้อมูลได้ทันที

ภาพประกอบที่ 2 (ต่อ)

5. จัดรูปแบบข้อมูลตามกลุ่ม Tag ให้มีสัญลักษณ์แสดงเขตข้อมูล Tag ต่างๆ ชัดเจน และ
6. ตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลเบื้องต้น

```

MS-DOS Prompt - Q
Auto
008 120824s2012 th
020 9789749918982
082 04 660.28426lb519ก
100 0 สักกน เทพหัสติน พ อยุธยา
245 10 การอบแห้งอาหารและวัสดุชีวภาพ = Drying of foods and
biomaterials /lcสักกน เทพหัสติน พ อยุธยา
246 31 Drying of foods and biomaterials
260 กรุงเทพฯ :lbหือป,lc2555
300 XIII, 324 หน้า :lbภาพประกอบ, แผนภูมิ ;lc24 ซม
505 2 หลักการพื้นฐานของการอบแห้ง -- เครื่องอบแห้งสำหรับอาหารและวัสดุชีว
-- การอบแห้งอาหารและวัสดุชีวภาพโดยใช้ไอน้ำร้อนยวดยิ่ง --
การประยุกต์เทคนิคการวิเคราะห์ภาพในการศึกษากระบวนการอบแห้ง
แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของกระบวนการอบแห้ง
650 7 อาหารxการอบแห้ง
650 7 ไอน้ำร้อนยวดยิ่ง
*** End of File ***

```

```

MFN_: 000000
008_: ^a120824s2012 th
020_: ^a9789749918982
082_: ^aCU^c660.28426 ส519ก
100_: ^aสักกน เทพหัสติน พ อยุธยา
245_: ^aการอบแห้งอาหารและวัสดุชีวภาพ = Drying of foods and
biomaterials /^cสักกน เทพหัสติน พ อยุธยา
740_: ^aDrying of foods and biomaterials
260_: ^aกรุงเทพฯ :^bหือป,^c2555
300_: ^aXIII, 324 หน้า :^bภาพประกอบ, แผนภูมิ ;^c24 ซม
505_: ^aหลักการพื้นฐานของการอบแห้ง -- เครื่องอบแห้งสำหรับอาหารและวัสดุชีวภาพ
-- การอบแห้งอาหารและวัสดุชีวภาพโดยใช้ไอน้ำร้อนยวดยิ่ง
-- การประยุกต์เทคนิคการวิเคราะห์ภาพในการศึกษากระบวนการอบแห้ง
-- แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ของกระบวนการอบแห้ง. [จาก CU]
650_: ^aอาหาร^xการอบแห้ง
650_: ^aไอน้ำร้อนยวดยิ่ง
END_:

```

ภาพประกอบที่ 2 (ต่อ)

7. . ถ่ายโอนข้อมูลที่จัดรูปแบบแล้วเข้าโปรแกรม CDS/ISIS ด้วยโปรแกรมเสริมการทำงาน

หมายเหตุ ภาพแสดงโปรแกรมเสริมที่รับแฟ้มข้อมูลที่จะนำข้อมูลเข้า; แผ่นงาน

Worksheet แสดงระเบียบข้อมูลที่น่าเข้าเรียบร้อยแล้ว ; และข้อมูลในรูปแบบแสดงผลของผู้ใช้งาน

ภาพประกอบที่ 2 (ต่อ)

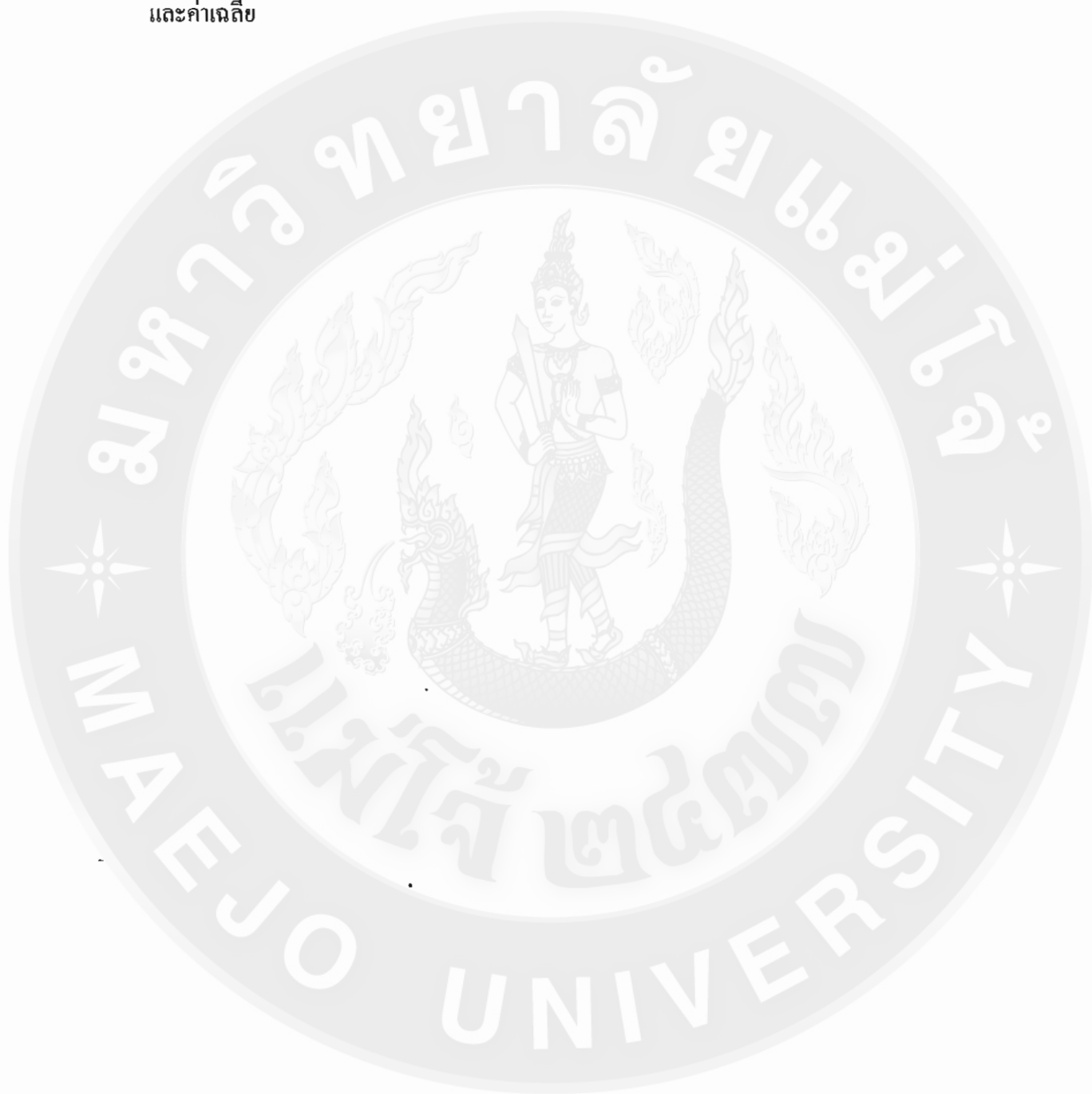
8. ถ่ายโอนข้อมูลเป็นรูปแบบมาตรฐาน ISO-2709 data exchange format

หมายเหตุ ภาพแสดงเมนู export ของโปรแกรม CDS/ISIS ; ลักษณะเพิ่มข้อมูลตาม
มาตรฐาน ISO-2709 ; โปรแกรม ISO2MRC.EXE ที่ใช้แปลงข้อมูลให้สมบูรณ์ ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อรายการบรรณานุกรมหนังสือใหม่ ใช้สถิติคือ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

นำเสนอผลการวิจัยเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการรวบรวมบรรณานุกรมและสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อหนังสือใหม่
สาขาการเกษตร

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่ ไปใช้ในงาน
วิเคราะห์และทำรายการ

- การนำข้อมูลเข้าฐานข้อมูลโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ Horizon
- ข้อดีของการใช้ข้อมูลบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่
- ปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาเกษตรศาสตร์ที่เป็นรายชื่อใหม่

- การประเมินทรัพยากรสารสนเทศรายชื่อใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้
- การประเมินทรัพยากรสารสนเทศรายชื่อใหม่ของห้องสมุดต่างๆ ในภาพรวม
- ตัวอย่างรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตรที่น่าสนใจ และไม่พบในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ตอนที่ 1 ผลการรวบรวมบรรณานุกรมและสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิง
รายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตร

ฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตรบนเว็บ

ผลการรวบรวมบรรณานุกรมและสร้างฐานข้อมูลชื่อ AGTXT บนโปรแกรม CDS/ISIS
และถ่ายโอนข้อมูลไปยังโปรแกรม Ulibm เพื่อบริการสืบค้นบนเว็บ ณ เว็บไซต์
<http://library.mju.ac.th:8080/agtxt/>

ปรากฏว่าระเบียบบรรณานุกรมสำหรับข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 1,316 รายชื่อ (ชื่อ
เรื่อง หรือ Title หรือ ระเบียบ) นำข้อมูลมาจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เก็บข้อมูลในรอบ 1 ปี (ม.ค.-ธ.ค. 2555) และข้อมูลในภาพรวมมหาวิทยาลัยแม่โจ้และมหาวิทยาลัยอื่นๆ อีก 13 แห่งเก็บข้อมูลในรอบ 4 เดือน (ก.ย.-ธ.ค. 2555)

หมายเหตุ

1. จำนวนระเบียบข้อมูลเพิ่มขึ้นจากการจัดทำเรื่องจนถึงปัจจุบัน ณ วันที่จัดทำรูปเล่มรายงานการวิจัย 15 พ.ย. 2556 คือ 3,911 ระเบียบ

2. ถ่ายโอนข้อมูลเพื่อใช้งานสืบค้นบนเว็บด้วยโปรแกรม Ulibm เท่านั้น เนื่องจากโปรแกรม Elib ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ไม่ได้จัดทำมาใช้งาน อย่างไรก็ตามภาพประกอบที่จะนำเสนอต่อไปนี้ นำเสนอภาพจากโปรแกรม Ulibm และโปรแกรม Elib เทียบเคียง (ภาพจาก Elib ใช้ฐานข้อมูลสาขาบรรณารักษศาสตร์ฯ แสดงตัวอย่าง ซึ่งการใช้โปรแกรม Elib จะมีคุณสมบัติในการสืบค้นมากกว่า)

อนึ่ง ผลการวิจัยที่สร้างฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่บริการได้นั้น ผู้วิจัยพบว่าสามารถประยุกต์ใช้วิธีการสร้างฐานข้อมูลงานวิจัยสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (สุธรรม อูมาแสงทองกุล, 2555ก ; 2555ข) มาปรับปรุงรายละเอียดบางประการและดำเนินการวิจัยแล้วเสร็จ เนื่องจากสาระสำคัญเกี่ยวกับขั้นตอนการสร้างฐานข้อมูลนำเสนอในงานวิจัยก่อนงานวิจัยเรื่องนี้ไปแล้ว ในที่นี้จึงไม่นำเสนอสาระประเด็นนี้เป็นผลการวิจัย อย่างไรก็ตาม การสรุปขั้นตอนการสร้างฐานข้อมูลได้นำเสนอไว้ในบทที่ 3 ของงานวิจัยเรื่องนี้

ภาพประกอบที่ 3 การสืบค้นฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตร
(หมายเหตุ มุ่งแสดงการออกแบบขั้นตอนการสืบค้น ; ไม่ได้เทียบข้อมูลเดียวกัน)

กรณีโปรแกรม Ulibm

กรณีโปรแกรม Elib

(ดูหมายเหตุ ข้อ 2 ในข้อความข้างต้น)

เว็บเพจหน้าแรกของฐานข้อมูล

การแสดงผลการตรวจค้นคำค้น
จำแนกตามชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง

การแสดงผลการตรวจค้นคำค้น
จำแนกตามชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง

(โปรแกรม Ulibm ไม่มี)

Row	Hit	Heading
1	13	พืชไร่
2	1	พืชไร่และพืชไร่
3	4	พืชไร่และพืชไร่
4	2	พืชไร่และพืชไร่
5	1	พืชไร่และพืชไร่
6	2	พืชไร่และพืชไร่
7	2	พืชไร่และพืชไร่
8	1	พืชไร่และพืชไร่
9	1	พืชไร่และพืชไร่
10	1	พืชไร่และพืชไร่

การแสดงผลการสืบค้นแบบย่อ

การแสดงผลการสืบค้นแบบย่อ

Row	Hit	Heading
1	13	พืชไร่
2	1	พืชไร่และพืชไร่
3	4	พืชไร่และพืชไร่
4	2	พืชไร่และพืชไร่
5	1	พืชไร่และพืชไร่
6	2	พืชไร่และพืชไร่
7	2	พืชไร่และพืชไร่
8	1	พืชไร่และพืชไร่
9	1	พืชไร่และพืชไร่
10	1	พืชไร่และพืชไร่

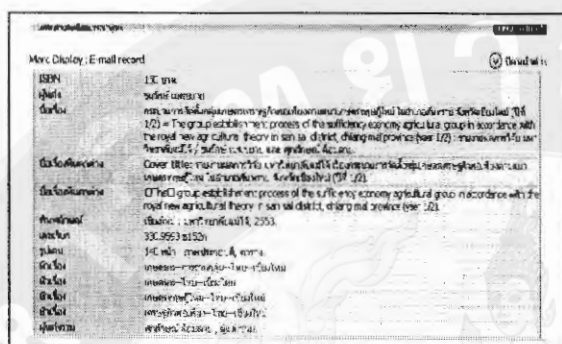
Row	Hit	Heading
1	13	พืชไร่
2	1	พืชไร่และพืชไร่
3	4	พืชไร่และพืชไร่
4	2	พืชไร่และพืชไร่
5	1	พืชไร่และพืชไร่
6	2	พืชไร่และพืชไร่
7	2	พืชไร่และพืชไร่
8	1	พืชไร่และพืชไร่
9	1	พืชไร่และพืชไร่
10	1	พืชไร่และพืชไร่

ภาพประกอบที่ 3 (ต่อ)

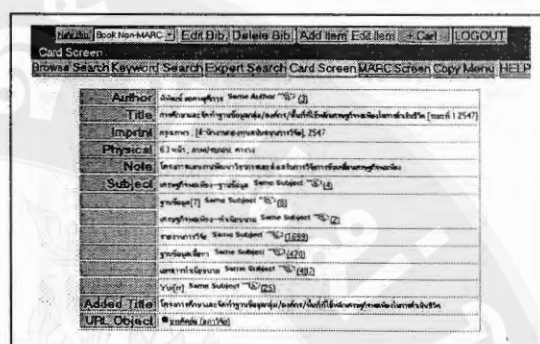
กรณีโปรแกรม Ulibm

กรณีโปรแกรม Elib

การแสดงผลการสืบค้นแต่ละข้อเรื่อง

การแสดงผลการสืบค้นแต่ละข้อเรื่อง

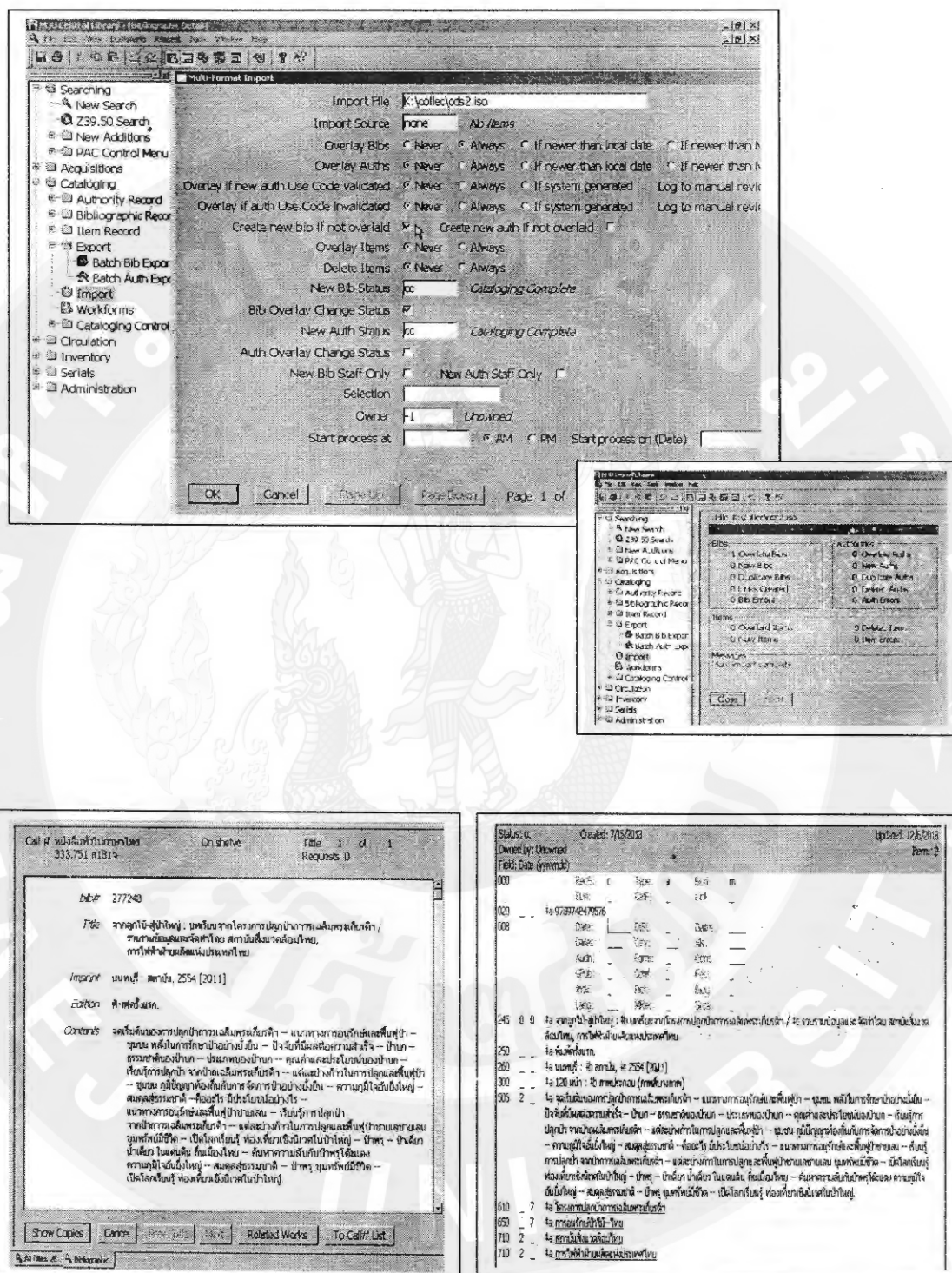
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่
ไปใช้ในงานวิเคราะห์และทำรายการ

การนำข้อมูลเข้าฐานข้อมูลโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ Horizon

การวิจัยครั้งนี้เป็นกรณีศึกษา คือห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งใช้โปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Horizon โปรแกรมนี้สามารถรองรับการถ่ายโอนและนำเข้าข้อมูลตามมาตรฐาน ISO-2709 data exchange format ได้ ดังนั้นจึงใช้วิธีการนี้ในการนำข้อมูลเข้าระบบ เมื่อทดลองนำข้อมูลเข้าจำนวนหนึ่ง พบว่าสามารถกระทำได้ตามเป้าประสงค์ ดังนั้นหากบรรณารักษ์สายงานวิเคราะห์และทำรายการเอกสารจะสร้างระเบียบข้อมูลหนังสือสาขาการเกษตรที่จัดหาใหม่และมีรายการตรงกับที่มีอยู่ในฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่นี้ ก็สามารถทำได้โดยการใช้เพิ่มข้อมูล ISO-2709 โดยไม่ต้องคัดลอกจากการป้อนค่าหรือบันทึกเองใหม่ ประหยัดเวลา แรงงาน ได้มาก

ส่วนโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติอื่นที่ใกล้เคียงกัน เช่น Innopac, VTLS, MagicLibrary ผู้วิจัยไม่ได้ทดสอบ แต่โปรแกรมที่มีมาตรฐานเหล่านี้จะมีเมนู Import ISO-2709 ได้

ภาพประกอบที่ 4 การทดลองนำข้อมูลจากฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงเข้าโปรแกรม Horizon

ข้อดีของการใช้ข้อมูลบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่ในงานวิเคราะห์และทำรายการเอกสาร

การพิจารณาข้อดีในด้านงานวิเคราะห์และทำรายการเอกสาร พบว่า

1. การสร้างระเบียบข้อมูลสามารถถ่ายโอนเป็นระเบียบใหม่ได้ ลดภาระในการบันทึก (key in) หรือนำข้อมูลเข้าระบบด้วยวิธีสำเนาหรือป้อนค่าจากแหล่งข้อมูลต้นแบบครั้งละ 1 Tag สามารถปฏิบัติงานสร้างระเบียบได้รวดเร็วขึ้น-
2. ระเบียบข้อมูลได้สะสมข้อมูลการลงรายการเชิงบรรยาย (descriptive catalog) จากหลายห้องสมุด เช่น รายการเพิ่มชื่อบุคคล ชื่อนิตินุคคล ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง ทำให้ข้อมูลสมบูรณ์ขึ้น และเป็นการตรวจสอบยืนยันข้อมูลแก่กันว่าถูกต้องหรือผิดพลาด
3. ระเบียบข้อมูลหลายรายการมีข้อมูลเพิ่มคุณค่า (valued added data) คือสารบัญ และบทคัดย่อ ที่รวบรวมจากบางห้องสมุดที่มักจัดทำไว้ เช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. ข้อมูลผ่านการบรรณาธิกรเพื่อปรับปรุงคุณภาพในระดับหนึ่งแล้ว กล่าวคือขณะรวบรวมข้อมูลมีการแก้ไขข้อมูลผิดพลาดที่พบ ปรับปรุงข้อมูลหัวเรื่องบางส่วน ปรับปรุงแนวทางการลงรายการของห้องสมุดต่างๆ ที่บางเขตข้อมูลแตกต่างกัน ให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

ปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ

ปัญหาที่พบในขณะที่จัดทำฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อหนังสือใหม่ ซึ่งจะเป็นปัญหาหากมีการถ่ายโอนข้อมูลจากฐานข้อมูลนี้ ไปยังฐานข้อมูลบนโปรแกรม Horizon ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ใช้งาน มีดังนี้

1. ปัญหารูปแบบข้อมูลตามมาตรฐาน MARC format

ข้อมูลรายการบรรณานุกรมจากโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศโอแพกห้องสมุดต่างๆ ที่แสดงผลรูปแบบ MARC มีรูปแบบการลงรายการแตกต่างกันหลายประการ ปัญหาสำคัญคือ

(1) เขตข้อมูลที่ใช้แตกต่างกันระหว่างห้องสมุดต่างๆ

- เขตข้อมูลเลขหมู่ บางห้องสมุดใช้เลขหมู่ระบบ Dewey, Library of Congress, NLM จำเป็นต้องตัดทิ้งหรือปรับให้สอดคล้องกับห้องสมุดของตน
- เขตข้อมูลพิเศษเฉพาะห้องสมุด เช่น กลุ่มเลขหมู่หรือเลขเรียกหนังสือ (Tag 09x) สำหรับเลขกลุ่มเอกสารพิเศษ ; เขตข้อมูล 69x สำหรับหัวเรื่องพิเศษ เช่น วิทยานิพนธ์ตามสาขาหรือตามมหาวิทยาลัย ; เขตข้อมูล 59x หมายถึงเหตุเฉพาะเจาะจงของแต่ละห้องสมุด ; ซึ่งจำเป็นต้องตัดทิ้งก่อนจะนำข้อมูลเข้าระบบโปรแกรม Horizon
- เขตข้อมูลย่อยที่ใช้เฉพาะบางห้องสมุด เช่น 100 ^aชื่อผู้แต่ง^nrหัสย่อชื่อหน่วยงานของสถาบันการศึกษา ซึ่งเจ้าของระเบียบจัดทำสำหรับผู้แต่งที่เป็นบุคลากรในสถาบันการศึกษาของตน จำเป็นต้องตัดทิ้ง ; เขตข้อมูล 082 เลขหมู่ระบบ Dewey ที่บางห้องสมุดอาจมีเขตข้อมูลย่อยแจ้งฉบับพิมพ์ครั้งที่ (edition) ของคู่มือระบบ Dewey ไว้ ; เขตข้อมูล 6xx หัวเรื่อง ที่บางแห่งมีการใช้รหัสเขตข้อมูลย่อยกลุ่ม ^v (รูปแบบ เช่น ^vแผนที่ ^vรายงานประจำปี) กับบางแห่งใช้ ^x
- เขตข้อมูลที่บางห้องสมุดใช้ต่างกันไปบ้าง เช่น 740/246 รายการเพิ่มชื่อเรื่อง ; 440/830 รายการชื่อชุด
- เขตข้อมูลหัวเรื่องประเภทต่างๆ ที่ลงรายการแตกต่างกัน มักพบในหัวเรื่องกลุ่มชื่อแบบแผน เช่น ชื่อวรรณกรรมแบบแผน ชื่อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นเขตข้อมูล 630 แต่ห้องสมุดหลายแห่งใช้เขตข้อมูล 650 ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากข้อมูลเดิมที่ใช้ 650 มีจำนวนมาก และห้องสมุดไม่ต้องการแก้ไขของเดิม

(2) ข้อมูล indicator แตกต่างกัน

กรณีนี้หากเป็นรายการหัวเรื่อง ซึ่งเป็นเขตข้อมูลภายใต้ระบบควบคุมรายการหลักฐาน (authority control) ถ้ามีการลง indicator ต่างกัน จะส่งผลให้ระบบโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติอาจแยกหัวเรื่องที่ใช้คำเดียวกัน เป็นหัวเรื่องต่างกันได้ (บางโปรแกรม เช่น VTLS สามารถกำหนดค่าการใช้งานระบบให้ประมวลผลโดยไม่คำนึงถึง indicator ได้) เช่น

- 650_4 เกษตรกรรม

650_7 เกษตรกรรม

(3) ข้อมูลเขตข้อมูลค่าคงที่ Tag 008 Fixed field

ห้องสมุดต่างๆ มักลงรายการค่าคงที่ ที่พบมากคือ

- รูปแบบการลงรายการปีของเอกสารในเขตข้อมูล 008 โดยทั่วไปลงด้วยปี ค.ศ. แต่บางแห่งลงเป็นปี พ.ศ.

- ความสม่ำเสมอในการบันทึกรหัสข้อมูลแก่เอกสารประเภทต่างๆ ของห้องสมุดต่างๆ แตกต่างกัน เช่น สิ่งพิมพ์รัฐบาล รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสืออนุสรณ์งานศพ ฯลฯ

2. ปัญหารูปแบบการลงรายการทางบรรณารักษศาสตร์

ปัญหาประการสำคัญที่มักพบคือ

(1) ความผิดพลาดในการลงรายการ

- การลงรายการในเขตข้อมูลผิดพลาด ที่ไม่ใช่การพิมพ์/สะกดผิด ตัวอย่างเช่น 110 ผู้แต่งนิติบุคคล มีข้อผิดพลาดในการลงรายการนี้แก่เอกสารที่ไม่มีลักษณะเป็นการบริหาร การทำงาน การเงิน ของนิติบุคคลนั้น

110 2_ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ (ควรลงเป็น 710 แทน)

245 10 การเจรจาสินค้าเกษตรรอบใหม่ (ควรลงเป็น 245 00 แทน)

020 เลข ISBN ห้องสมุดบางแห่งมีเครื่องหมาย - กันชุดตัวเลข

245 ชื่อเรื่อง (และเขตข้อมูลอื่นที่มีการระบุ Filing character) มักพบข้อมูล

Indicator ระบุ Filing character หรือจำนวนตัวอักษรที่จะไม่นำไปใช้ในการเรียงของชื่อเรื่อง เช่น ที่มี A An The นำหน้าผิดพลาด

- การไม่ทำรายการเพิ่ม โดยเฉพาะรายการเพิ่มชื่อเรื่อง รายการเพิ่มชื่อนิติบุคคล สำหรับหน่วยงานเจ้าของวิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารการประชุมสัมมนา

- ความไม่สม่ำเสมอในการลงรายการ เช่น บางกรณีทำรายการรหัสสิ่งพิมพ์รัฐบาลในเขตข้อมูล 008 บางรายการไม่จัดทำ ; บางกรณีทำรายการเพิ่มชื่อนิตยบุคคลแก่เอกสาร แต่บางรายการไม่จัดทำ ; บางกรณีลงรายการเป็นรูปแบบการประชุมสัมมนา Tag 111 แต่บางรายการไม่จัดทำ ; บางกรณีลงรายการรายงานประจำปีแบบรวม 1 ระเบียบหลายปี แต่บางรายการแยกลงระเบียบแยกเอกสารแต่ละเอกสารบางปี

(2) ความผิดพลาดในการวิเคราะห์และจัดทำหัวเรื่อง ปัญหาสำคัญที่มักพบคือ

- การลงรายการหัวเรื่องที่ใช้คู่มือหัวเรื่องมาตรฐานหัวเรื่องต่างกัน

ดย. 650_7 เกษตรอินทรีย์

650_7 เกษตรกรรมเชิงชีวภาพ

(ทั้งสองคำหมายถึง Organic farming เช่นเดียวกัน)

- การใช้หัวเรื่องที่ไม่มีในบัญชีคำหัวเรื่อง

ดย. 650_7 ความดีความแรงของฝ่น^zไทย

(ควรเป็น ฝ่น^zไทย ; น้ำฝ่น^xการวัด)

650_7 การจัดการฟาร์มสุกร^xคู่มือ

(ควรเป็น ฟาร์มสุกร ^xการจัดการ ; การจัดการฟาร์ม^xคู่มือ)

- การกำหนดหัวเรื่องผิดพลาด โดยเฉพาะเมื่อมีการใช้หัวเรื่องย่อย

ดย. 650_7 ชลศาสตร์^xการออกแบบและการสร้าง

(ควรเป็น เชื่อน^xการออกแบบและการสร้าง หรือ

โครงสร้างทางชลศาสตร์^xการออกแบบและการสร้าง)

- การใช้หัวเรื่องที่มีการแบ่งตามชื่อภูมิศาสตร์ กำหนดคำหัวเรื่องย่อยต่างกัน

ดย. 650_7 เกษตรกรรม^zไทย^zเชียงใหม่^zหาดง

650_7 เกษตรกรรม^zเชียงใหม่

650_7 เกษตรกรรม^zเชียงใหม่. อำเภอหาดง

(3) การลงรายการเอกสารรายงานการประชุม สัมมนา

เอกสารดังกล่าวมักมีต้นฉบับที่กำหนดชื่อเรื่องหลากหลาย และมักไม่เป็นมาตรฐานปัญหานี้เกิดกับเขตข้อมูลทั้ง 111 และ 245

ดย. 111 2_ การสัมมนาสถาบันอุดมศึกษาเกษตรศาสตร์ เรื่อง

อุดมศึกษาเกษตรศาสตร์กับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

และแนวทางการเป็นกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
(ครั้งที่ 21 : 2542 : เชียงใหม่)

111 2_ [บางห้องสมุดไม่ลงรายการ 111]

ดย. 245 10 การสัมมนาสถาบันอุดมศึกษาเกษตรศาสตร์ เรื่อง อุดมศึกษา
เกษตรศาสตร์กับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
และแนวทางการเป็นกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
(ครั้งที่ 21 : 2542 : เชียงใหม่)

245 10 อุดมศึกษาเกษตรศาสตร์กับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
และแนวทางการเป็นกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
:๖การสัมมนาสถาบันอุดมศึกษาเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 21 2542

(4) การลงรายการเอกสารรายงานประจำปี และเอกสารต่อเนื่อง

บางห้องสมุดลงรายการโดยแยกแต่ละเล่ม (ปี) เป็นแต่ละระเบียน ขณะที่บาง
ห้องสมุดลงรายการรวมใน 1 ระเบียนแล้วบันทึกการแยกตามปีในหมายเหตุและเขตข้อมูลสำหรับ
รายการแต่ละฉบับ (Item)

ดย. 245 00 รายงานประจำปี 2553 กรมส่งเสริมสหกรณ์
245 00 รายงานประจำปี ... กรมส่งเสริมสหกรณ์
245 00 รายงานประจำปี กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2553-<2554>)
245 00 กรมส่งเสริมสหกรณ์ รายงานประจำปี 2553
245 00 รายงานประจำปี (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

(5) การลงรายการเอกสารรายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์

ห้องสมุดต่างๆ มีการลงรายการต่างกันหลายประการ เช่น

- Tag 245 ชื่อเรื่องที่อาจมีการใช้คำว่า “รายงานการวิจัย” นำหน้าแทนชื่อเรื่องสำคัญ

(proper title) เช่น

ดย. 245 10 ชุมชนต้นแบบผลิตเอทานอลด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ :๖รายงาน
การวิจัยฉบับสมบูรณ์

245 10 รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ ชุมชนต้นแบบผลิตเอทานอลด้วย
พลังงานแสงอาทิตย์

ดย. 245 10 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน

245 10 การศึกษาอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตรอย่างยั่งยืน

- Tag 502 หมายเหตุวิทยานิพนธ์ ที่ใช้รูปแบบการลงรายการต่างกัน
- Tag 260 สำหรับรายการวิทยานิพนธ์ บางห้องสมุดลงรายการเต็มทั้ง ^aชื่อเมือง :^b
ชื่อหน่วยงาน,^cปี บางห้องสมุดลงรายการเพียง ^cปี
- Tag 710 รายการเพิ่มนิติบุคคล แก่หน่วยงานและสถาบันการศึกษา
- Tag 700 รายการเพิ่มชื่อบุคคล บางห้องสมุดลงรายการเพิ่มชื่อผู้แต่งภาษาอังกฤษ
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยานิพนธ์ หรือรายการเพิ่มแก่นักวิจัยของรายงานการวิจัย ที่จัดทำโดย
สถาบันของตนอย่างละเอียดเป็นพิเศษ
- Tag 6xx บางห้องสมุดใช้หัวเรื่องย่อย ^xวิจัย (หรือ ^vวิจัย) ^xวิทยานิพนธ์ ^x
รายงานการวิจัย ตามหลังหัวเรื่องต่าง ๆ
- Tag 69x บางห้องสมุดจัดทำรายการเพิ่มสาขาวิชาหรือชื่อสถาบันการศึกษาและ
สาขาวิชา/หน่วยงานย่อย เป็นพิเศษ (และบางห้องสมุดใช้เขตข้อมูล 710 เพื่อการนี้)

3. ปัญหารูปแบบการพิมพ์

- การพิมพ์ตัวสะกดผิดในเขตข้อมูลต่าง ๆ
 - การพิมพ์ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด หรือการพิมพ์ที่ไม่ได้ใช้
ตัวพิมพ์ใหญ่ขึ้นต้นสำหรับชื่อเฉพาะ อักษรย่อ ฯลฯ
 - การเคาะช่องว่าง 1 เคาะบ้าง 2 เคาะบ้าง
 - การเคาะช่องว่างระหว่างชื่อเรื่อง โดยเฉพาะชื่อเรื่องที่มีคำว่า “เรื่อง” อยู่ภายใน
และชื่อเรื่องของรายงานการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ที่ต้นฉบับยาวหลายบรรทัด เมื่อนำมาลงรายการ
ทำให้ผู้พิมพ์ข้อมูลอาจเคาะช่องว่างต่างกัน
- เป็นต้น

4. ปัญหาการจัดทำข้อมูลในฐานข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้

ในการจัดทำข้อมูลได้คัดเขตข้อมูลบางรายการที่อาจมีปัญหายุ่งยากในการดำเนินการ
ออก และบางเขตข้อมูลได้รวมให้เป็นเขตข้อมูลเดียวกัน ดังนั้น เมื่อนำเข้าระบบ โปรแกรม
ห้องสมุดอัตโนมัติหลัก เช่น Horizon จำเป็นต้องจัดทำเพิ่มเติมหรือปรับปรุงให้ถูกต้องคือ

- เขตข้อมูล 008 Fixed field
- เขตข้อมูลกลุ่มหัวเรื่อง 6xx

- การถ่ายโอนข้อมูลออกจากโปรแกรม CDS/ISIS เป็นรูปแบบมาตรฐาน ISO-2709 ยังไม่ใช่รูปแบบที่สมบูรณ์ จำเป็นต้องใช้โปรแกรม ISO2MRC.EXE ปรับแต่งอีกครั้งหนึ่ง

ตอนที่ 3 ผลการประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาเกษตรศาสตร์ที่เป็นรายชื่อใหม่

ผลการประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาเกษตรศาสตร์รายชื่อใหม่ นำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ

1. การประเมินทรัพยากรสารสนเทศรายชื่อใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เทียบกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. การประเมินทรัพยากรสารสนเทศรายชื่อใหม่ของห้องสมุดต่างๆ ในภาพรวม
3. ตัวอย่างรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตรที่น่าสนใจ และไม่พบตัวเล่มในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้

การประเมินทรัพยากรสารสนเทศรายชื่อใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เทียบกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เป็นการประเมินทรัพยากรสารสนเทศหรือหนังสือรายชื่อใหม่ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จัดหาในระยะเวลา 1 ปี (เก็บข้อมูล ม.ค.-ธ.ค. 2555 ซึ่งเป็นรายการหนังสือใหม่เดือน ธ.ค. 2554-พ.ย. 2555) เปรียบเทียบกับรายชื่อหนังสือใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้วิจัยสร้างฐานข้อมูลชั่วคราวชื่อ AGTIY (AgriText-1-Year) บนโปรแกรม CDS/ISIS สำหรับใช้ในการประมวลผล การคัดแยกระเบียบรายชื่อที่เกี่ยวข้องนำมาไว้ในฐานข้อมูลนี้มีจำนวน 637 รายชื่อ (ชื่อเรื่อง หรือ Title หรือ ระเบียบ)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบจำนวนหนังสือใหม่สาขาการเกษตรที่เพิ่มขึ้นในรอบ 1 ปี ระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายการหนังสือใหม่สาขาการเกษตร	จำนวน (รายชื่อ)
หนังสือใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ 1 ปี	300
หนังสือใหม่ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 1 ปี	391 (มากกว่า 23.27%)
รวม (เบื้องต้น)	691
หัก หนังสือใหม่ที่มีทั้ง 2 แห่ง (นับเป็นรายการเดียว)	54
รวม	637

จากตารางที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบจำนวนระหว่างรายการหนังสือใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ กับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นในรอบ 1 ปี พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาได้เพิ่มขึ้น 300 รายชื่อ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดหาได้เพิ่มขึ้น 391 รายชื่อ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาได้น้อยกว่า 91 รายชื่อ ($391 - 300 = 91$) รวมรายชื่อหนังสือใหม่เบื้องต้น 691 รายชื่อ ในจำนวนนี้มีรายการที่ซ้ำกันคือมีทั้งสองห้องสมุดจำนวน 54 รายการ หากนับรายการดังกล่าวเป็นรายการเดียว จะทำให้ผลรวมคือ 637 รายชื่อ

หากคิดจำนวนรายการหนังสือของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่มากกว่าเป็นฐาน พบว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดหาหนังสือใหม่ได้มากกว่าห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ร้อยละ 23.27

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการชำระรายการของหนังสือใหม่สาขาการเกษตร ระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายการหนังสือใหม่สาขาการเกษตร	จำนวน (รายชื่อ)
หนังสือใหม่ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้	
หนังสือใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้	300
<u>หัก</u> หนังสือใหม่ที่มีทั้ง 2 แห่ง (นับเป็นรายการเดียว)	54
คงเหลือ หนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้	246
<u>หัก</u> หนังสือที่ตรวจพบว่ามิใช่ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อยู่ก่อน	135
คงเหลือ หนังสือใหม่รายชื่อที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้เท่านั้น	111 * (เอกสารแม่โจ้ 30 รายชื่อ)
หนังสือใหม่ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	
หนังสือใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	391
<u>หัก</u> หนังสือใหม่ที่มีทั้ง 2 แห่ง (นับเป็นรายการเดียว)	54
คงเหลือ หนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	337
<u>หัก</u> หนังสือที่ตรวจพบว่ามิใช่ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้อยู่ก่อน	5
คงเหลือ หนังสือใหม่รายชื่อที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	332 * (เอกสาร มก. 44 รายชื่อ)
เปรียบเทียบหนังสือใหม่ระหว่างห้องสมุดทั้งสอง	
1. หนังสือใหม่ที่เพิ่มขึ้น คือ ม. แม่โจ้ : หนังสือใหม่ที่เพิ่มขึ้น ม.เกษตรฯ	300 : 391 (76.27%)
2. หนังสือใหม่พบ 2 แห่ง คือ มีในม.แม่โจ้ : หนังสือใหม่ใน ม.เกษตรฯ	59 : 391 (15.08%)
3. หนังสือใหม่พบแห่งเดียว คือ มีในม.แม่โจ้ : หนังสือใหม่มีในม.เกษตรฯ	111 : 332 (1 : 3)

จากตารางที่ 2 เปรียบเทียบการชำระรายการของหนังสือใหม่สาขาการเกษตร ระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า

หนังสือใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้

รายการหนังสือใหม่สาขาการเกษตรในรอบ 1 ปีที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้มีเพิ่มขึ้น 300 รายชื่อ มีส่วนหนึ่งจำนวน 54 รายชื่อที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้จัดหาเพิ่มเติมเช่นกัน อย่างไรก็ตาม จำนวน 246 รายชื่อ ($300 - 54 = 246$) ที่เพิ่มขึ้นของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อาจเป็นหนังสือที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดหามาก่อนแล้วก็เป็นได้ ผู้วิจัยจึงนำรายชื่อ 246 รายชื่อไปตรวจสอบกับฐานข้อมูลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่าเป็นหนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุดก่อนการเก็บข้อมูลรอบ 1 ปีจำนวน 135 รายชื่อ ดังนั้นคงเหลือจำนวนหนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้เท่านั้น 111 รายชื่อ

เมื่อพิจารณาหนังสือจำนวน 111 รายชื่อ พบว่าเป็นเอกสารที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยแม่โจ้ หรือบุคลากรของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ 30 รายชื่อ และหากนับเอกสารที่จัดทำโดยหน่วยงานที่มีสถานที่ตั้งในเขตภาคเหนือใกล้เคียงมหาวิทยาลัยแม่โจ้จะมีจำนวนอีก 12 รายชื่อ

หนังสือใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายการหนังสือใหม่สาขาการเกษตรในรอบ 1 ปีที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีเพิ่มขึ้น 391 รายชื่อ มีส่วนหนึ่งจำนวน 54 รายชื่อที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ได้จัดหาเพิ่มเติมเช่นกัน อย่างไรก็ตาม จำนวน 246 รายชื่อ ($391 - 54 = 337$) ที่เพิ่มขึ้นของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นี้ อาจเป็นหนังสือที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหามาก่อนแล้วก็เป็นได้ ผู้วิจัยจึงนำรายชื่อ 337 รายชื่อไปตรวจสอบกับฐานข้อมูลของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่าเป็นหนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุดก่อนการเก็บข้อมูลรอบ 1 ปีจำนวน 5 รายชื่อ ดังนั้นคงเหลือจำนวนหนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ 332 รายชื่อ

เมื่อพิจารณาหนังสือ 332 รายชื่อ พบว่าเป็นเอกสารที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หรือบุคลากรของมหาวิทยาลัย รวมทั้งสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 44 รายชื่อ

เปรียบเทียบหนังสือใหม่ระหว่างห้องสมุดทั้งสองแห่ง

จำนวนหนังสือใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาเพิ่มขึ้น 300 รายชื่อ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดหาได้เพิ่มขึ้น 391 รายชื่อ มหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาได้ร้อยละ 76.27 ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ฐาน 100%)

จำนวนหนังสือใหม่ที่ห้องสมุดที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหา รวมกับหนังสือที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้มีอยู่ก่อนหน้าแล้ว และเป็นรายการซ้ำกับที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์จัดหา เป็นจำนวน 59 รายชื่อ ต่อจำนวนหนังสือที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์จัดหาทั้งหมดใน 1 ปี จำนวน 391 รายชื่อ คิดเป็นห้องสมุดแม่โจ้จัดหาได้ร้อยละ
15.08 ของขอคมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นฐาน (ฐาน 100%) (หนังสือข้าราชการกัน)

สัดส่วนหนังสือใหม่ที่มีเฉพาะห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้แต่ไม่มีใน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ต่อหนังสือใหม่ที่มีในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แต่ไม่มีใน
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เท่ากับ 111 : 332 หรือประมาณ 1:3 (หนังสือหาได้เฉพาะแห่ง)

การประเมินทรัพยากรสารสนเทศรายชื่อใหม่ของห้องสมุดต่างๆ ในภาพรวม

เป็นการประเมินทรัพยากรสารสนเทศหรือหนังสือรายการใหม่สาขาการเกษตร จาก
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ จำนวน 14 แห่ง (รวมมหาวิทยาลัยแม่โจ้ด้วย) การวิจัยเก็บรวบรวม
รายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตรในระยะเวลา 4 เดือน (เก็บข้อมูล ก.ย.-ธ.ค. 2555 ซึ่งเป็นรายการ
หนังสือใหม่เดือน ส.ค.-พ.ย. 2555) วิเคราะห์ข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศสาขาการเกษตรใน
ภาพรวม และวิเคราะห์เปรียบเทียบกับทรัพยากรที่มีในคอลเลกชันของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้
ผู้วิจัยสร้างฐานข้อมูลชั่วคราวชื่อ AGT4M (AgriText-4-Months) บนโปรแกรม CDS/ISIS สำหรับ
ใช้ในการประมวลผล การคัดแยกข้อมูลมาฐานข้อมูลนี้พบว่ามีจำนวน 983 รายชื่อ (ชื่อเรื่อง หรือ
Title หรือ ระเบียบ)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 3 ถึง 6

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบจำนวนหนังสือใหม่สาขาการเกษตรที่เพิ่มขึ้นในรอบ 4 เดือน ของห้องสมุด
ต่างๆ จำนวน 14 แห่ง

รายการหนังสือใหม่สาขาการเกษตร	จำนวน (รายชื่อ)	ร้อยละ*
1. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	222	(22.58)
2. มหาวิทยาลัยมหิดล	181	(18.41)
3. มหาวิทยาลัยแม่โจ้	162	(16.48)
4. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	142	(14.44)
5. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	123	(12.51)
6. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	114	(15.97)
7. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	96	(9.76)
8. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	94	(9.56)
9. มหาวิทยาลัยศิลปากร	84	(8.54)
10. มหาวิทยาลัยรามคำแหง	47	(4.78)
11. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	43	(4.37)
12. มหาวิทยาลัยนเรศวร	43	(4.37)
13. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	15	(1.52)
14. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	13	(1.32)
รวม (1 รายชื่อ สามารถมีในห้องสมุดมากกว่า 1 แห่งได้)	1,379	
รวม (จำนวนรายชื่อสุทธิ)	983	(100%)

* ค่าร้อยละ คำนวณจากฐาน คือ 983

จากตารางที่ 3 เปรียบเทียบจำนวนหนังสือใหม่สาขาการเกษตรที่เพิ่มขึ้นในรอบ 4 เดือน
ของห้องสมุดต่างๆ จำนวน 14 แห่ง พบว่า ห้องสมุดต่างๆ มีการจัดหาหนังสือใหม่สาขาการเกษตร
แล้วเผยแพร่ในรายชื่อหนังสือใหม่ประจำเดือน เรียงตามลำดับจำนวนมากไปหาน้อย ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 222 รายชื่อ (ร้อยละ 22.58) 2. มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน
181 รายชื่อ (ร้อยละ 18.41) 3. มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำนวน 162 รายชื่อ (ร้อยละ 16.48) 4.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 142 รายชื่อ (ร้อยละ 14.44) 5. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
จำนวน 123 รายชื่อ (ร้อยละ 12.51) 6. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
จำนวน 114 รายชื่อ (ร้อยละ 15.97) 7. มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 96 รายชื่อ (ร้อยละ 9.76) 8.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 94 รายชื่อ (ร้อยละ 9.56) 9. มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 84 รายชื่อ (ร้อยละ 8.54) 10. มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 47 รายชื่อ (ร้อยละ 4.78) 11. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำนวน 43 รายชื่อ (ร้อยละ 4.37) 12. มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 43 รายชื่อ (ร้อยละ 4.37) 13. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 15 รายชื่อ (ร้อยละ 1.52) และ 14. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จำนวน 13 รายชื่อ (ร้อยละ 1.32) ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่า มีการจัดหาหนังสือสาขาการเกษตร เพิ่มขึ้นในรอบ 4 เดือนที่การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูล เป็นลำดับที่ 3 ใน 14 ลำดับ หนังสือที่จัดหา เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.48 ของทั้งหมดที่เพิ่มขึ้นรอบ 4 เดือน (983 รายชื่อ ร้อยละ 100.00)

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบรายการซ้ำของหนังสือใหม่สาขาการเกษตร ระหว่างห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ

รายการหนังสือใหม่สาขาการเกษตร	จำนวน (รายชื่อ)
หนังสือใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้	
หนังสือใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้	162
หัก หนังสือใหม่ที่พบในห้องสมุดอื่นๆ ช่วง 4 เดือน	86
คงเหลือ หนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้	76
เฉพาะช่วง 4 เดือน (ไม่ได้ตรวจสอบที่มีอยู่ก่อนในห้องสมุดอื่น)	
หนังสือใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ	
หนังสือใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ	907
หัก หนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ด้วย (นับเป็นรายการเดียว)	
ช่วง 4 เดือนเก็บข้อมูล และตรวจสอบ 3 เดือนหลังเก็บข้อมูล	86
คงเหลือ หนังสือที่ไม่มีในรายชื่อหนังสือใหม่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้	821
ช่วง 4 เดือน	
หัก หนังสือที่ตรวจสอบว่ามีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้อยู่ก่อน	242
โดยตรวจสอบ 12 เดือนหลังเก็บข้อมูล	
คงเหลือ หนังสือใหม่ที่ไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้	579 (63.83 จาก
	ฐาน 907 = 100%)

จากตารางที่ 4 เปรียบเทียบรายการซ้ำของหนังสือใหม่สาขาการเกษตร ระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ จากการรวบรวมข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่ 14 แห่ง (รวมมหาวิทยาลัยแม่โจ้ด้วย) ในช่วง 4 เดือน (ก.ย.-ธ.ค. 2555)

กรณีหนังสือใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีจำนวน 162 รายชื่อ เมื่อหักรายการหนังสือใหม่ที่พบในห้องสมุดอื่นๆ ช่วง 4 เดือนด้วยจำนวน 86 รายชื่อ คงเหลือหนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ 76 รายชื่อ อย่างไรก็ตามข้อมูลนี้ผู้วิจัยไม่ได้นำไปตรวจสอบกับหนังสือในห้องสมุดต่างๆ 13 แห่งว่าจะมีอยู่ในห้องสมุดก่อนช่วง 4 เดือนที่เก็บข้อมูลหรือไม่

กรณีหนังสือใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ มีจำนวน 907 รายชื่อ เมื่อหักรายการหนังสือใหม่ที่พบในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ด้วยที่เป็นรายชื่อในช่วง 4 เดือนของการเก็บข้อมูล (ก.ย.-ธ.ค. 2555) และตรวจสอบว่ารายการเหล่านี้เป็นรายการหนังสือใหม่ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ 3 เดือนหลังเก็บข้อมูลหรือไม่ (คือช่วง ม.ค.-มี.ค. 2556) พบว่าเป็นรายการซ้ำ 86 รายชื่อ คงเหลือหนังสือที่ไม่มีในรายชื่อหนังสือใหม่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ 821 รายชื่อ ผู้วิจัยได้รอตรวจสอบอีกเป็นเวลา 1 ปีสำหรับหนังสือใหม่ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้อาจจัดหาล่าช้ากว่าห้องสมุดอื่น แล้วตรวจสอบว่าจำนวน 821 รายชื่อมีอยู่ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ก่อนแล้วและภายหลังช่วงเก็บข้อมูล 1 ปีหรือไม่ ทำการตรวจสอบช่วงปลาย พ.ย. และต้น ธ.ค. 2556 พบว่าเป็นรายชื่อที่มีในห้องสมุดจำนวน 242 รายชื่อ คงเหลือเป็นหนังสือใหม่ที่พบในห้องสมุดอื่นแต่ไม่พบในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำนวน 579 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 63.83 (ฐาน 907 รายชื่อ)

รายชื่อหนังสือใหม่ 579 รายชื่อจากห้องสมุดต่างๆ ที่ไม่พบในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีหลายเนื้อหา รูปแบบ และผู้จัดทำ ผู้วิจัยศึกษารายชื่อดังกล่าวจากรายการบรรณานุกรมซึ่งมีข้อมูลชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง หน่วยงานนิติบุคคล สำนักพิมพ์ แนวเนื้อหาจากหัวเรื่อง กลุ่มเอกสารจากเลขหมู่ และบางรายการมีข้อมูลสารบัญ พบว่า มีเอกสารเอกสารตำราหรือเอกสารวิชาการพื้นฐานส่วนหนึ่งที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้อาจมีรายชื่ออื่นที่ใกล้เคียงทดแทนกันได้ เอกสารวิชาการให้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับประชาชนทั่วไปที่มีวางขายในตลาดหนังสือ รายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ สิ่งพิมพ์รัฐบาล สิ่งพิมพ์ที่มีก่อก่อต่อเนื่อง เช่น รายงานประจำปี รายงานสถิติ ซึ่งห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้อาจไม่มีฉบับล่าสุดหรือฉบับใกล้เคียงปีปัจจุบันบริการ เอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับการเกษตรเพียงบางส่วนแต่มุ่งเนื้อหาของสาขาอื่นเป็นหลัก ผู้วิจัยคัดรายชื่อที่น่าสนใจไว้จำนวนหนึ่งเมื่อเป็นหนังสือที่มีคุณค่าและเนื้อหาเชิงอ้างอิง สถิติ แผนและนโยบาย เอกสารคู่มือ หนังสือที่มีเนื้อหาแปลกใหม่หรือไม่ค่อยมีการเขียนเผยแพร่ ผลงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ที่ให้ข้อมูลในภาพรวม

ตัวอย่างรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตรที่น่าสนใจ และไม่พบในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้

(หมายเหตุ ไม่ได้นำเสนอในรูปแบบการเขียนบรรณานุกรมที่สมบูรณ์)

กลุ่ม 1. แผนและนโยบาย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555. 137 หน้า.

สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. [กรุงเทพฯ] : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554. 18 หน้า.

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559. กรุงเทพฯ : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, [2555]. 122 หน้า.

นโยบายและแผนวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2555-2564). พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการนโยบายและแผนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ, 2555. 170 หน้า.

แผนอาหารและโภชนาการแห่งชาติ ฉบับที่ ... (25...-25...). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2535. ... เล่ม. [พบข้อมูลคือ แผน 7, แผน 8, แผน 9].

แผนแม่บทเพื่อการพัฒนาชุมชนสิ่งแวดล้อมและการควบคุมพืชเสพติดบนพื้นที่สูง ระยะที่ 3 พ.ศ.2545-2549. กรุงเทพฯ : สำนักงานสกล.นอช., 2549. 62 หน้า.

กลุ่ม 2. สถิติ (รูปแบบลงรายการมีทั้งแบบรายเล่มหรือรายปี และแบบรวมหลายปีใน 1 ระเบียบ)

สมุดสถิติรายปีประเทศไทย [2488-...] = Statistical yearbook Thailand. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, [2488], 2507-2555. ... เล่ม (รายปี).

สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2552-[...]. กรุงเทพฯ : กองเศรษฐกิจการเกษตร, 2552-[...]. ... เล่ม (รายปี).

ประมวลสถิติสำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2551-[...]. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551-[...]. ... เล่ม (รายปี).

สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2555. กรุงเทพฯ : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555-[...]. (รายปี).

ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ปี พ.ศ. [...]. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539-[2555]. ... เล่ม (รายปี).

เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจไทยที่สำคัญ พ.ศ. [...]. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547-[2555]. ... เล่ม (รายปี).

สารสนเทศกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มอาชีพในประเทศไทย ปี 2555-[...]. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2555-[...]. ... เล่ม (รายปี).

สรุปข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2495-2554. กรุงเทพฯ : สำนักงาน กปร., 2550. 632 หน้า.
 รายงานผลการสำรวจข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2549/50. กรุงเทพฯ : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2551-[...] ... เล่ม (รายปี).

ผลผลิตหมู่บ้านประมงทะเลปี พ.ศ. [...]. กรุงเทพฯ : กรมประมง, 2540- ... เล่ม (รายปี).

สรุปผลที่สำคัญการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. [...]. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550-[...] ... เล่ม (รายปี).

กลุ่ม 3. หนังสือใช้งานลักษณะหนังสืออ้างอิง

Young, Chris. Royal Horticultural Society encyclopedia of garden design. London : Dorling Kindersley, c2009. 360 p.

Food balance sheets : 1999-2001 average. Rome : Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2003. 607 p.

วรลัดดี แจ่มจำรูญ. พื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์พืชในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานหอพรรณไม้, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2554. 86 หน้า.

ณรงค์ โฉมเฉลา. ศัพท์ข้าว : พจนานุกรมที่แสดงบทนิยามของศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับข้าว. [กรุงเทพฯ] : เครือข่ายพืชปลูกพื้นเมืองไทย : , 2551. 114 หน้า.

สุเทพ แสงทรัพย์. แผนที่มาตรฐานการแบ่งลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำสาขาของประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ ฯ : สำนักวิจัย พัฒนาและอุทกวิทยา กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2553. 1 เล่ม (หน้าไม่เรียงลำดับ).

รายงานการประชุมวิชาการประมง ประจำปี 2555. [กรุงเทพฯ] : กรมประมง, [2555]. 401 หน้า.

จริยา เจริญวัฒน์, สมจินต์ สัตว์รักษ์. รายงานผลการศึกษาวิจัยข้าวโพด. [กรุงเทพฯ] : ฝ่ายวิจัยสินค้าเกษตรกรรม กองวิจัยสินค้าและการตลาด กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2522. 130 หน้า.

ทำเนียบงานวิจัยด้านการนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์. กรุงเทพฯ : สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย, 2545. 2 เล่ม.

ทิพย์พรรณ สดาก. พรรณไม้ในกรมวิชาการเกษตร : โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 36 ปี กรมวิชาการเกษตร. [กรุงเทพฯ] : กรมวิชาการเกษตร, 2552. 2 เล่ม.

ชวนา กำเนิดบุญ. ปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุดตามชนิดวัตถุดิบตรายทางการเกษตรที่สหภาพยุโรปอนุญาตให้ใช้ และขึ้นทะเบียนในประเทศไทย : เอกสารวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ 1. [กรุงเทพฯ] : กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2553. 53 หน้า.

ประวัติและผลงานเกษตรกร สถาบันเกษตรกร สหกรณ์ดีเด่นแห่งชาติ ประจำปี 2555. กรุงเทพฯ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2555. 250 หน้า.

ไพฑูริย์ จิรประเสริฐกุล. การประคบอบนไผ่ 2553-2554. กรุงเทพฯ : ส.เจริญ การพิมพ์, [2554?]. 87 หน้า.

ศศิวิมล แสงผล, จามร สมณะ, สมรรถชัย ฉัตราคม. 108 พันธุ์กล้วยไทย. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ, 2552. 267, [1] หน้า.

ทิพย์พรรณ สดากกร. รายชื่อผัก ผลไม้และพืชไร่ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานพฤกษศาสตร์ กอง
พฤกษศาสตร์และพืชพรรณ กรมวิชาการเกษตร, 2545. 44 หน้า.

Agricultural Futures Trading Act B.E. 2542 (A.D.1999) and Notifications of The Agricultural Futures
Trading Commission. Bangkok : The Office of the Agricultural Futures Trading Committee,
2012. 409 p.

รายงานประจำปี สถาบันวิจัยพืชสวน [2553]-[2554]. กรุงเทพฯ : สถาบันฯ, [2554]. ... เล่ม (รายปี).

110 ปี กรมชลประทาน มุ่งสู่การบริหารจัดการน้ำอย่างสมดุล. กรุงเทพฯ : กรมชลประทาน, 2555. 158 หน้า.

90 ปี เครือเจริญโภคภัณฑ์ ภายใต้พระบรมโพธิสมภาร : สานสัมพันธ์วัฒนธรรมไทย - จีน. กรุงเทพฯ : อมรินทร์
พรินติ้ง, 2554. 96 หน้า.

กลุ่ม 4. เอกสารคู่มือ (หมายถึงที่มีเนื้อหาพื้นฐาน จากแหล่งข้อมูลทางการหรือสถาบันมาตรฐาน)
ยีนยง มาดี, อติพงศ์ หันภาพ. คู่มือปรับปรุงโครงสร้างดินอย่างยั่งยืนตามแนวโครงการพระราชดำริ. นนทบุรี :
วี.ที.เอส. บุ๊คเซ็นเตอร์, [2554?]. 104 หน้า.

จรัรัตน์ แสนโกสน์ และคณะ. สมุดพ่อดินโคนม [ปี ...]. กรุงเทพฯ : สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์
กรมปศุสัตว์, 25--... ... เล่ม (ราย 2 ปี).

Global standard for food safety. 1st ed. London : TSO, c2011. 121 p.

มาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. [ระบุเลขที่] : [ระบุชื่อพืช/ผลิตภัณฑ์] กรุงเทพฯ : สำนักงาน, 2554-[...]

[ในที่นี้จะข้อมูล รายการเอกสารจริงแยกกระเปาะตามพืชแต่ละชนิด เช่น หัวพันธุ์ไม้ดอกกลุ่มปทุมมา
และกระเจียว ; หนุ่ยแหวงโกลาสด ; ถั่วลิสงแห้ง ข้าวโพดหวาน ละมุด ชมพู่ มะพร้าว]

เกษตรอินทรีย์ เล่ม 2 : ปศุสัตว์อินทรีย์. กรุงเทพฯ : สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2554. 26 หน้า.

คู่มือหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิตอาหารในชุมชน. กรุงเทพฯ : กองอาหาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์,
2544.

ชวลิต วิทยานนท์, อภิชาติ เต็มวิชชากร, รจิต จาละ, ประพันธ์ ลีปายะคุณ. คู่มือจำแนกพรรณปลาในพระ
ราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและ CITES. [กรุงเทพฯ] : สถาบันพิพิธพันธุ์สัตว์น้ำ และ
กองอนุรักษ์ทรัพยากรประมง กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2543. 71 หน้า.

ณรงค์ จันทร์ประภา. คู่มือการปลูกผักให้ปลอดภัยจากสารพิษ. กรุงเทพฯ : กองป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
กรมส่งเสริมการเกษตร, [255-]. 104 หน้า.

วงกต วงศ์อภัย. คู่มือการพัฒนาโครงการกลไกการพัฒนาที่สะอาดด้านชีวมวล. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก, 2554 [2011]. A-X, 143 หน้า.

กลุ่ม 5. ตำราวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสาขาการเกษตร

(และไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้)

คณาจารย์ภาควิชาโรคพืช คณะเกษตร กำแพงแสน. การวินิจฉัยโรคพืชและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2.

นครปฐม : คลินิกสุขภาพพืช ภาควิชาโรคพืช คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน, 2553. 85 หน้า.

พิพัฒน์ สมการ. พฤติกรรมของสัตว์เลี้ยง : หลักการทางชีววิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 1. ปทุมธานี : ภาควิชาเทคโนโลยี
การเกษตร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551. 340 หน้า.

ปัญญา นม้นเก็บ. การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการวิเคราะห์ทางการเกษตร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : คณะ
เทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2554. 186 หน้า.

ศศิยา ศิริพานิช. ภูมิทัศน์พื้นฐาน. นครปฐม : ภาควิชาพืชสวน คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน, 2554. 332 หน้า.

วิพัทธ์ จินตนา. ระบบวนเกษตรและการจัดการ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการจัดการป่าไม้ คณะวนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2550. 148 หน้า.

โสมสกา เพชรานนท์. เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
เศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554. 171 หน้า.

นารัตน์ วิเศษกุล. โปรโตคอลที่สำคัญทางสัตวแพทย์และแบคทีเรียที่เป็นปรสิต. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : คณะ
สัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552. 211 หน้า.

ไพโรจน์ วิริยจารี. เทคนิคการพัฒนาสูตรและกระบวนการผลิต: การประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
[อุตสาหกรรมการเกษตร]. เชียงใหม่ : สาขาวิชาเทคโนโลยีการพัฒนาลิขสิทธิ์ คณะอุตสาหกรรม
เกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555. 313 หน้า.

ไพโรจน์ วิริยจารี. เทคโนโลยีเพื่อสิทธิในอุตสาหกรรมเนื้อสัตว์. เชียงใหม่ : สาขาวิชาเทคโนโลยีการพัฒนาลิขสิทธิ์ คณะอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555. 313 หน้า.

ทวีศักดิ์ ส่งเสริม. ใช้นวัตกรรมในสัตว์. กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2554. 114 หน้า

พีรณ จอมพุก. เทคโนโลยีนิวเคลียร์กับการเกษตร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ภาควิชารังสีประยุกต์และไอโซโทป
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2553. 288 หน้า.

อนุชิตา มุ่งงาม. แอนติออกซิแดนท์ในธัญพืช. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555. 229 หน้า.

ปรีชา ประเทพา. เอกสารคำสอนความหลากหลายทางพันธุกรรมของประชากรในระบบนิเวศ. มหาสารคาม :
ภาควิชาเทคโนโลยีชีวภาพ คณะเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550. [หน้าไม่เรียงลำดับ].

มนัส คงศักดิ์. วิธีวิเคราะห์น้ำเพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ. จันทบุรี : สาขาเทคโนโลยีการประมง คณะเทคโนโลยี
อุตสาหกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก, 2549. 96 หน้า.

ธีระ รักความสุข. โรคติดเชื้อที่สำคัญในสัตว์เคี้ยวเอื้อง. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเวชศาสตร์คลินิกสัตว์ใหญ่และ
สัตว์ป่า คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548. 171 หน้า.

กลุ่ม 6. ผลงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ที่ให้ข้อมูลในภาพรวมหรือเชิงลึก กรณีศึกษา

ครรชิต พุทธิโกษา. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลงานวิจัยด้านการควบคุมศัตรูพืชและสัตว์โดยชีววิธี ของ

หน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย ที่ดำเนินการและเผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ.2543-2553. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2555.

ศุภิช ศุภชลาศัย, ประยงค์ เนตยารักษ์. โครงการศึกษาแผนกลยุทธ์การพัฒนากาเกษตร ส่วนที่ 2 (เล่มที่ 2) :

รายงานฉบับสมบูรณ์. [กรุงเทพฯ] : ศูนย์บริการวิชาการเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ :, 2543. 644 หน้า.

ณัฐกร กิบุญ. การวิเคราะห์โครงสร้างทางการค้าของสินค้าเกษตรของประเทศไทย. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555. 94 แผ่น.

อรรถพล จรจันทร์ และคณะ. การวิเคราะห์ผลผลิตภาพการผลิตรวม (TFP) ของอุตสาหกรรมอาหารของไทย.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554. 118 แผ่น.

อภัยชूरย์ สุวรรณจุติ, สุภาณดา เชื้อสุวรรณ, นริศร วงษ์เสรี. การศึกษารูปแบบความสำเร็จของการจัดการ

ทรัพยากรน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: รายงานการวิจัย.

กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยพัฒนาอุทกวิทยา กรมทรัพยากรน้ำ, [2555?]. 248 แผ่น.

ชัยวัฒน์ คนจริง, สุเทพ พันประสิทธิ์. แผนงานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนาเศรษฐกิจ

ของประเทศเพื่อนบ้าน (พม่า ลาว เขมร และเวียดนาม) ที่มีต่อเศรษฐกิจไทย: รายงานการวิจัย.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2553. 450 หน้า.

เสริม จันทร์ฉาย. การพัฒนาแผนที่ปริมาณฝนจากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมสำหรับประเทศไทย: รายงานการ

วิจัย. นครปฐม : ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553. 91 แผ่น.

พรพนนิภา รอดวรรณะ, ดวงมณี โกมารทัต, บุญเสริม วิมุกตะนันท์. การวิเคราะห์ต้นทุนน้ำมันดิบ ของ

เกษตรกรและสมาชิกสหกรณ์โคนมในประเทศไทย: รายงานผลกรวิจัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550. 1 เล่ม.

นุชนารถ ตั้งจิตสมคิด. โครงการการสำรวจเก็บรวบรวมและจำแนกชนิดไส้เดือนฝอยศัตรูแมลงในประเทศไทย

: รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2543. 105 แผ่น.

ยุคล ลิ้มแหลมทอง. โครงการจัดทำกรอบงานวิจัยเชิงนโยบายด้านปศุสัตว์: รายงานฉบับสมบูรณ์. [กรุงเทพฯ :

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)], 2555. xii, 166 หน้า.

สุภาวดี โพธิยะราช, ภูมิศักดิ์ ราชศรี. ผลกระทบของนโยบายการค้าเสรีต่อเศรษฐกิจไทย: รายงานการวิจัยฉบับ

สมบูรณ์. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2551. 265 หน้า.

รัชนี้ โพธิ์แท่น. การจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทย : พัฒนาการ นโยบาย และโครงสร้างการบริหาร.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555. 275 แผ่น.

มงคล เตชะกำพุ. การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสุกรแก่เกษตรกรรายย่อย: รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2553. 1 เล่ม.

ศศิธร นาคทอง. โครงการศึกษาแนวทางการเลี้ยงโคเนื้อที่ได้มาตรฐาน : รายงานการวิจัย. [กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์], 2553. 320 หน้า.

จากลูกไม้-สู่ป่าใหญ่ : บทเรียนจากโครงการปลูกป่าดาวเฉลิมพระเกียรติฯ. พิมพ์ครั้งแรก. นนทบุรี : สถาบัน

สิ่งแวดล้อมไทย, 2554 [2011]. 120 หน้า.

สุดา สวัสดิ์ธนาคุณ. 84 ต้นแบบปลูกหญ้าแฝก ดึงน้ำสร้างดิน. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยและพัฒนาหญ้าแฝก

กรมพัฒนาที่ดิน, 2554. 95 หน้า.

กลุ่ม 7. หนังสือที่ไม่ค่อยมีการเขียนเผยแพร่ เช่น เนื้อหาแปลกใหม่ เนื้อหาที่มักไม่มีการจัดทำ

(เช่น วิทยานิพนธ์ เนื้อเรื่องที่ไม่ค่อยพบ) กลุ่มเป้าหมายชาวบ้าน รูปแบบการทุน ฯลฯ)

วารุณี เตีย, สิรินทรเทพ เต้าประยูร, สิริลักษณ์ เจียรการ. ระบบ MRV : กติกาใหม่ในเรื่องการเปลี่ยนแปลง

ภูมิอากาศ. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย ; 2555. 128 หน้า.

จับตามอง บรรจุภัณฑ์อาหารยุคใหม่. [ม.ป.ท. : ม.ป.พ], 2552 [2009]. 1 เล่ม (หน้าไม่เรียงลำดับ).

ธิวลักษณ์ บุนนาค, อุไร จิรมงคลการ, บรรณาธิการ. มือใหม่หัดปลูกทิลแลนด์เซีย. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ :

บ้านและสวน, 2554. 67, [52] หน้า.

บรรหาร ทินประบุตร, บรรณาธิการ. เพชรสังฆาต : สมุนไพรมหัศจรรย์. กรุงเทพฯ : แคมป์คอกบูตส์, 255-

62 หน้า.

วิชารัต, โพลีคอน, ภัทราพร สังข์พวงทอง, ผู้แปล. ปลาช่อน นามกระชอนแห่งท้องทุ่ง [การ์ตูนบนนอกกะลา

เล่ม 81]. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ไชเบอร์พริ้นท์, 2555. 161 หน้า.

สุดใจ สุนาสวน. ตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า ฉบับชาวบ้าน แม่นกว่าหอย (อาจจะ) รวยกว่านั้น. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า, 2550. 96 หน้า.

ปรัชญา รัศมีธรรมวงศ์, อภิชาติ ศรีสอาด, บรรณาธิการ. เทคโนโลยีการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรประยุกต์---

แบบชาวบ้าน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : นาคาอินเตอร์มีเดีย, 2554. 124 หน้า.

เวเบอร์, คาร์ล, วิลาวรรณ ฤดีศานต์, ผู้แปล. ฟู้ด อิงค์ = Food, Inc. [อุตสาหกรรมอาหาร]. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพฯ : มติชน, 2555. 456 หน้า ;

พฤษศิลป์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ประชาชน, 2553. 192 หน้า.

สุทิน ตันติภาสน์. ภาพลายเส้นสำหรับการออกแบบ : ต้นไม้. ปทุมธานี : ศิลปะประชา, 2554. 125 หน้า.

120 อาชีพเกษตรกรรมทางเลือก : เอกสารประกอบการฝึกอบรมโครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่

โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปีงบประมาณ พ.ศ.2555. [กรุงเทพฯ] : สำนักงานปลัดกระทรวง

เกษตรและสหกรณ์, 2555. 286 หน้า.

ทิพย์พรรณ สดาก. พืชป้องกันกำจัดศัตรูพืช. กรุงเทพฯ : กองคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยี

ชีวภาพ กรมวิชาการเกษตร, 2546. 83 หน้า.

ปิยะ เฉลิมกลิ่น และคณะ. พรรณไม้ถิ่นเดียว : การอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์. พิมพ์ครั้งที่ 1. ปทุมธานี :

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2551. 151 หน้า.

ข้าวของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. [กรุงเทพฯ : สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา, 2551] 2008. B-G, 24, 250 หน้า.

อภิชัย ฤทธิวิรุฬห์. กำหนดการเชิงเส้นและกำหนดการจำนวนเต็มและการประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมเกษตร.

กรุงเทพฯ : อักษรโสภณ, 2555. 203 หน้า.

สุชาติ วัฒนะ, ปาณิสรา เบ้าคำ, ผู้แปล, จันนิจา วนาธรรม, ภาพประกอบ. เครื่องรดน้ำอัตโนมัติ. กรุงเทพฯ : เพื่อนเรียน, [255?]. 24 หน้า.

เทพรัตน์ สงเคราะห์. ไทยแลนด์โคลนนิ่งลิสต์. กรุงเทพฯ : แอบโซลูท, 2551. 141 หน้า.

เยาวลักษณ์ ชัยมณี. ความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตดึกดำบรรพ์ในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1, [แก้ไขและเพิ่มเติม]. กรุงเทพฯ : กรมทรัพยากรธรณี, 2550. 199 หน้า.

กลุ่ม 8. หนังสือที่มีคุณค่า และ/หรือจัดหาได้ยาก เหตุการณ์เฉพาะ

ธีร อลาดแพทย์. หนังสือที่ระลึกงานมหรหรรษ์สวนโลกเฉลิมพระเกียรติฯ ราชพฤกษ์ 2554. กรุงเทพฯ :

สเปปปี๊ค, 2555. 150 หน้า.

พรรณนิษฐ์ วิชาชู. มหรหรรษ์สวนโลกเฉลิมพระเกียรติฯ ราชพฤกษ์ 2554. 14 ธันวาคม 2554 - 14 มีนาคม

2555 ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักงานจัดงานมหรหรรษ์สวนโลก 2554 กรมวิชาการเกษตร, 2554. 301 หน้า.

วินัย สมประสงค์. 84 วงศ์พรรณไม้เกิดในห้องครัวชั้น : เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องใน

โอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการเกษตร, 2554. 280 หน้า.

ภพพล ศุภนันทนันท. พรรณไม้พระนาม. กรุงเทพฯ : บ้านและสวน, 2555. 111 หน้า.

ยศพิณ สิริเวชชะพันธ์, มานะ โพธิ์ทอง, มนต์ เจืออรุณ. ต้นไม้ทรงปลูก. นนทบุรี : กฟผ., 2554. 180 หน้า.

ภักเดช รัชนี้, ชูศักดิ์ วรพิทักษ์, Cummins, Peter. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและโครงการหลวง. พิมพ์ครั้งที่ 2. [กรุงเทพฯ] : Allied Printers, 2551. 164 หน้า.

ภาพวาดดอกไม้ในอาคารสมเด็จพระเทพรัตน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี, 2554. 110 หน้า.

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถกับการอนุรักษ์ฐานทรัพยากรอาหาร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :

สมาคมโภชนาการแห่งประเทศไทย, 2555. 30 หน้า.

ระพี สาคริก. เกษตรกรที่รัก. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สถาบันอาศรมศิลป์ มูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ, 2551. 209 หน้า.

อมร แสงมณี, บรรณาธิการ. ระพีทัศน์ [ผลงาน ศ. ระพี สาคริก]. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2552. 150 หน้า.

กลุ่ม 9. อื่นๆ (เช่น เอกสารการสัมมนา เอกสารวิชาการจากหน่วยงาน หนังสือจากสำนักพิมพ์ ที่มีชื่อเรื่องน่าสนใจหรือรวบรวมไว้สมบูรณ์ เป็นต้น)

การประชุมวิชาการเพื่อเผยแพร่ข่าวสารเคมีทางการเกษตร ครั้งที่ 1 : วันที่ 16-17 มิถุนายน 2554 โรงแรมเซ็นจูรี พาร์ค กรุงเทพมหานคร. [นนทบุรี] : แผนงาน, 2554. 135 หน้า.

สิริกุล บรรพพงศ์. รายงานการประชุมการจัดทำข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ ที่มีการใช้ประโยชน์จาก ความรู้ตามชนบธรรมเนียมประเพณีหรือธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบทอดมาและภูมิปัญญาท้องถิ่น และการสูญเสียความหลากหลายของพันธุ์พืช กับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2555. 88 หน้า.

สุขภาพคนไทย 2555 : ความมั่นคงทางอาหาร เงินทองของมาया ข้าวปลาสิของจริง. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2555. 120 หน้า.

SAADC 2011 strategies and challenges for sustainable animal agriculture-crop systems. [Nakhon Ratchasima] : Suranaree University of Technology, 2011. 3 v.

Asia Pacific Symposium on Postharvest Research, Education and Extension : Bangkok, Thailand, August 2-4, 2010. Leuven : International Society for Horticultural Science, 2012. 306 p.

บุญใจ ลิมศิลา, บรรณารักษ์. เห็ดหลินจือ จากการวิจัยสู่การใช้ประโยชน์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, 2553. 90 หน้า.

อัจฉรา พัทพานนท์. เห็ดฟางและเทคโนโลยีการผลิตในโรงเรือน. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ, 2553. 122 หน้า.

วารินี ธรรมชาติไพศาล. คู่มือการเพาะเห็ด 1 อาชีพรวยเป็นล้าน. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้เทคโนโลยีการเกษตร, 2554. 132 หน้า.

สุธิพงศ์ ถิ่นเขาน้อย. ไม้ผลเศรษฐกิจ : 10 สุดยอดผลไม้เมืองร้อนทำเงิน. กรุงเทพฯ : ธนบรรณปิ่นเกล้า, 2554. 134 หน้า.

สมพงษ์ บัวแย้ม. เทคนิคการเพาะปลูกผลไม้วิถีเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง. [กรุงเทพฯ : พงษ์สาส์น, 2555?]. 100 หน้า.

แสวง รวยสูงเนิน. ฟุ่โกะคิด แต่ลุงหลวงลูกชาวนาทำสำเร็จในเมืองไทย เล่ม 2. กรุงเทพฯ : แอปปี๊บุ๊ค, 2555. 176 หน้า.

ปิยะ เฉลิมกลิ่น. 100 ชนิด พรวนไม่วังศ์กระดังงาแสนสวย. พิมพ์ครั้งที่ 1. ปทุมธานี : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2554. 142 หน้า.

ชุมพล ต่อบุญ. กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมและป้องกันโรคระบาดในสัตว์เลี้ยง. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555. 237 หน้า.

ตารางที่ 5 การกระจายของหนังสือใหม่สาขาการเกษตรในห้องสมุดต่างๆ 14 แห่ง

การกระจายหนังสือในห้องสมุด	จำนวน (รายชื่อ)	ร้อยละ*
1. พบในห้องสมุด 1 แห่ง	747	(75.99)
2. พบในห้องสมุด 2-3 แห่ง (133 + 63)	196	(19.93)
3. พบในห้องสมุด 4-5 แห่ง (23 + 15)	38	(3.86)
4. พบในห้องสมุด 6-9 แห่ง	2	(0.20)
5. พบในห้องสมุด 10 แห่งขึ้นไป	0	(0.00)
รวม	983	(100.00)

หมายเหตุ การรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เพียง 4 เดือน ไม่ได้ติดตามตรวจสอบว่าหนังสือแต่ละรายชื่อมีอยู่ในห้องสมุดใดๆ อยู่ก่อนแล้วหรือไม่ประการหนึ่ง และหนังสือรายการใดๆ ที่พบในห้องสมุดจะพบในจำนวนมากแห่งขึ้นในอนาคต

จากตารางที่ 5 การกระจายของหนังสือใหม่สาขาการเกษตรในห้องสมุดต่างๆ 14 แห่ง พบว่า มีรายการหนังสือที่พบในห้องสมุดเพียง 1 แห่ง จำนวน 747 รายชื่อ (ร้อยละ 75.99) พบในห้องสมุด 2-3 แห่ง จำนวน 196 รายชื่อ (ร้อยละ 19.93) พบในห้องสมุด 4-5 แห่ง จำนวน 38 รายชื่อ (ร้อยละ 3.86) พบในห้องสมุด 6-9 แห่ง จำนวน 2 รายชื่อ (ร้อยละ 0.20) พบในห้องสมุด 10 แห่งขึ้นไป จำนวน 0 รายชื่อ (ร้อยละ 0.00) รวมทั้งสิ้น 983 รายชื่อ (ร้อยละ 100.00)

อนึ่ง การรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เพียง 4 เดือน ไม่ได้ติดตามตรวจสอบว่าหนังสือแต่ละรายชื่อมีอยู่ในห้องสมุดใดๆ อยู่ก่อนแล้วหรือไม่ประการหนึ่ง และหนังสือรายการใดๆ ที่พบเพียงในห้องสมุด 1 แห่ง ห้องสมุดอื่นๆ จะมีการจัดซื้อจัดหาซ้ารายการได้ในอนาคต และจะมีสถิติว่าพบในห้องสมุดจำนวนมากแห่งขึ้น ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงจะไม่นำข้อมูลนี้มาวิเคราะห์และแปลความ ข้อมูลสถิตินี้อาจแสดงความหมายบางประการเพียงว่าหนังสือรายการใดๆ ที่ผลิตออกเผยแพร่ นั้น ห้องสมุดต่างๆ มีการจัดหา มีการนำมาทำการวิเคราะห์และทำรายการ แล้วนำออกบริการเป็นหนังสือใหม่นั้น ห้องสมุดต่างๆ มีการจัดทำในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกันค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 6 ปีที่พิมพ์ของรายการหนังสือใหม่สาขาการเกษตร

ปีที่พิมพ์ของหนังสือ	จำนวน (รายชื่อ)			ร้อยละ	หมายเหตุ
	ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	รวม		
ปี 2555	199	5	204	(20.75)	
ปี 2554	253	13	266	(27.06)	
ปี 2553	129	4	133	(13.53)	
ปี 2552	74	2	76	(7.73)	
ปี 2551	45	3	48	(4.88)	
ปี 2550, 255- และ 255?	71	1	72	(7.32)	รวม 2550-2555 (81.27)
ก่อนปี 2550	175	5	180	(18.31)	
ไม่ระบุชัดเจน	4	0	4	(0.40)	
รวม	950	33	983	(100.00)	

หมายเหตุ 1. การรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เพียง 4 เดือน (ก.ย.-ธ.ค. 2555) และรวบรวมเฉพาะรายการหนังสือใหม่เฉพาะที่พิมพ์ 2550 ขึ้นไปเป็นหลัก ยกเว้นหนังสือบางรายการที่พิจารณาว่าค่อนข้างหายาก หรือมีคุณค่าเชิงอ้างอิง หรือไม่ใช่คำรพพื้นฐานทั่วไป

2. รายการที่ไม่ระบุชัดเจน คือ กรณีไม่ทราบปี (มปป.) กรณีลงรายการแบบรวมเอกสารหลายปีหลายรายการเป็น 1 ระเบียบ และกรณีไม่มีข้อมูลบอกปีที่พิมพ์อย่างชัดเจน

ตารางที่ 6 ปีที่พิมพ์ของหนังสือใหม่ที่รวบรวมข้อมูลจากรายการหนังสือใหม่ ของห้องสมุด 14 แห่ง พบว่า เป็นหนังสือปี 2555 จำนวน 204 รายชื่อ (ร้อยละ 20.75) หนังสือปี 2554 จำนวน 266 (ร้อยละ 27.06) หนังสือปี 2553 จำนวน 133 รายชื่อ (ร้อยละ 13.53) หนังสือปี 2552 จำนวน 76 รายชื่อ (ร้อยละ 7.73) หนังสือปี 2551 จำนวน 48 รายชื่อ (ร้อยละ 4.88) หนังสือปี 2550, 255-, 255? จำนวน 72 รายชื่อ (ร้อยละ 7.32) หนังสือก่อนปี 2550 จำนวน 180 รายชื่อ (ร้อยละ 18.31) มีที่ไม่อาจระบุปีชัดเจน 4 รายชื่อ รวมทั้งสิ้น 983 รายชื่อ (ร้อยละ 100.00) ทั้งนี้สัดส่วนของหนังสือตามปีที่พิมพ์ 2550-2555 รวมกันมีจำนวนร้อยละ 81.27

อนึ่ง จากข้อมูลข้างต้นที่มีการจำแนกตามภาษา หากพิจารณาหนังสือใหม่ภาษาไทย
จำนวน 950 รายชื่อ (ร้อยละ 96.64) และหนังสือภาษาอังกฤษ 33 รายชื่อ (ร้อยละ 3.36) รวม 983
รายชื่อ (ร้อยละ 100.00)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การใช้ประโยชน์จากบริการรายชื่อนี้หนังสือใหม่ของห้องสมุดต่างๆ ต่อการพัฒนาคอลเลกชันและบริการเชิงอ้างอิง : กรณีศึกษาสาขาการเกษตร ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อนี้หนังสือใหม่สาขาการเกษตรของห้องสมุดสำคัญในไทย (2) เพื่อศึกษาการนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อนี้หนังสือใหม่ไปใช้ในงานวิเคราะห์และทำการในฐานข้อมูลโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ และปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูล (3) เพื่อประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาการเกษตรรายชื่อนี้ใหม่ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และของห้องสมุดต่างๆ ในภาพรวม

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลประชากรคือรายการบรรณานุกรมรายชื่อนี้หนังสือใหม่จากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง 13 แห่ง และจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่เป็นกรณีศึกษาอีก 1 แห่ง รวม 14 แห่ง โดยรวบรวมข้อมูลจากห้องสมุดแม่โจ้ที่เป็นแหล่งกรณีศึกษาสำหรับประเมินคอลเลกชัน และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นแหล่งเปรียบเทียบ เป็นเวลา 1 ปี (ม.ค.-ธ.ค. 2555) และรวบรวมข้อมูลจากห้องสมุดต่างๆ 14 แห่งเพื่อศึกษาในภาพรวมเป็นเวลา 4 เดือน (ก.ย.-ธ.ค. 2555) เครื่องมือที่ใช้คือโปรแกรม CDS/ISIS, Ulibm, Qedit สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการรวบรวมบรรณานุกรมและสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อนี้หนังสือใหม่สาขาการเกษตร

ผลการรวบรวมบรรณานุกรมและสร้างฐานข้อมูลชื่อ AGTXT บนโปรแกรม CDS/ISIS และถ่ายโอนข้อมูลไปยังโปรแกรม Ulibm เพื่อบริการสืบค้นบนเว็บ ณ เว็บไซต์

<http://library.mju.ac.th:8080/agtxt/> มีข้อมูล 1,316 รายชื่อ (ชื่อเรื่อง หรือ Title หรือ ระเบียบ)

ทั้งนี้กระบวนการสร้างฐานข้อมูลเป็นการประยุกต์ใช้แนวทางการวิจัยสร้างฐานข้อมูลในอดีตของผู้วิจัยเอง (สุธรรม อูมาแสงทองกุล, 2555ก ; 2555ข) ที่สร้างฐานข้อมูลบรรณานุกรมงานวิจัยเฉพาะสาขาด้วยการรวบรวมข้อมูลรายการบรรณานุกรมหนังสือจากโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศโอแพกของห้องสมุดต่างๆ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาการนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อนักหนังสือใหม่ ไปใช้ในงานวิเคราะห์และทำรายการ

1. การนำข้อมูลเข้าฐานข้อมูลโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ Horizon ตามองค์กรที่เป็นกรณีศึกษาคือห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เมื่อทดลองนำข้อมูลจากฐานข้อมูลรายชื่อนักหนังสือใหม่ในรูปมาตรฐาน ISO-2709 จำนวนหนึ่งเข้าสู่ระบบ Horizon พบว่าสามารถกระทำได้ตามเป้าประสงค์

2. ข้อดีบางประการที่พบจากการใช้ข้อมูลบรรณานุกรมรายชื่อนักหนังสือใหม่ สำหรับงานงานวิเคราะห์และทำรายการเอกสาร พบว่า (1) ลดภาระในการบันทึกข้อมูล สร้างระเบียบได้รวดเร็วขึ้น (2) ระเบียบข้อมูลมีรายละเอียดสมบูรณ์ขึ้นตามการสะสมหรือรวบรวมจากห้องสมุดหลายแห่ง (3) ระเบียบข้อมูลหลายรายการมีข้อมูลเพิ่มคุณค่า (valued added data) คือสารบัญ และบทคัดย่อ (4) ข้อมูลผ่านการบรรณาธิกรเพื่อปรับปรุงคุณภาพระดับหนึ่งแล้ว เช่น ข้อผิดพลาดจากการพิมพ์ หัวเรื่องที่ผิดพลาด และปรับปรุงแนวทางการลงรายการเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน

3. ปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูลรายชื่อนักหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ พบปัญหาเกี่ยวกับ (1) ปัญหารูปแบบข้อมูลตามมาตรฐาน MARC format (1.1) เขตข้อมูลที่ห้องสมุดต่างๆ ใช้ต่างกัน (1.2) ข้อมูล indicator แตกต่างกัน (1.3) ข้อมูลเขตข้อมูลค่าคงที่ Tag 008 Fixed field (2) ปัญหารูปแบบการลงรายการทางบรรณารักษศาสตร์ (2.1) ความผิดพลาดในการลงรายการ (2.2) ความผิดพลาดในการวิเคราะห์และจัดทำหัวเรื่อง (2.3) การลงรายการเอกสารรายงานการประชุม สัมมนา (2.4) การลงรายการเอกสารรายงานประจำปี และเอกสารต่อเนื่อง (2.5) การลงรายการเอกสารรายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ (3) ปัญหารูปแบบการพิมพ์ เช่น การพิมพ์ตัวสะกดผิด การเคาะช่องว่าง (4) ปัญหาการจัดทำข้อมูลในฐานข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ เช่น การจัดทำข้อมูลในเขตข้อมูล 008 เขตข้อมูลหัวเรื่อง 6xx และปัญหาการถ่ายโอนข้อมูลรูปแบบ ISO-2709 ของ CDS/ISIS

ตอนที่ 3 ผลการประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาการเกษตรที่เป็นรายชื่อนักใหม่

1. การประเมินทรัพยากรสารสนเทศรายชื่อนักใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้เปรียบเทียบกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากข้อมูลรายชื่อนักหนังสือใหม่ที่รวบรวมในระยะเวลา 1 ปี (เก็บข้อมูล ม.ค.-ธ.ค. 2555 ซึ่งเป็นรายการหนังสือใหม่เดือน ธ.ค. 2554-พ.ย. 2555) ผู้วิจัยสร้างฐานข้อมูลชั่วคราวชื่อ AGTIY (AgriText-1-Year) บนโปรแกรม CDS/ISIS สำหรับใช้ในการประมวลผล ได้ข้อมูลจำนวน 637 รายชื่อ พบว่า

- (1) ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาได้เพิ่มขึ้น 300 รายชื่อ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดหาได้เพิ่มขึ้น 391 รายชื่อ มากกว่ามหาวิทยาลัยแม่โจ้ร้อยละ 23.27
- (2) หนังสือใหม่ที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาได้และที่มีอยู่เดิมซึ่งชำระรายการกับหนังสือที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดหาใน 1 ปี เท่ากับ 59 รายชื่อ ต่อ 391 รายชื่อ คิดเป็นห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาได้ร้อยละ 15.08 จากหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นฐาน (100%) (หนังสือชำระรายการกัน)
- (3) หนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้แต่ไม่มีในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จำนวน 111 รายชื่อ หนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แต่ไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ 332 รายชื่อ เทียบสัดส่วนเป็น 111 : 332 หรือประมาณ 1:3 (หนังสือหาได้เฉพาะแห่ง)
2. การประเมินทรัพยากรสารสนเทศรายชื่อใหม่ของห้องสมุดต่างๆ ในภาพรวม ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ จำนวน 14 แห่ง (รวมมหาวิทยาลัยแม่โจ้ด้วย) การวิจัยเก็บรวบรวมรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตรในระยะเวลา 4 เดือน (เก็บข้อมูล ก.ย.-ธ.ค. 2555 ซึ่งเป็นรายการหนังสือใหม่เดือน ส.ค.-พ.ย. 2555) ผู้วิจัยสร้างฐานข้อมูลชื่อ AGT4M (AgriText-4-Months) บนโปรแกรม CDS/ISIS สำหรับใช้ในการประมวลผล ได้ข้อมูลจำนวน 983 รายชื่อ พบว่าจำนวนหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ 14 แห่งในช่วง 4 เดือน (ก.ย.-ธ.ค. 2555) มี 983 รายชื่อ ห้องสมุด 3 ลำดับแรกคือ 1. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 222 รายชื่อ (ร้อยละ 22.58) 2. มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 181 รายชื่อ (ร้อยละ 18.41) 3. มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำนวน 162 รายชื่อ (ร้อยละ 16.48) ... และ 3 ลำดับท้ายคือ 12. มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 43 รายชื่อ (ร้อยละ 4.37) 13. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 15 รายชื่อ (ร้อยละ 1.52) และ 14. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จำนวน 13 รายชื่อ (ร้อยละ 1.32) ตามลำดับ
- ดังนั้น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีการจัดหาหนังสือสาขาการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็นลำดับที่ 3 ใน 14 ลำดับ หนังสือที่จัดหาเพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.48 ของทั้งหมดที่เพิ่มขึ้นรอบ 4 เดือน (983 รายชื่อ ร้อยละ 100.00)
- เมื่อเปรียบเทียบรายการชำระของหนังสือใหม่สาขาการเกษตร ระหว่างห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ กับห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้มีรายชื่อหนังสือที่ไม่มีในรายชื่อหนังสือใหม่ห้องสมุดต่างๆ จำนวน 76 รายชื่อ แต่การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้นำไปตรวจสอบกับห้องสมุดต่างๆ 13 แห่งว่าจะมีอยู่ในห้องสมุดก่อนช่วง 4 เดือนที่เก็บข้อมูลหรือไม่ในทางกลับกัน ห้องสมุดต่างๆ 13 แห่งมีรายชื่อหนังสือใหม่ที่ไม่อยู่ในรายชื่อหนังสือใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำนวน 907 รายชื่อ ในการวิจัยได้นำไปตรวจสอบกับฐานข้อมูล

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ว่าเป็นรายการที่มีอยู่ในฐานข้อมูลก่อนแล้วหรือไม่ รวมทั้งตรวจสอบในระยะเวลาหลังจากช่วงเก็บข้อมูล 4 เดือนไปแล้วเป็นเวลา 1 ปี (เมื่อ พ.ศ. 2556) สำหรับรายการที่อาจมีการจัดซื้อและทำระเบียบขึ้นล่าช้า พบว่า เป็นรายชื่อหนังสือที่ไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ 579 รายชื่อ คิดเป็นร้อยละ 63.83 (จากยอดฐานที่ใช้คำนวณคือ 907 รายชื่อ)

เมื่อพิจารณารายชื่อดังกล่าวพบว่ามีหนังสือที่มีคุณค่าและเนื้อหาเชิงอ้างอิง สถิติ แผน และนโยบาย เอกสารคู่มือ หนังสือที่มีเนื้อหาแปลกใหม่หรือไม่ค่อยมีการเขียนเผยแพร่ ผลงานวิจัย หรือวิทยานิพนธ์ที่ให้ข้อมูลในภาพรวมหรือเชิงลึก หลายรายการที่น่าสนใจและควรจัดซื้อจัดหาเข้าห้องสมุด (ตามตัวอย่างรายการหนังสือที่น่าสนใจในบทที่ 4)

การกระจายของหนังสือใหม่สาขาการเกษตรในห้องสมุดต่างๆ พบว่า มีหนังสือที่พบในห้องสมุดเพียง 1 แห่ง (ร้อยละ 75.99) รองลงมาคือพบในห้องสมุด 2-3 แห่ง (ร้อยละ 19.93) และพบในห้องสมุด 4-5 แห่ง (ร้อยละ 3.86) ตามลำดับ อย่างไรก็ตามข้อมูลนี้ไม่ได้นำมาวิเคราะห์ต่อไป เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลเพียงช่วงเวลาสั้นๆ 4 เดือน ขณะที่กระบวนการจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดต่างๆ มีช่วงเวลายาวนานและต่อเนื่อง หนังสือแต่ละรายการจึงมีโอกาสพบในห้องสมุดต่างๆ เพิ่มขึ้นและสถิติการพบในห้องสมุดมากแห่งก็จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ

ปีพิมพ์ของหนังสือที่พบมากคือ หนังสือปี 2554 (ร้อยละ 27.06) หนังสือปี 2555 (ร้อยละ 20.75) และหนังสือก่อนปี 2550 (ร้อยละ 18.31) ตามลำดับ สัดส่วนปีพิมพ์ 2550-2555 รวมกันร้อยละ 81.27

อภิปรายผล

1. การสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตร

1.1 การสร้างฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตร ด้วยการนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมจากโปรแกรมสืบค้นโอแพกของห้องสมุดต่างๆ มาสร้างเป็นฐานข้อมูลพิเศษด้วยโปรแกรมที่เอื้อต่อการทำงาน (ในที่นี้คือ CDS/ISIS ส่วนโปรแกรมอื่นๆ ที่สามารถใช้แทนได้ เช่น Ulibm, Elib) การสร้างระเบียบข้อมูลจะใช้นำข้อมูลรูปแบบ MARC ลักษณะที่แยกเขตข้อมูล (tagged format) ในแฟ้มข้อมูลข้อความ (text file) เข้าสู่ระบบฐานข้อมูลพิเศษ อันเป็นวิธีการและขั้นตอนตามผลงานเดิมของผู้วิจัย (สุธรรม อูมาแสงทองกุล, 2555ก ; 2555ข) และสอดคล้องกับแนวทางของห้องสมุดต่างประเทศบางแห่ง (Rajendiran, Parihar and Deshpande (2007)

1.2 มาตรฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมแบบ MARC และ ISO-2709 การถ่ายโอนข้อมูลจากโปรแกรมสืบค้นโอแพกห้องสมุดต่างๆ เข้าสู่ฐานข้อมูลที่ใช้วิจัย อาศัยข้อมูลรายการ

บรรณานุกรมในรูปแบบมาตรฐาน MARC format และ ISO-2709 data exchange format จึงจัดเป็นคุณสมบัติหรือเงื่อนไขสำคัญในการสร้างฐานข้อมูลครั้งนี้ ซึ่งโปรแกรมระบบงานห้องสมุดอัตโนมัติที่มีคุณภาพ เช่น Innopac, Horizon, VTLS รองรับ อย่างไรก็ตามคุณสมบัติการใช้งานอาจถูกกำหนดค่าไม่ให้ใช้งานก็ได้ เช่น จากเมนูสืบค้นที่ปิดบริการถ่ายข้อมูล ISO-2709 หรือมีเมนูเปิดไว้ แต่เมื่อทดลองใช้งานกลับไม่ได้ผลลัพธ์ตามต้องการ สำหรับโปรแกรมที่เป็นของไทย เช่น Walai autolib, ALIST, MagicLibrary มีโอกาสที่จะพัฒนาซอฟต์แวร์ให้สอดคล้องกับความต้องการใช้งานของห้องสมุดไทยได้ ซึ่งหากฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและร่วมมือกันผลักดันให้มีการพัฒนา ทดลอง ทดสอบคุณสมบัติพิเศษขึ้นตามประเด็นของการวิจัยครั้งนี้คือ การถ่ายโอน-สำเนา-แลกเปลี่ยนข้อมูล ตามมาตรฐาน MARC, ISO-2709 ก็จะเป็นอุปการะต่อการ ดังตัวอย่างการพัฒนาโปรแกรม Ulibm ให้สามารถนำข้อมูลรูปแบบ MARC ที่สำเนาป้ายคำมาจากโปรแกรม Innopac เข้าสู่เบสิคฐานข้อมูลของ Ulibm ได้อย่างสะดวก

1.3 ฐานข้อมูลเชิงอ้างอิง (referral database) ในพื้นที่หมายถึงการรวบรวมข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่จากห้องสมุดอื่นๆ แม้ห้องสมุดตนเองจะไม่มีตัวเล่มเอกสารนั้นไว้ในครอบครอง มาบริการให้ผู้สืบค้น เป็นการดำเนินการที่มีลักษณะเน้นการเข้าถึงสารสนเทศ มากกว่าความเป็นเจ้าของ (Cotter and Koehler, 2002) ผู้วิจัยเห็นคล้อยตามแนวคิดที่ว่ามุมมองต่อบริการห้องสมุดไม่ควรเป็นเพียงสถานที่ (place) เท่านั้น แต่ควรพิจารณาถึงกระบวนการหรือบริการที่ห้องสมุดที่ต้องแพร่กระจายความรู้ และเพิ่มโอกาสให้ผู้เข้าใช้เข้าถึงความรู้ได้มากขึ้น

1.4 หน้าที่และความสำคัญของรายชื่อหนังสือใหม่ ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2530 : 29-49) กล่าวว่า รายชื่อหนังสือใหม่เป็น 1 ใน 6 ชนิดของเครื่องมือช่วยในการเลือกทรัพยากรสารสนเทศ แต่จากการสำรวจวรรณกรรมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าไม่มีการวิจัยประเด็นรายชื่อหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ ในวงการศึกษานานาชาติ งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคอลเลกชันก็ไม่กล่าวถึงเครื่องมือชนิดนี้ เช่น งานวิจัยของ จูรี อูสุภรัตน์ (2527) ที่กล่าวว่า คู่มือที่ใช้ส่งชื่อมากที่สุดคือ รายชื่อและใบปลิวโฆษณาจากสำนักพิมพ์และผู้แทนจำหน่าย และ วลัยเกียรติ เพียรสถาพร (2534) ที่กล่าวว่า อาจารย์มีความต้องการให้จัดส่งบัญชีรายชื่อหนังสือภาษาต่างประเทศไปยังภาควิชาเพื่อใช้เป็นเครื่องช่วยส่งชื่อหนังสือมากที่สุด

เมื่อพิจารณาจากรูปธรรมของการนำเสนอรายชื่อหนังสือใหม่ของห้องสมุดต่างๆ จะเห็นว่าปัจจุบันไม่มีการจัดทำเป็นจดหมายข่าวหรือรูปเล่มสิ่งพิมพ์เผยแพร่ไปยังห้องสมุดต่างๆ การเผยแพร่ในเว็บมักผ่านเมนูการสืบค้น ซึ่งไม่อยู่ในรูปแบบที่ผู้ใช้จะระบุรายการที่ต้องการจัดซื้อได้สะดวก ต่างจากรายชื่อที่คัดลอกจากร้านค้าที่เอื้อประโยชน์ต่อการเลือกซื้อ การขาดรายชื่อหนังสือใหม่ของห้องสมุดในปัจจุบันอาจมีลักษณะคล้ายคลึงและเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาด้าน

เครื่องมือช่วยงานคัดเลือกหนังสือ ตามการศึกษาในอดีตของ พูลสุข ศรีภิรมย์ (2516) ที่ว่า ปัญหาที่สำคัญในการจัดหา คือ การขาดแคลนงบประมาณ การขาดบุคลากร การขาดแคลนหนังสือภาษาไทย และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือความขาดแคลนคู่มือในการเลือกซื้อหนังสือทุกประเภทที่ผลิตในประเทศไทย

1.5 บริการรายชื่อนี้ใหม่จากห้องสมุดต่างๆ การรวบรวมข้อมูลจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มี 14 แห่งเท่านั้น ไม่รวมถึงห้องสมุดสำคัญบางแห่งที่ไม่ได้จัดทำบริการรายชื่อนี้ใหม่ประจำเดือนเผยแพร่ (แต่อาจมีการแนะนำหนังสือบางรายการที่น่าสนใจ และมีภาพปกแสดงบนเว็บเพจ) เช่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และห้องสมุดบางแห่งที่มีการใช้โปรแกรมระบบงานห้องสมุดที่ไม่รองรับการจัดบริการรายชื่อนี้ใหม่ หรือโปรแกรมรองรับภาระงาน แต่ห้องสมุดอาจไม่นำระบบที่มีมาใช้งาน เช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นต้น หากพิจารณาตามความคิดเห็นของ Kavitha (2009) ที่ว่า “คอลเลกชันของห้องสมุดและการแพร่กระจายทรัพยากรสารสนเทศเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดของห้องสมุด” (collection and dissemination of information is the most important function of a library) ดังนั้นการเผยแพร่รายชื่อนี้ใหม่ที่เป็นสิ่งแสดงถึงคอลเลกชันใหม่ๆ ของห้องสมุดจึงไม่ใช่กิจกรรมทางเลือกที่จะทำหรือไม่ แต่เป็น “หน้าที่” ที่ห้องสมุดพึงกระทำ

อนึ่งบริการรายชื่อนี้ใหม่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติและประสิทธิภาพของโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่ใช้กันด้วยว่า มีคุณสมบัติรองรับ หรือบรรณารักษ์จะมีการะงานในการจัดทำรายชื่อนี้ใหม่เพียงใด จากการเก็บข้อมูลพบว่าโปรแกรม Innopac สามารถจัดทำได้สะดวก แต่ให้บริการผู้ใช้จากการใช้คำสั่ง FTLIST สืบค้น โดยบรรณารักษ์ที่ดูแลระบบโปรแกรมใช้คำสั่งของโปรแกรมสร้างชุดข้อมูลกลุ่มนี้โดยอัตโนมัติ ขณะที่โปรแกรม Horizon บรรณารักษ์มีการจะต้องกรอกข้อมูลรายชื่อนี้ใหม่ประจำแต่ละเดือนในบางเขตข้อมูล ส่วนโปรแกรมอื่นๆ เช่น VTLS, Walai autolib, ALIST, MagicLibrary บางโปรแกรมผู้วิจัยไม่พบตัวอย่างการให้บริการรายชื่อนี้ใหม่ประจำเดือนที่จะนำมาเก็บข้อมูลวิจัยได้ บางโปรแกรมนำเสนอข้อมูลรูปแบบ MARC ที่สำเนา (ป้ายคำ) และนำมาจัดรูปแบบข้อมูลเพื่อนำเข้าสู่ฐานข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้ แต่เป็นรูปแบบที่ไม่ค่อยมีมาตรฐานและมีการต้องจัดรูปแบบข้อมูลมากพอควร

2. การนำข้อมูลจากฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อนี้ใหม่ไปใช้ในงานวิเคราะห์และทำการ

2.1 การนำข้อมูลจากฐานข้อมูลรายชื่อนี้ใหม่ เข้าสู่โปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ
ในการทดลองครั้งนี้คือจากโปรแกรม CDS/ISIS เข้าสู่ Horizon ด้วยเพิ่มข้อมูลมาตรฐาน ISO-2709 ผู้วิจัยพบว่ากระทำได้ง่าย อย่างไรก็ตามรูปแบบเพิ่มข้อมูลชนิดนี้บรรณารักษ์ทั่วไปอาจไม่

รู้จัก ไม่คุ้นเคย ไม่กล้า หรือไม่มีทักษะความชำนาญในการใช้งาน รวมทั้งอาจเกรงจะควบคุมการใช้งานได้ไม่ดีพอ และอาจก่อปัญหาที่ตนเองแก้ไขไม่ได้ ในที่สุดจึงไม่ได้นำคุณสมบัตินี้ของโปรแกรมมาใช้งาน ในแง่การประยุกต์ใช้งานจริงจึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจและฝึกอบรมบรรณารักษ์ที่เกี่ยวข้องให้ยอมรับและใช้งาน นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับนโยบายของผู้บริหาร ผู้ดูแลฐานข้อมูลหรือ โปรแกรมโมดูลงานที่เกี่ยวข้องด้วยว่าจะตัดสินใจใช้งานหรือไม่เพียงใด

2.2 ข้อดีของการใช้ข้อมูลบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่ในงานวิเคราะห์และทำรายการเอกสาร พบว่าช่วยให้การสร้างระเบียบข้อมูล (bib record) รวดเร็วขึ้น ประหยัดเวลาและต้นทุนดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Rajendiran, Parihar and Deshpande (2007) บางข้อคือ (1) ลดภาระงานบันทึกข้อมูลด้วยมือ (manual keying) จึงลดปัญหาข้อมูลผิดพลาด (2) สร้างระเบียบเอกสารจำนวนมากได้ในเวลาที่รวดเร็ว (4) ลดเวลาการทำรายการเอกสาร (cataloging) (5) ต้นทุนและประสิทธิภาพสูง แต่ไม่สอดคล้องกับบางประการคือ ข้อ (3) ไม่จำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านการทำรายการมาก ประเด็นนี้ไม่สอดคล้องเพราะแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ตามขั้นตอนการบรรณารักษ์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อแก้ไขข้อมูลจากห้องสมุดต่างๆ ที่มีรูปแบบการทำรายการต่างกันให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันนั้น จำเป็นต้องใช้บรรณารักษ์ที่มีทักษะ ส่วนข้อ (6) วิธีการทำงานง่ายและสะดวก ประเด็นนี้ไม่สอดคล้อง เพราะการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือที่มีระบบเชื่อมประสานกับผู้ใช้ (user interface) แบบเก่า อาศัยทักษะเฉพาะตัวของผู้จัดทำ จึงไม่ถือเป็นวิธีการทำงานที่ง่าย อย่างไรก็ตามหากการพัฒนาโปรแกรมระบบงานห้องสมุดอัตโนมัติของไทยกำหนดนโยบายพัฒนารองรับการทำงานลักษณะนี้ ก็จะทำให้การใช้งานสะดวกขึ้น

แม้การสร้างข้อมูลรายการบรรณานุกรมจากการสำเนาข้อมูลจากแหล่งอื่น (copy catalog) หรือถ่ายโอนด้วยวิธีใดๆ ให้บรรณารักษ์สามารถทำงานได้รวดเร็วขึ้น แต่สภาพปัจจุบันก็ยังพบว่าบรรณารักษ์ที่นิยมลงรายการข้อมูลเองหรือนำข้อมูลจากแหล่งภายนอกมาใช้เพียงบางส่วน อาจเนื่องจากสาเหตุบางประการ เช่น ขาดทักษะความชำนาญในการใช้วิธีถ่ายโอน ขาดแหล่งกลาง (เช่น สหบรรณานุกรม) ที่จะค้นหาจุดเดียวแล้วนำข้อมูลมาใช้ ขาดแหล่งสารสนเทศซึ่งบริการข้อมูลบรรณานุกรมค้นแบบที่มีคุณภาพ ขาดซอฟต์แวร์ที่สามารถนำข้อมูลทั้งระเบียบเข้าระบบได้สะดวก (ตัวอย่างโปรแกรมใช้งานสำเนา/ดึงข้อมูลเข้าระบบสะดวกเช่น Ulibm) ฯลฯ จึงมักพบเห็นบรรณารักษ์วิเคราะห์และทำรายการเองให้ทั้งหมด หรือบันทึกข้อมูลเองจากตัวอย่างระเบียบข้อมูลแห่งอื่น หรือสำเนา (ป้ายคำ) ข้อมูลจากระเบียบข้อมูลแห่งอื่นมาใช้ที่ละเขตข้อมูล

อนึ่ง การสร้างระเบียบข้อมูลด้วยการใช้ข้อมูลจากแหล่งอื่นอาจทำให้บรรณารักษ์ขาดโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะความสามารถในการวิเคราะห์และทำรายการได้

2.3 ปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ

ผลการวิจัยพบปัญหาเชิงคุณภาพข้อมูลหลายประการ โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับการทำรายการตามรูปแบบ MARC การทำรายการตามหลักการบรรณารักษศาสตร์ ที่จำเป็นต้องมีการตรวจสอบและบรรณาธิกรข้อมูลที่แตกต่างกันจากห้องสมุดหลากหลายแห่ง ให้เป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อให้ข้อมูลถูกต้อง มีความสมบูรณ์ มีความสม่ำเสมอในการทำรายการ ซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอในการประเมินคุณภาพฐานข้อมูลของ Jasco (1997) ที่มีหลักเกณฑ์ 4 ประการ ในจำนวนนี้มี 2 ประการที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของตัวเนื้อหาข้อมูลรายการบรรณานุกรม คือ ข้อ (3) ความถูกต้องของข้อมูล (accuracy and precision) เช่น การพิมพ์ การสะกดคำ ในการบันทึกข้อมูล และ ข้อ (4) ความสม่ำเสมอของการลงรายการข้อมูล และความสมบูรณ์ของข้อมูล (consistency and completeness of data elements) ในระเบียบข้อมูล

ปัญหาการทำรายการเอกสารบางชนิดที่พบมากคือ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ รายงานประจำปี เอกสารการประชุมสัมมนา ซึ่งมักพบว่าห้องสมุดต่างๆ ลงรายการแตกต่างกัน ปัญหานี้สะท้อนถึงสมรรถนะการทำงานของบรรณารักษ์ ความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นทางบรรณารักษศาสตร์ที่ต่างกันของบรรณารักษ์ห้องสมุดต่างๆ ทำให้ตีความและใช้กฎเกณฑ์เดียวกันต่างกัน การขาดคู่มือหรือข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดมาตรฐานการทำงาน การใช้มาตรฐานทำงานต่างกัน (เช่น คู่มือหัวเรื่องภาษาไทย ฉบับคณะทำงานฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ฉบับของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และฉบับของพาฬพันธุ์เมฆา) การเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ที่ไม่ละเอียดเพียงพอ เป็นต้น ปัญหาคุณภาพข้อมูลดังกล่าวทำให้จำเป็นต้องมีการบรรณาธิกรข้อมูล ซึ่งปัญหานี้ไม่เพียงเกิดขึ้นกับการสร้างฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ ในครั้งนี้เท่านั้น แต่ยังจะเกิดขึ้นกับฐานข้อมูลสหบรรณานุกรมที่นำข้อมูลจากห้องสมุดต่างๆ มารวมกันด้วย ดังตัวอย่างฐานข้อมูลสหบรรณานุกรมตามโครงการ ThaiLIS ที่ใช้โปรแกรม VTLS ที่ประสบความสำเร็จด้านการตรวจเช็คการซ้ำซ้อนของข้อมูล การรวมระเบียบหนังสือรายชื่อเดียวกันเข้าด้วยกัน การตรวจสอบความถูกต้องและสามารถใช้ได้ของข้อมูลก่อนนำเข้าระบบ ฯลฯ จนล้มเลิกโครงการใช้โปรแกรมนี้ทำงาน ทั้งนี้ยังไม่ได้พิจารณาถึงปัญหาเชิงคุณภาพข้อมูลที่ยังไม่ได้ดำเนินการ เช่น การควบคุมรายการหลักฐาน (authority control) การจัดการข้อมูลหัวเรื่องที่ผิดพลาดและมีหลายมาตรฐาน

อนึ่ง ปัญหานี้อาจแก้ไขได้ด้วยวิธีการหลายประการร่วมกัน ซึ่งเป็นปัญหาล้ำยคลึงกับการสร้างฐานข้อมูลอื่นๆ ที่ สุพรรณ อมาแสงทองกุล (2555) เสนอแนวทางแก้ไขไว้คือ (1) การ

จัดระบบการทำงานให้มีการควบคุมคุณภาพที่ได้ผล (2) การจัดทำคู่มือให้สมบูรณ์ มีตัวอย่างชัดเจน เช่น คู่มือ AACR2, MARC format, คู่มือการลงรายการชื่อหน่วยงาน, คู่มือหัวเรื่อง, คู่มือการทำงานวิเคราะห์และทำรายการ ฯลฯ (3) การฝึกอบรมบรรณารักษ์ หรือการสอนนักศึกษา บรรณารักษศาสตร์ ให้มีความเข้าใจและปฏิบัติงานได้ถูกต้องตรงกัน (4) การพัฒนาโปรแกรม คอมพิวเตอร์ให้มีคุณสมบัติช่วยตรวจสอบการทำรายการ และป้องกันความผิดพลาดบางลักษณะที่สามารถป้องกันได้

2.4 การใช้ข้อมูลในงานพัฒนาคอลเลกชันสำหรับกิจกรรมตามขั้นตอนต่อไป การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาการใช้ประโยชน์จากรายชื่อหนังสือใหม่ในขั้นตอนต่อไป เช่น การนำรายชื่อหนังสือที่ไม่มีในห้องสมุดไปประเมินค่าเพื่อคัดเลือกและจัดหารายชื่อสำคัญๆ เข้าในคอลเลกชันห้องสมุด หรือจัดทำบัญชีรายชื่อหนังสือสำคัญ (core list) อย่างต่อเนื่อง หรือการศึกษาความสนใจและพฤติกรรมการใช้รายชื่อหนังสือใหม่ของผู้ใช้ ตั้งแต่ความจำเป็น ความสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง ความเข้าใจเรื่องการเป็นแหล่งชี้ข้อมูล การใช้ประโยชน์เพื่อแนะนำหนังสือ การติดตามความก้าวหน้าวิชาการ จนถึงวิธีการใช้งานโปรแกรมและฐานข้อมูล เป็นต้น

3. การประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาเกษตรศาสตร์รายชื่อใหม่

3.1 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เมื่อเปรียบเทียบกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การศึกษานี้เป็นการประเมินทรัพยากรสารสนเทศจากตัวทรัพยากรสารสนเทศ มุ่งเน้นถึงขนาดขอบเขตของสารสนเทศที่ห้องสมุดได้จัดหา ทำการประเมินโดยวิเคราะห์สถิติ ปริมาณหรือขนาดของทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งกล่าวได้ว่าสำคัญ เพราะแสดงถึงความพอเพียงในการให้บริการผู้ใช้ โดยสถิติที่ใช้ในที่นี้คือสถิติทรัพยากรสารสนเทศที่มี เปรียบเทียบกับสถิติของสถาบันแห่งอื่นที่มีเป้าหมาย การดำเนินงาน ใกล้เคียงกัน อันเป็นวิธีการประเมินรูปแบบหนึ่งที่สอดคล้องกับที่ ประภาวดี สืบสนธิ์ (2533 : 789) เสนอไว้ ผลการประเมินพบค่าสถิติที่ดูเสมือนขัดแย้งกันคือ

(1) สัดส่วนหนังสือใหม่ที่จัดหาใน 1 ปี ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาได้ เทียบกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นฐาน เท่ากับร้อยละ 76.27 จากยอดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นฐาน (100%) [คือ ค่าสถิติสูง]

(2) สัดส่วนหนังสือซ้ำรายการ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาใน 1 ปีและที่มีอยู่เดิม เทียบกับรายชื่อของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดหาใน 1 ปี เท่ากับร้อยละ 15.08 จากยอดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นฐาน (100%) [คือ ค่าสถิติต่ำ]

(3) สักสวนหนังสือหาได้เฉพาะแห่ง หนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ แต่ไม่มีในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จำนวน ต่อ หนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แต่ไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เท่ากับ 111 : 332 หรือประมาณ 1:3 (คือ ค่าสถิติค่า)

จากตัวเลขสถิติการเปรียบเทียบข้างต้น หากพิจารณาเพียงข้อ (1) หนังสือจัดหาใหม่ สาขาการเกษตรใน 1 ปี จะเห็นว่าผลการประเมินคอลเลกชันห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้มีค่าสูง มาก ใน 1 ปีจัดหาหนังสือใหม่ได้ร้อยละ 76.27 หรือราว 3/4 ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แต่ ข้อมูลดังกล่าวเป็นเพียงสถิติ 1 ปี ไม่ได้นำคอลเลกชันที่มีการสะสมแต่เดิมมาคำนวณ เมื่อพิจารณา สถิติข้อ (2) หนังสือข้าราชการกัน จะเห็นว่าหนังสือที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดหาใน 1 ปีนั้น เป็นหนังสือที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ด้วย เพียงร้อยละ 15.08 แสดงว่าหนังสืออีก ราวร้อยละ 85 ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นั้น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ไม่มี บริการ ส่วนการพิจารณาสถิติข้อ (3) หนังสือหาได้เฉพาะแห่ง ซึ่งได้ตรวจสอบกับคอลเลกชันที่มี สะสมมาแต่อดีตของห้องสมุด จะเห็นว่าคอลเลกชันชนิดนี้ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้มี สักสวนเพียง 1 : 3 ; ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่า การประเมินคอลเลกชันโดยเปรียบเทียบ หากใช้ เฉพาะสถิติเพียงบางข้อ อาจส่งผลให้เกิดความหลงผิดหรือเข้าใจสภาพการณ์ได้ไม่ครบถ้วน สำหรับการที่หนังสือจัดหาใหม่ใน 1 ปีของมหาวิทยาลัยแม่โจ้มีค่าสูง อาจเป็นเพราะปีที่เก็บข้อมูลมี การจัดหาหนังสือสาขานี้มากเป็นพิเศษ หรือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีการจัดหาน้อยเป็นพิเศษ ส่วนกรณีสถิติหนังสือข้าราชการหรือหนังสือหาได้เฉพาะแห่งนั้น ผู้วิจัยประมาณการว่าสาเหตุ ต่อไปนี้อาจมีผลต่อสถิติ เช่น จำนวนหนังสือที่เป็นค่าฐานในคอลเลกชันห้องสมุดมีการนำมาใช้ คำนวณหรือไม่ ลักษณะการจัดหาหนังสือที่เป็นชื่อเรื่องเดียวกันแต่ซื้อหลายครั้งซึ่งซ้ำ copy กัน แล้วมีการนำเสนอในรายชื่อหนังสือใหม่จำนวนกี่ครั้ง ลักษณะการจัดหาหนังสือชื่อเรื่องเดียวกัน แต่ต่างครั้งที่พิมพ์กัน แล้วมีการนับสถิติกรณีหนังสือซ้ำกันระหว่างห้องสมุดว่าเป็นรายการเดียวกัน หรือไม่ ลักษณะการลงรายการหนังสือประเภทสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องหรือชุด เช่น รายงานประจำปี สถิติ ประจำปี หนังสือหลายเล่มจบ ที่อาจลงแยก หรือรวมระเบียบ เป็นต้น

3.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เมื่อเปรียบเทียบกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ

(1) จำนวนหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ 14 แห่งในช่วง 4 เดือน (ก.ย.-ธ.ค. 2555) ตามลำดับจากมากไปน้อยคือ 1. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ร้อยละ 22.58) 2. มหาวิทยาลัยมหิดล (ร้อยละ 18.41) 3. มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (ร้อยละ 16.48) 4. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 5. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ร้อยละ 12.51) 6. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง (ร้อยละ 15.97) 7. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ร้อยละ 9.76) 8. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ร้อยละ

ละ 9.56) 9. มหาวิทยาลัยศิลปากร (ร้อยละ 8.54) 10. มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ร้อยละ 4.78) 11. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (ร้อยละ 4.37) 12. มหาวิทยาลัยนเรศวร (ร้อยละ 4.37) 13. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ร้อยละ 1.52) และ 14. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (ร้อยละ 1.32) จะเห็นว่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ซึ่งมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันว่าเน้นสาขาการเกษตรมีจำนวนหนังสือใหม่มากที่สุด แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ามหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมีชื่อเสียงด้านการแพทย์ก็มีหนังสือใหม่ในสาขาการเกษตรมากเป็นลำดับ 2 ส่วนมหาวิทยาลัยบางแห่งที่มีจำนวนรายชื้อหนังสือใหม่ค่อนข้างมากนั้น ส่วนใหญ่เป็นมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนในสาขาและคณะเกษตรศาสตร์ เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น หรือสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น เทคโนโลยีการเกษตร วิศวกรรมการเกษตร เทคโนโลยีอาหาร ฯลฯ แม้ในบางมหาวิทยาลัยที่บุคคลทั่วไปอาจไม่ทราบว่ามีสาขาดังกล่าว เช่น มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี ซึ่งมีคณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร เป็นต้น ในบางมหาวิทยาลัยที่ไม่มีสาขานั้นด้านการเกษตรหรือใกล้เคียง แต่มีสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น พฤกษศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ เทคโนโลยีการอาหาร การโภชนาการ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จัดเป็นหนังสือในสาขาที่เกี่ยวข้องไว้ด้วย

(2) รายชื้อหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ ที่ไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่ามีจำนวน 579 รายชื้อ คิดเป็นร้อยละ 63.83 (จากยอดฐานที่ใช้คำนวณคือ 907 รายชื้อ) อาจกล่าวได้ว่าเมื่อพิจารณาในมุมกลับห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาหนังสือสาขาการเกษตรเข้าห้องสมุดได้ประมาณร้อยละ 36.17 หรือประมาณ 1 ใน 3 ของชื้อเรื่องหนังสือที่มีการจัดหาเข้าห้องสมุดต่างๆ ในภาพรวม ซึ่งสถิตินี้อาจนำไปประยุกต์ใช้ในการตั้งเป็นเป้าหมายของการพัฒนาคอลเลกชันสาขาการเกษตรของห้องสมุดได้ เช่น เป้าหมายในช่วง 3-5-10 ปีข้างหน้าจะเพิ่มสัดส่วนหนังสือสาขาการเกษตรเป็นร้อยละ 40.00, 50.00, 60.00 ต่อคำนวณดังกล่าว

(3) เมื่อพิจารณารายชื้อหนังสือที่ไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ในเชิงเนื้อหาว่ามีคุณค่าเพียงใดจากข้อมูลบรรณานุกรม ผู้วิจัยเห็นว่า 1. คำราวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสาขาการเกษตร (และไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้) 2. หนังสือใช้งานลักษณะหนังสืออ้างอิง 3. สถิติ 4. แผนและนโยบาย 5. ผลงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ที่ให้ข้อมูลในภาพรวมหรือเชิงลึก 6. เอกสารคู่มือ 7. หนังสือที่มีเนื้อหาแปลกใหม่หรือไม่ค่อยมีการเขียนเผยแพร่ 8. หนังสือที่มีคุณค่าและ/หรือจัดหาได้ยาก ควรจัดหาเข้าห้องสมุด อย่างไรก็ตามการนำเสนอดังกล่าวเป็นการประเมินเชิงอัตวิสัย ในการใช้งานจริง ห้องสมุดควรประเมินโดยผู้รู้ เช่น ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการเกษตร บรรณารักษ์และนักเอกสารสนเทศซึ่งเป็นผู้จัดหาทรัพยากรสารสนเทศ (ประภาวดี สืบสนธิ์, 2533) ความร่วมมือในการประเมินและคัดเลือกรายชื้อหนังสือ

อย่างต่อเนื่อง อาจทำให้ห้องสมุดสามารถจัดทำบัญชีรายการหนังสือสำคัญ (core list) สำหรับห้องสมุดสาขาการเกษตรได้

อนึ่ง หากเกรงว่าการใช้สถิติเปรียบเทียบระหว่างห้องสมุดก่อให้เกิดความเข้าใจสภาพการณ์ได้ไม่ครบถ้วนแล้ว อาจใช้การประเมินคอลเลกชันวิธีอื่น เช่น (1) จำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่มี อาจเปรียบเทียบเป็นสัดส่วนหนังสือต่อผู้ใช้ หรือ (2) การประเมินทรัพยากรสารสนเทศที่มีกับรายชื่อเอกสารสำคัญ เช่น ความสอดคล้องกับรายวิชาตามหลักสูตร หรือ (3) การเปรียบเทียบการจัดหาหนังสือกับการใช้หนังสือ หรือ (4) การประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้ ดังตัวอย่างผลงานวิจัยต่างๆ ที่นำเสนอในการสำรวจวรรณกรรม บทที่ 2 เช่น สมชาย อังศุภรานต์ (2523) ชลธิชา นารอง (2535) ชนิกา จริยาพรพงศ์ (2531) วิภาวรรณ ปลัดคุณ (2545) ตามลำดับ

3.3 รายชื่อหนังสือใหม่สาขาการเกษตรในภาพรวม

(1) การกระจายหรือเผยแพร่หนังสือใหม่สาขาการเกษตรในห้องสมุดต่างๆ ในช่วงเวลาเดียวกัน (ช่วงระยะเวลา 4 เดือนที่เก็บข้อมูลวิจัย) พบว่า หนังสือส่วนใหญ่ร้อยละ 75.99 พบในห้องสมุดเพียงแห่งเดียว ค่าสถิตินี้ไม่ควรนำไปใช้อ้างอิง เพราะระยะเวลาจัดเก็บข้อมูลค่อนข้างน้อย ไม่ได้ทำการตรวจสอบว่าหนังสือดังกล่าวมีอยู่แล้วในห้องสมุดก่อนหน้าระยะ 4 เดือนที่เก็บข้อมูลหรือไม่ ประกอบกับห้องสมุดต่างๆ จะมีการจัดซื้อจัดหาหนังสือดังกล่าวเข้าห้องสมุดได้ในอนาคต ซึ่งจะทำให้สถิติการพบหนังสือในห้องสมุดมากแห่งมีค่ามากขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม ค่าสถิติการพบหนังสือร้อยละ 75.99 ในห้องสมุดเพียงแห่งเดียวนี้ อาจสะท้อนข้อเท็จจริงให้พิจารณาว่าหนังสือที่ผลิตออกเผยแพร่หรือวางจำหน่ายนั้น มีการวางเผยแพร่และวางจำหน่ายพร้อมกันทั่วประเทศมากนักน้อยเพียงใด ห้องสมุดต่างๆ มีการจัดหาหนังสือที่ผลิตออกใหม่เข้าห้องสมุดในระยะใกล้เคียงกันเพียงใด ห้องสมุดใช้ระยะเวลาในการวิเคราะห์และเตรียมตัวเล่มหนังสือออกบริการในช่วงระยะเวลาแตกต่างกันมากนักน้อยเพียงใด จากค่าตัวเลข 75.99 อาจทำให้ประมาณการได้ว่าห้องสมุดต่างๆ มีการเข้าถึงหนังสือใหม่ในช่วงระยะเวลาต่างกันค่อนข้างมาก

(2) ปีพิมพ์ของหนังสือ ช่วงเก็บข้อมูลคือปลายปี 2555 ปรากฏว่าสัดส่วนหนังสือปีพิมพ์ 2554 (ร้อยละ 27.06) มากกว่าหนังสือปีพิมพ์ 2555 (ร้อยละ 20.75) ที่เป็นปีปัจจุบัน ควรมีการศึกษาเหตุผลที่ทำให้เกิดลักษณะดังกล่าว ซึ่งอาจมีสาเหตุจากการที่หนังสือปีพิมพ์ 2555 มียอดรวมยังไม่ครบปี (12 เดือน) ขณะที่หนังสือปีพิมพ์ 2554 มียอดครบทั้งปีแล้ว เมื่อฐานของปี 2554 มากกว่าจึงส่งผลให้ค่าสถิติปี 2554 สูงกว่า ความล่าช้าหรือระยะเวลาที่ต้องใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับการผลิต-การวางจำหน่าย-การจัดซื้อ การที่ห้องสมุดต่างๆ มักทำรายการหนังสือออกให้บริการโดยทยอยนำหนังสือที่จัดซื้อก่อนมาดำเนินการก่อน เป็นต้น

ปีพิมพ์ของหนังสือในรายชื่อหนังสือใหม่ที่เป็นปีพิมพ์ 5 ปีล่าสุด คือ 2550-2555 มียอดรวมร้อยละ 81.27 ขณะที่หนังสือปีพิมพ์มากกว่า 5 ปีมีค่าร้อยละ 18.31 หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณ 4 : 1 สอดคล้องกับลักษณะความต้องการของผู้ใช้ทั่วไปที่ต้องการหนังสือใหม่ ซึ่งจะมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย นอกจากนี้ยังอาจเกี่ยวข้องกับการที่หนังสือปีพิมพ์ใหม่ๆ ยังมีการวางจำหน่ายให้ห้องสมุดจัดหาเข้าห้องสมุดได้ง่ายกว่าปีพิมพ์เก่าๆ ที่อาจหมดสต็อกแล้ว หรือไม่วางจำหน่ายตามร้านค้าทั่วไป หากต้องการซื้ออาจต้องติดต่อเป็นกรณีพิเศษ

(3) การวิเคราะห์ภาพรวมของรายชื่อหนังสือใหม่ในประเด็นที่ไม่ได้ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ เช่น สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่ผลิตหนังสือ สำนักพิมพ์ การจำแนกกลุ่มหนังสือ (เช่น แบ่งตามสาขา หมวดหมู่ หรือประเภทสิ่งพิมพ์) ภาษา ราคา ระดับผู้ใช้ ฯลฯ อาจให้สารสนเทศที่แสดงถึงสภาพการณ์ผลิตและเผยแพร่หนังสือสาขาการเกษตรได้ชัดเจนขึ้น

3.4 รายชื่อหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ ซึ่งไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และควรพิจารณาคัดเลือกเข้าห้องสมุด ผู้วิจัยได้ประเมินรายชื่อหนังสือเบื้องต้น และนำเสนอรายชื่อส่วนหนึ่งที่เห็นว่ามีน่าสนใจ พบว่าเป็นกลุ่มหนังสือที่ให้ข้อมูลเชิงอ้างอิง สถิติ แผนและนโยบาย เอกสารคู่มือ หนังสือที่มีเนื้อหาแปลกใหม่หรือไม่ค่อยมีการเขียนเผยแพร่ รายงานผลการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ที่ให้ข้อมูลในภาพรวมหรือเชิงลึก อย่างไรก็ตาม การที่บรรณารักษ์จะประเมินและคัดเลือกหนังสือเองนั้น ควรตระหนักว่าอาจไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้เท่าที่ควร ผลงานวิจัยของนักวิชาการบางคน เช่น บุญศิริ สุวรรณเพ็ชร (2522) ให้ข้อมูลด้านความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน โดยพบว่า แผนการจัดหาวัสดุห้องสมุดของบรรณารักษ์ กับความต้องการใช้วัสดุห้องสมุดของนักศึกษาแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ และแผนการจัดหาวัสดุห้องสมุดของบรรณารักษ์ กับความต้องการใช้วัสดุห้องสมุดของอาจารย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นกัน อย่างไรก็ตาม บรรณารักษ์ที่มีประสบการณ์ทำงาน เข้าใจคอลเลกชันที่มี เข้าใจพฤติกรรมของผู้ใช้ รู้จักคู่มือ/ทรัพยากร/และแหล่งสารสนเทศอย่างกว้างขวาง อาจมีความคิดเห็นส่วนตัวว่ามีความสามารถคัดเลือกหนังสือที่เหมาะสมได้เช่นกัน

4. รายชื่อหนังสือใหม่กับกิจกรรมในการพัฒนาคอลเลกชัน

การศึกษาในครั้งนี้เพียงบางส่วนของกระบวนการพัฒนาคอลเลกชันหรือการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศเท่านั้น หากพิจารณาตามคำจำกัดความของ ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ (2533 : 81) ที่ว่า “การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (collection development) หมายถึง กระบวนการที่ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้สถาบันบริการสารสนเทศมีการวางแผนงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของ

ผู้ใช้ ภายในวงเงินงบประมาณที่มีอยู่ และสามารถตรวจสอบทรัพยากรสารสนเทศที่จัดหาเข้าไป ด้วยว่ามีข้อดีหรือข้อบกพร่องหรือไม่เพียงใด” ดังนั้นการศึกษาต่อเนื่องถึงความต้องการของผู้ใช้ และการประเมินคุณค่าทรัพยากรสารสนเทศ ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จึงควรดำเนินกิจกรรม ลำดับถัดไป ดังตัวอย่างงานวิจัยของ นภลัย ทองปิ่น และวงศ์สว่าง เชาว์ชุติ (2535)

ซึ่งกิจกรรมการพัฒนาคอลเลกชัน 6 ประการ (ประยงค์ศรี พัฒนกิจจำรูญ, 2533 : 81) คือ (1) การศึกษาผู้ใช้ (2) การจัดทำนโยบายการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ (3) การเลือก (4) การจัดหา (5) การคัดออก และ (6) การประเมินทรัพยากรสารสนเทศ นั้น การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเพียง ข้อ (6) การประเมินทรัพยากรสารสนเทศ [คือศึกษาสภาพการจัดหาหนังสือใหม่ของห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้] ซึ่งเป็นการประเมินลักษณะหนึ่งที่ใช้สถิติ โดยศึกษาจำนวนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละ ปีของจำนวนทรัพยากรสารสนเทศสาขาวิชา (ประยงค์ศรี พัฒนกิจจำรูญ, 2533 : 115) และข้อ (3) การเลือก [คือเสนอตัวอย่างรายชื่อหนังสือใหม่ที่จะจัดเข้าห้องสมุด] เพียงบางส่วนเท่านั้น ยังคง มีกิจกรรมในการพัฒนาคอลเลกชันให้ศึกษาวิเคราะห์อีกมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้

1. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งควรจัดทำบริการรายชื่อหนังสือใหม่ประจำเดือน เพื่อบริการผู้ใช้ และเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลแก่บรรณารักษ์ในการรวบรวมรายชื่อหนังสือใหม่เฉพาะ สาขาวิชาบริการผู้ใช้และใช้งานพัฒนาคอลเลกชัน
2. ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องการสร้างคอลเลกชันเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่งตาม นโยบายขององค์กรตน อาจพิจารณาสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อหนังสือใหม่สาขาที่ต้องการ ตามแนวทางของงานวิจัยครั้งนี้ หรือตามแนวทางอื่นๆ ที่เหมาะสม เพื่อจะได้ใช้เป็นเครื่องมือช่วย ในการคัดเลือกทรัพยากรสารสนเทศเฉพาะสาขาวิชา การประเมินทรัพยากรสารสนเทศที่มี การวางแผนพัฒนาคอลเลกชันให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น หรือการใช้ประโยชน์ในงานด้านอื่นๆ ของห้องสมุด เช่น งานวิเคราะห์และทำรายการเอกสาร งานบริการรายชื่อหนังสือใหม่
3. มาตรฐานข้อมูลและความสามารถของโปรแกรมที่ใช้งานฐานข้อมูลพิเศษ โดยเฉพาะ การพัฒนาโปรแกรมของไทยขึ้นเอง ควรดำเนินการโดยกำหนดนโยบายให้รองรับมาตรฐานข้อมูล รายการบรรณานุกรมแบบสากล เช่น AACR2, MARC format, ISO-2709 data exchange format ซึ่งจะทำให้การถ่ายโอนและแลกเปลี่ยนข้อมูลกระทำได้ง่าย

4. คุณภาพการวิเคราะห์และทำรายการเอกสาร (cataloging) ของห้องสมุดต่างๆ ควรดำเนินการให้รายการทางบรรณานุกรมละเอียดขึ้น ตรงตามคู่มือมาตรฐาน และห้องสมุดต่างๆ ควรมีความร่วมมือในการกำหนดกฎเกณฑ์จัดทำเอกสาร ให้คำแนะนำและฝึกอบรมบุคลากร ให้สามารถจัดทำรายการในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้สะดวกต่อการรวบรวมบรรณานุกรมมาสร้างฐานข้อมูลเฉพาะทาง หรือฐานข้อมูลสหบรรณานุกรม ข้อมูลที่รวบรวมจากห้องสมุดต่างๆ จะได้มีคุณภาพดี ไม่ขัดแย้งกัน และห้องสมุดแห่งอื่นสามารถนำข้อมูลจากแหล่งกลางไปใช้ในห้องสมุดตนเองได้โดยไม่มีภาระในการแก้ไขและบรรณาธิกรข้อมูลมากนัก ภาระงานด้านการวิเคราะห์และทำรายการลดลง การปฏิบัติงานรวดเร็วขึ้น และในเชิงการบริหารจัดการห้องสมุดตามแนวทางการประกันคุณภาพนั้น ควรกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินคุณภาพโดยพิจารณาคุณภาพของข้อมูลในฐานข้อมูลด้วย

5. ฐานข้อมูลกลาง สหบรรณานุกรม หรือฐานข้อมูลที่เป็นแหล่งรวมข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบัน ควรมีการพัฒนาให้รวบรวมข้อมูลได้ครอบคลุมถ้วนสมบูรณ์ มีการกำหนดนโยบายเชิงรุกในลักษณะการพัฒนาคอลเลกชันให้ครอบคลุมทั่วถึง มีข้อมูลรายการและบรรณานุกรมที่มีคุณภาพ มีการวัดประสิทธิภาพเป็นระยะๆ พัฒนาโปรแกรมให้สามารถสืบค้นข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และดูแลให้การประมวลผลข้อมูลมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปคือ

1. การวิจัยในลักษณะการวิจัยครั้งนี้ โดยขยายขอบเขตการศึกษาเพิ่มเติม เช่น การนำรายชื่อหนังสือไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินและสร้างบัญชีรายชื่อเอกสารสำคัญ (core list) ประจำสาขาวิชา หรือการประเมินคุณค่าทรัพยากร/คอลเลกชันเฉพาะสาขาวิชาของห้องสมุดตนเอง หรือทำการวิจัยกับทรัพยากรสารสนเทศสาขาอื่น หรือวิจัยโดยใช้ระยะเวลาเก็บข้อมูลที่ยาวนานขึ้น (การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลเพียง 4 เดือน) ซึ่งผลการวิจัยอาจมีข้อค้นพบที่แตกต่างไปหรือสามารถแสดงสภาพการณ์ของทรัพยากรสารสนเทศได้ชัดเจนขึ้น

2. การวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ใช้ ที่มีต่อการบริการรายชื่อหนังสือใหม่ที่รวบรวมจากห้องสมุดต่างๆ หรือการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของบรรณารักษ์ ที่มีต่อแนวทางการปฏิบัติงานการใช้รายชื่อหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ มาพัฒนาคอลเลกชันของห้องสมุด

3. การวิจัยเกี่ยวกับเทคนิควิธีและซอฟต์แวร์ ที่จะนำมาใช้ในการสร้างฐานข้อมูลบรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่ที่มีประสิทธิภาพ โดยอาจเป็นซอฟต์แวร์ที่นำข้อมูลจากโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศเข้าในระบบฐานข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่โดยง่าย มีระบบตรวจสอบคุณภาพ

ข้อมูล สามารถถ่ายโอนข้อมูลเข้าระบบห้องสมุดอัตโนมัติหลักของห้องสมุดโดยง่ายเช่นกัน หรือ การพัฒนาซอฟต์แวร์ระบบห้องสมุดอัตโนมัติของไทย เช่น Walai Autolib, ALIST, MagicLibrary, Ulibm ฯลฯ ตลอดจน โปรแกรมสหบรรณานุกรม (union catalog) ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนข้อมูล-ถ่ายโอน-สร้างระเบียบข้อมูลระหว่างกัน หรือซอฟต์แวร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับรายชื่อหนังสือใหม่นี้ เช่น ซอฟต์แวร์ระบบเสนอแนะการจัดซื้อจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดที่ผู้ใช้พิจารณาจากรายชื่อ หนังสือใหม่ห้องสมุดต่างๆ

4. การวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลรายการบรรณานุกรมที่มีคุณภาพ โดยศึกษาเทคนิควิธีและ เครื่องมือในการตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข คุณภาพข้อมูลรายการบรรณานุกรมที่แตกต่างกัน ให้ เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน หรือที่จัดทำผิดพลาดให้ถูกต้อง ซึ่งการควบคุมรูปแบบข้อมูลบางชนิด เป็นส่วนของระบบงานการควบคุมรายการหลักฐาน (authority control) ในโปรแกรมระบบงาน ห้องสมุดอัตโนมัติ หรือซอฟต์แวร์ที่คอยคัดตรวจสอบข้อมูลให้มีการสะกดถูกต้อง การลงรายการ ถูกต้อง เป็นไปตามกฎเกณฑ์ เช่น การสร้างหัวเรื่องหลักที่มีหัวเรื่องย่อย โดยอาจใช้โปรแกรมระบบ ผู้เชี่ยวชาญหรือปัญญาประดิษฐ์มาช่วยงาน เป็นต้น

5. การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคอลเลกชัน โดยศึกษาการนำข้อมูลรายชื่อหนังสือใหม่จาก ห้องสมุดต่างๆ ไปใช้ในการพัฒนาคอลเลกชันของห้องสมุดอย่างเป็นรูปธรรม

บรรณานุกรม

- กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์. 2527. ศึกษาการจัดหาและการใช้หนังสือ ณ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกษร จันท. 2549. การจัดหาและการใช้หนังสือของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีงบประมาณ 2544-2545. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนิษฐา ภูมิพิพิธ. 2551. การใช้อินเทอร์เน็ตในงานคัดเลือกและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สารสนเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จารุพร พงศ์ศรีวัฒน์. 2526. การสำรวจ Collection ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จรี อรุณรัตน์. 2527. การจัดหาทรัพยากรห้องสมุด : นโยบายและการดำเนินงานของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชนิดา จริยาพรพงศ์. 2531. การจัดหาและการใช้หนังสือของหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2525-2527. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิชา นารอง. 2535. ความสอดคล้องด้านเนื้อหาของหนังสือตำราคอมพิวเตอร์ในสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับรายวิชาคอมพิวเตอร์ ตามหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ธาดาศักดิ์ วัชรปรีชาพงษ์. [2530]. การเลือกและจัดหาทรัพยากรห้องสมุด. กรุงเทพฯ : บรูสาส์น.
- นภทัย ทองปัน และ วงศ์สว่าง เชาว์ชุติ. 2535. แนวทางการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬาของหอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นวลักษณ์ กลางบุรีมย์. 2542. ความสอดคล้องของเนื้อหาหนังสือวิชาการภาษาไทย หมวด
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ที่มีอยู่ในหอสมุดปรีดี พนมยงค์ กับรายวิชา
ในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิตยา ปานเพชร. 2549. ความพึงพอใจของอาจารย์ต่อการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของ
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา : รายงานการวิจัย. ชลบุรี : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- บุญศิริ สุวรรณเพ็ชร. 2522. การศึกษาเปรียบเทียบแผนการจัดหาวัสดุห้องสมุด ของบรรณารักษ์
กับความต้องการใช้วัสดุห้องสมุด ของนักศึกษาและอาจารย์วิทยาลัยเอกชน.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประภาวดี สืบสนธิ์. 2533. การประเมินทรัพยากรสารนิเทศที่จัดหา 789-844. ใน การพัฒนา
ทรัพยากรสารนิเทศ : เอกสารการสอนชุดวิชา 13311. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.
- ประยงค์ พัฒนกิจจำรูญ. 2533. “กระบวนการพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศ” ใน การพัฒนา
ทรัพยากรสารนิเทศ : เอกสารการสอนชุดวิชา 13311. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.
- ประอรนุช โปร่งมณีกุล. 2543. การใช้อินเทอร์เน็ตกับงานพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศในห้องสมุด
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พุดสุข ศรีภิรมย์. 2516. การจัดหาหนังสือของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์. อ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งฟ้า ฐิโณทัย. 2547. MARC : เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการลงรายการ
บรรณานุกรมรูปแบบ MARC, 29 มี.ค.-1 เม.ย. 2547 ณ วัดศรีสุดาราม มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลีย์ เพียรสถาพร. 2534. การศึกษาความต้องการในการใช้หนังสือของอาจารย์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิภาวรรณ ปลัดคุณ. 2545. ความพึงพอใจของคณาจารย์ต่อการจัดหาทรัพยากรสารนิเทศของ
ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศิริพรรณ ดันติวัชรประกาย. 2540. พัฒนาการหนังสือทางพลศึกษาและกีฬาที่มีอยู่ในห้องสมุด
คณะพลศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างพ.ศ. 2505-2539. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สดศรี กันทะอินทร์. 2549. การจัดซื้อและการใช้หนังสือของห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีงบประมาณ 2545-2547 : รายงานการวิจัย. เชียงใหม่ : สำนัก
หอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สมชาย อังสุรานต์. 2523. การประเมินคุณค่าของหมวดหนังสือทางพลศึกษาและกีฬาในหอสมุด
กลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุธนา วงศ์ทองสรณ์. 2538. การจัดหากับการใช้ทรัพยากรสารนิเทศของบัณฑิตศึกษา คณะ
รัฐศาสตร์ ในสำนักหอสมุดกลางรามคำแหง. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

สุธรรม อูมาแสงทองกุล. 2555ก. การควบคุมทางบรรณานุกรมวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัย
ในไทย : กรณีศึกษา การสร้างฐานข้อมูลบรรณานุกรมเอกสารสาขาบรรณารักษศาสตร์
และสารนิเทศศาสตร์. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

_____. 2555ข. การพัฒนาเนื้อหาข้อมูลบรรณานุกรมงานวิจัยจากการสืบค้นโอแพล :
โครงการทดลองฐานข้อมูลสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สุนทรี หังสสุต. 2523. การควบคุมทางบรรณานุกรมเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.

อากาศ สุวรรณธรรมา. 2530. การศึกษาความสอดคล้องของเนื้อหาในสิ่งพิมพ์สาขาพืชสวน
ที่มีอยู่ในสำนักหอสมุด กับรายวิชาในหลักสูตรระดับปริญญาโท สาขาพืชสวน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

Barry, Randall K. [n.d.] **Basics of cataloging with MARC content designation**. Washington
D.C. : Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress.
[online]. Available http://www.d-nb.de/standardisierung/pdf/barry_basics_cataloging.pdf.
(September 2013).

- Cotter, Gladys and Koehler, Wallace. 2002. "Electronic collection management and electronic information services" **Paper presented at the RTO IMC Lecture Series on "Electronic Information Management for PfP Nations"**. Held in Vilnius, Lithuania, 24-26 September 2002, and published in RTO-EN-026. [online] Available <http://ftp.rta.nato.int/public/PubFullText/RTO/EN/RTO-EN-026/EN-026-04.pdf> (Jan. 2013).
- Horny, Karen L. 1987. "New turns for a new century : library services in the information era." **Library Resources and Technical Services** 31,1 (January/March) : 6-11.
- International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA). Section on Acquisition and Collection Development. 2001. **Guidelines for a collection development policy using the conspectus model**. [online] Available <http://www.ifla.org/files/assets/acquisition-collection-development/publications/gcdp-en.pdf> (Jan. 2013).
- Jasco, Peter. 1997. "Content evaluation of databases". **Annual Review of Information Science and Technology** 32 : 231-267.
- Kavitha, R. 2009. "Collection development in digital libraries : trends and problems." **Indian Journal of Science and Technology** 2,12 (Dec.) : 68-73.
- Library of Congress. 2013. **MARC 21 format for bibliographic data**. [online]. Available <http://www.loc.gov/marc/bibliographic/> (January 2013).
- Library Software Review. 1997. "The Best library software for developing countries : more than 30 plus points of Micro CDS/ISIS" **Library Software Review** 16,1 (March) : 12-16.
- Rajendiran, P., Parihar, Y. S. and Deshpande, Arati U. 2007. "Automated bibliographic record capturing from web OPAC and online bibliographic database for library cataloguing in LibSys". **Annals of Library and Information Studies**. V. 54 (September) : 140-145.
- Unesco. 1989. **Mini-Micro CDS/ISIS reference manual (version 2.3)**. Paris : Unesco.

ภาคผนวก ก

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ-สกุล นาย สุธรรม อูมาแสงทองกุล
Mr. Sutham Umasangtongkul
sutham_uma@hotmail.com
2. การทำงาน บรรณารักษ์
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ อ. สันทราย จ. เชียงใหม่ 50290
3. ประวัติการศึกษา

2529	ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2541	ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
 1. การศึกษาผลการสืบค้นสารสนเทศที่ใช้เทคนิครรชนีแบบกำหนดค่านำหนัก
ที่จัดทำโดยมนุษย์. (2541) (วิทยานิพนธ์)
 2. โครงการพัฒนาซอฟต์แวร์ฐานข้อมูลเกษตรกร. (2540)
(ทุนวิจัยโครงการวิจัยการพัฒนาซอฟต์แวร์ขนาดเล็ก ปี 2539
ของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ หรือ NECTEC)
 3. ฐานข้อมูลบรรณานุกรมของวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัยสาขาบรรณารักษศาสตร์
และสารนิเทศศาสตร์ : รายงานผลการวิจัยการศึกษาระบบจัดเก็บและสืบค้น
สารสนเทศ ระยะที่ 1 การสร้างฐานข้อมูลและโปรแกรมสืบค้นสารสนเทศพื้นฐาน
(2544) (ทุนวิจัยส่วนตัว)
 4. การพัฒนาโปรแกรมและสร้างฐานข้อมูลคำกรรณีสืบค้นข้อมูลแบบศัพท์สัมพันธ์
(Thesaurus) (2544) (ทุนวิจัยสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ)
 5. การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการสำรวจหนังสือของห้องสมุด. (2546)
(ทุนวิจัยส่วนตัว)
 6. หัวเรื่องภาษาไทยด้านพุทธศาสนา : การสร้างบัญชีคำ ฐานข้อมูล การศึกษาลักษณะ
ทางภาษา และความสัมพันธ์กับการค้นคืนสารสนเทศ. (2546) (ทุนวิจัยส่วนตัว)

7. ระบบจัดเก็บและสืบค้นสารสนเทศพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส. (2546)
(ทุนวิจัยสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ และ
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ)
8. หัวเรื่องย่ออิสระภาษาไทย : การศึกษาเกี่ยวกับบัญชีคำ แนวทางการใช้งาน และ
เปรียบเทียบหัวเรื่องย่ออิสระภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ. (2548)
(ทุนวิจัยส่วนตัว)
9. การควบคุมทางบรรณานุกรมวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัยในไทย : กรณีศึกษา
การสร้างฐานข้อมูลบรรณานุกรมเอกสารสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ
ศาสตร์. (2554) (ทุนวิจัยส่วนตัว)
10. การพัฒนาเนื้อหาข้อมูลบรรณานุกรมงานวิจัยจากการสืบค้นโอแพค : โครงการทดลอง
ฐานข้อมูลสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. (2554)
(ทุนวิจัยส่วนตัว)
11. การศึกษาคุณภาพการทำดัชนีหัวเรื่องจากการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดของดัชนี
ในฐานข้อมูลบรรณานุกรมห้องสมุด. (2555) (ทุนวิจัยส่วนตัว)
12. การใช้ประโยชน์จากบริการรายชื่อนี้หนังสือใหม่ของห้องสมุดต่างๆ ต่อการพัฒนา
คอลเลกชันและบริการเชิงอ้างอิง : กรณีศึกษาสาขาการเกษตร ห้องสมุด
มหาวิทยาลัยแม่โจ้. (2556) (ทุนวิจัยส่วนตัว)